

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÓTHY KALMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

csekk számla:

25.342

Megjelenik

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Vissza kell nézni.

November 16-án vissza kell nézni az elmúlt húsz esztendőre és meg kell állapítani, hogy ez alatt hová jutott a nemzet onnan, ahol akkor volt. Végig kell élni gondolatban az akkori idők történelmét, hogy felmérhető legyen a húsz éve mult november 16-ának jelentősége, röviden az, hogy e napon támadt fel a nemzet, melyet óriási háborús veresztése miatt elejthettek szörnyű erők, rátiporhattak és örvendezhettek felette. Igen, szörnyű erőket kellett lefejtene magáról és e küzdelem első csatanyerése november 16-án történt, amikor a mai hadseregünk kis magva, számbelileg igazán szegényen, megjelent a fővárosban.

A nemzet elhivatottságát jelenti, hogy az e napon felcsillant reménysugarat, a hadsereg előőrseit hittel, bizalommal fogadta s ez lett cselekvéseinek mindenkori sarkalója.

Ekkor és ezzel indult a nemzet az útra, amely göröngyös, csapdatelt, elveszteni akarók sűrű sorával szegélyezett volt. Ekkor indult a nemzet a hontalanná lett vagonlakók könnyes tűzhelyei mellől és eljutott húsz év alatt — a kassai repülőakadémiáig.

Ezért kellene ezt a napot nemzeti ünneppé avatni.

Ezt a történelmet, hívó lelkek élén Sorsunk alakítója, a *Kormányzó Úr Ó Főméltósága* csinálta.

Húsz év előtti bevonulása a magyar fővárosba, jelentőségében csak akkor látszik meg a magyar égbolt roppant térségeiben, ha a történetek mellett a mai helyzetet is látjuk.

Mi sorsosai voltunk a nemzet húsz év előtti eszmélésének és ha megemlítjük, ne vétessék szerénytelenségnek: a fővárosba bevonult nemzeti hadsereg alakulása, születése helyén mi is ott voltunk, a legelső között. Mi ott állottunk mellette, vele nélkülöztünk, láttán örvendtünk, benne és érte éltünk. Mi — ha valaki, akkor mi igen — éreztük az első kis csapat mellénk sorakozásában, az első díszmenetben, az első száz puska csodálatos szépségében, hogy ez a nap kézfogója a nemzetnek és az újjászületésének. A nemzet és magabízása erősödésének mi is részesei voltunk.

Szolgálati munkakörünk a mindennapi élet. Mi ott állottunk a vagonlakók könnyes tűzhelyeinél, akkor is, ma is a legtöbbet láttunk és látnunk, mindent tudunk. Előttünk nyúlik a kéz a kol-dusfillérékéért, de ma: mindkevesebb, mert egyre többnek jut jóízű kenyér. Mi ismerjük a nyomorúság s a bűn testvéri kapcsolatait, mi járunk a vétkek előtt és a vétkek mögött, mi elmondhatjuk, hogy mily szörnyű mélységekből emelte fel a nemzetet e nap, 1919 november 16-a.

A legkétségbeesettebb napok életűnt embereit láttuk, verekedtünk a földalattisággal és a föld felett is folyó izgatások tengerében küzdöttünk, azért, ha valamilyen szempontból fel lehet mérni ennek a napnak a jelentőségét, akkor a mi munkakörükből lehet s akkor mi jogosultak vagyunk arra, hogy megállapítsuk: ez a nap, ez a húsz év előtti nap magában hordta az élő és éltető meleget, a csodás ragyogást és a termés ígértét is.

Tisztelegni ma a gyalogosnak és a repülőnek, nézni a gyárak gomolygó kéményfüstjét, a siető munkásokat és a földek mellett a gabonát szentelő papot és a gabonakéve felett imádkozó gazdát, érezni azt a nyugalmat, amely a magyar életet betölti... ez a felmérése húsz esztendő törhetetlen akarású, szüntelen, bízó hittel végzett munkájának.

Csak azért és úgy juthatott ide a ma magyarja, mert húsz év előtt a maroknyi hadsereg megjelent a főváros birtokbavételére, és e hadsereg lelke a *Kormányzó Úr*-volt. Az 1919-es novemberben hirdetett Ige testté lón, a kicsiny magyar haderőből és az elvesztett bizalmú magyarból az erős Nemzet lett. Igen, mert az akarat törhetetlen volt, a hit ragyogó s a munkaszeretet apostoli.

Húsz év után, november 5-én a felszabadított Kassa szürke és borús ege alatt repülőgépek zúgtak el díszalakzatban Előtte, aki odajuttatta a nemzetet, hogy ezt megérhette. Akkor, húsz év előtt, ha hideg volt, kölcsön kellett kérni a másik köpenyét, hogy őrésre mehessen a kijelölt ... és most, húsz év után, ott állott az ország színe-java, szíve-lelke a kassai repülőtéren és az akadémia régi épülete előtt és mély hódolattal, nem kevés megatottsággal és hálaérzettel gondolt arra, hogy hová ért el a nemzet a kölcsönkért köpeny óta ...

Ezért kellene az 1919 november 16-át nemzeti ünneppé avatni.

Bűnügyek tanulságai.

Írta: dr. KENYERES BALÁZS nyug. egyet. tanár.

Bevezetés.

Tárgyi bizonyítékok értékesítése törekvésének előmozdítása szempontjából jelentősége van egyrészt előfordult és tárgyi bizonyítékokkal tisztázott esetek ismertetésének, másrészt igénybevett, illetve igénybe vehető tárgyi bizonyítékok gyűjtésének és szemléltető bemutatásának.

Az előbbi feladat szolgálatába szegődött a „Csendőrségi Lapok“ szerkesztősége azzal, hogy külön rovatot nyitott „Tanulságos nyomozások“ címen a gyakorlatban előfordult esetek ismertetésére — nemkülönben a „Bűnügyi Nyomozástan“¹ című kézikönyv is, melynek szerzői tanításukat esetek tömegével magyarázzák.

A tárgyi bizonyítékok nyilvántartása és bemutatása célját szolgálják a bűnügyi gyűjteménytárak, amelyek között kiválik anyagának gazdagságával a budapesti egyetem törvényszéki orvostani intézetének gyűjteménytára.²

Kívánatos volna, hogy a fennebbi két feladatot az 1938-ban alapított „Törvényszéki orvostani, társadalomorvostani és kriminálisztikai nemzetközi akadémia“ is bevegye munkatervébe olyan bűnesetek nemzetközi ismertetésével és tárgyi bizonyítékaik utánzatainak (rajz, fénykép, öntvény stb.) szétosz-

¹ vitéz Ridegh Rajmond és Olchváry-Milvius Attila: Bűnügyi Nyomozástan. Első kötet 652 lap, 126 kép. Budapest, Hornyánszky.

² L. Kenyeres: Die Kriminalistik in Ungarn und die kriminalistische Sammlung des Institutes für gericht. Med. in Budapest. „Lo Zachchia“ Serie 2. Vol. II. Fasc. 1. 50 lap. 19 kép. Roma, 1938.

A szörnyeteg ...

Írta: SZALAY LÁSZLÓ.

Felhőjárásos éjszaka volt. A hold csak ritkán világított, kísérteties sápadt fényével meg-megvilágítva az alvó tájat...

Már őszebe csavarodott. A rigó elsíratta a nyarat s a tarlós hajlatokban magasra szökött az ökörfarkkóró sárga virága s a szomorkodó égen láthatatlanul költöző madarak aggódva szólították egymást...

A dinnyés szélén bodor subájára heveredve, pipázgatva örködött egy öreg. Aggódó lélekkel, mert csak hellyel-közzel látott, — mikor a hold éppen fölbukkant — inkább a kutyája éberségében bízott...

Hirtelen fölpattant az eb s utána ugatni kezdte a sötétséget, szinte magánkívül...

Az öreg is felkecmertett erre és dühös bátorsággal ő is kiabálni kezdett:

— Elmenj innét, bitang, akárki fia légy — még meg nem bánod!...

Az ádáz hang végigsöpört a tájon, utána ijesztő esend támadt, — még a hangoskodó kutya is elkushadt. Mire az elrejtőzött hold, mintha csak kíváncsi lett volna, elősurrant a felhők mögül és levilágított a tájra...

Erre a megrettent kis öregnek nagy kő esett le a szívéről, mert a csendőrrjárórt látta közeledni...

tásával, amelyek az ember életének illetve testi ép-ségének károsításával jártak.

Különösen nagy jelentősége van éppen az ilyen természetű esetek ismertetésének azért is, mert ezek egyszerre kínálnak okulást a nyomozásokat végző hatóságok tagjainak és a velük együtt működő orvosszakértőknek. E tény fontosságának tudata készítetett eddigi működésében arra, hogy előfordult érdekesebb olyan eseteket, amelyek tisztázásában a kolozsvári, illetve a budapesti törvényszéki orvostani intézet személyzete résztvett, bel- és külföldi szaklapokban ismertessek és ez készlet most is arra, hogy azok közül a még nem ismertetett esetek közül, amelyekkel a törvényszéki orvostan szolgálatában töltött egy félszázadot meghaladó idő alatt érintkezésbe jutottam, egynehányat, tanulságaik levonásával a „Csendőrségi Lapok“ olvasói elé állítsak.

Megkezdem az ismertetést az újabb időkben előfordult, halottfeldarabolással kapcsolatos férjgyilkosság esetével, amelynek tisztázását, a gyanúsított beismerésének kiváltása mellett, a nyomozásban résztvevő hatósági személyeknek és a velük együtt működő szakértőknek céltudatos, megértő együttes eljárása hozta meg.

A nyomozás megindulása.

1933 december 27-én reggel M. I. péksegéd Ujpesten, az Árpád-u. 148. sz. alatti földszinti pékműhely ablakán keresztül meglátta, hogy egy asszony, gyékényből font, látszólag telt, két nagy hentesszattyorral bemegy az udvar hátsó részének nyitva álló árnyékszékebe s onnan egy pár perc múlva — a kiürítettnek látszó két szatyrot egyik kezébe fogva — kijön és távozni igyekszik. Gyanúsna tartva viselkedését a péklegény, kiment az udvarra s a nőt fel-

— Nem köll izgulnia öregem — szólta oda neki Viola őrmester —, csak mi vagyunk!

— No, hálá Istennek, mer' azér', hogy má' igön-csak várom az urakat!

— Még hogy!

— Az a!

— Osztán hol a hiba, Misa bácsi?

— De hol ám! Itt a dinnyeföldön! Csakis!

— No, adja elő!

— Elő is adom! Tegnap éccaka, ahogy vigyázok — ippeg ilyen felhőjárásos idő volt —, hát eecő csak ez a Lompos elkezd ám herregni-morogni, oszt csak farol visszafelé a gunyhóba! Bion!

— Hát osztán?

— Osztán, mondok, mi a csudát láthat ez, hogy még ugatni se mer, hanem elbúvik?

— Ahun e...

— Sötét vót, akar a kéménbe, mondok, jó lesz hát, ha én se sokat kajászok, mer' meg a nyakamba bolondítom a vesződelmet. Ugy osztán nem is kajásztam, csak füleltem, oszt ahogy fülelök, eecő csak hallom, hogy valami röttentő kéz egyik dinnyémet a másik után roppintja össze. Utána meg nagy csemcegés-csámcsogás támadt, ahogy az a szörnyeteg az összeroppintott dinnyéket fölfalta...

— Honnét veszi, hogy szörnyeteg volt?

— Hunnét?... Hát csak onnét, hogy láttam! Hát!

— Láttá?!

tartóztatva, kérdőre vonta, hogy mit dobott az árnyékszékbe? — A sietve távoznak az volt a felelete, hogy: „Csonthulladékot”. Minthogy a válasz a péklegényt nem elégítette ki, az asszony után ment s az utcán meglátva az őrt álló rendőrt, közölte vele észlelését. Közben a nő nyomtalanul eltűnt. Minthogy hiába keresték, a rendőr az őrszobán jelentést tett, mire annak parancsnoka a helyszínére sietett, útközben felszólítva az utcán haladó R. állatorvost, hogy elkísérje. A helyszínén az állatorvos az árnyékszék nyílásán keresztül, öngyújtóval belevilágított annak gödrébe s megállapította, hogy abban az ünnepekről megmaradt állati hulladékok vannak. Ezzel az eljárás — mint-hogy bűncselekmény gyanúja eloszlott — be is végződött.

Másnap, december hó 28-án az alagi csendőrör s a főkapitányság központi ügyeletének, az összekötő csendőrtiszt útján jelentette, hogy Alagon, árnyékszékben emberi medencét és jobb lábat találtak. A leletről a központi ügyelet vezetője rádióközlést adott le. Ennek a közlésnek nyomán az ujbpesti rendőrség, azzal a sejtéssel, hogy az alagi és újpesti lelet egymással összefüggésben állhat, újból kivonult az Árpád-utcai lelet helyére s megállapította, hogy az árnyékszékben emberi holttest darabjai vannak. Az árnyékszékéből előbb két felsőkar, majd — tartalmának kimerítése alkalmával — hosszirányban kettéhasított mellkas két fele került elő. A két felkart G. rendőrorvos, a mellkast K. rendőrorvos tanácsos vizsgálta meg. Mindkét vizsgálat megállapította, hogy a feltalált részek erőteljes, izmos, 30—40 év körüli férfi holttestének részei. A felkarrészeket a váll- és könyökizületből éles eszközzel, szakismeretekkel rendelkező egyén távolította el. A mellkast éles, bárdszerű eszközzel ugyancsak szak-

ismerettel bíró egyén felezte. Megállapította az orvos szemle, hogy az egyik mellkas-fél nyaki részének bőrén látszólag a mellkasba hatoló, szúrásszerű sérülés van, amely esetleg halált okozó sérülésként szerepelhetett.

A rendőrség az ujbpesti leletről is rádióközlést adott le s ehhez hozzáfűzte a gyanús nőnek az újpesti péklegény által adott személyleírását, egyben megállapította, hogy sem Alagon, sem Ujpesten eltűnést nem jelentettek be, tehát a holttestrészeket más helyről hurcolták a feltalálás helyére. Egyelőre sem a halott, sem a tettes személyére utaló adat nem állott rendelkezésre.

December 29-én délután 18 óra 15 perckor női hang jelentette telefonon a központi ügyeletnek, hogy az áldozat Bognár István alagi hentesmester, tettes: a felesége. Közölte a telefonáló a rendőrséggel, hogy a házastársak rosszul éltek, válóperben állottak, anyagi és más súlyos differenciák voltak közöttük, aznapra (XII/29.) tárgyalás is volt kitűzve válóperükben. A telefonáló nevét, bár ismételtlen figyelmeztették, hogy annak eltitkolása miatt baja lehet — nem mondta meg.

A bejelentés nyomán a csendőrök még aznap este 20 óra 20 perckor elmentek a házaspár alagi lakására. Csak az asszonyt találták otthon. Nagyon el volt foglalva. Egy dunna tollát rakta át egy másik dunna héjába. Lakása rendtelenségben volt, padlója frissen volt felsurolva. Ő maga izgatottnak látszott, férje hollétéről felvilágosítást adni nem tudott.

Másnap reggel a csendőrség megismételte a helyszíni szemlét. Ekkor a konyhában a tűzhely alatt véres bárdot találtak, amelyen hajszálak is tapadtak.

Vérnyomok mutatkoztak a szoba és konyha bútorain, falain és a mennyezeten is. Gyanúsított azt

— Ügy a! Ahogy a hold egy pörccenetre rávilágított!

— Aztán milyen volt?

— Az?... Hát tudja, őrmester úr, csupa borzasztó vót! Mer' azér', hogy olyan is vót, akar egy vastag hízott disznó, de attól még félször magosabb!

— A csapását megnézte-e reggel?

— Ahhát!... Olyan vót, akar az embőré: sarka, talpa, csak kétször olyan szélős, meg hosszú, oszt a röttentő körmei höggyel futottak a földbe!

— Mutassa meg a csapásait!

— Ügy ám, ha el nem mosta volna az eső!

A járőr tovább haladt gondolatokba mélyedve: hát ez meg mi a kórság lehet? Elhiggyék vagy ne higgyék az öregnek?... Csodák, szörnyek nincsenek manapság, — ami pedig a vadállatokat illeti, itt, az Alföldön, a Duna-Tiszaközön, legnagyobb vadállat — a róka...

Kikanyarodtak elgondolkodva az erdőtelki hátrába, ahol most sűrűn sorakoztak a búzakeresztek. S a feltűnő holdvilágnál meggyőződtek róla, hogy békésen pihen az Isten kenyérkéje, áldatlanul kéz nem vámolja...

Ezen megnyugodva, körüljárták a nádfedeles, zöldeperfás kis tanyákat, bekukkantottak az udvarokba — és jóleső érzéssel ott is mindent rendben találtak.

Ott haladnak immár az Öreg szőlők közén. Ott se árt széjjelnézni, mert most készülődik a szüret. A hordók, dézsák, kádak mind künn halmozódnak a préházak előtt, hogy a szaladozó esősz jóformán azt se tudja, mit vigyázzon: az edényeket-e vagy az érő szőlőt?

Ahogy haladják hallgatagon a dülöt, egyszerű csak összebotlik velük a szőlőpásztor.

— Jó estét kívánok!

— Jó estét Macsoda, no, mi ujság?

— Hát sajnos, van ujság!... Valami rettenetes féreg pusztítja két nap óta a termést!

— Micsoda féreg?

— Ha azt én tudnám! De nem is tudom, hogy minek nevezzem, mert olyan csúf jószágot én még nem láttam világeletemben!

— Hát hogy néz ki?

— Hát ahogy én holdvilágnál láttam, van akkora, mint egy meglett csacsi, — de három olyan vastag!

— Mikor látta?

— Tegnap is, meg ma is! Holdvilágnál!... Oda is akartam menni hozzá, de olyat mordult, hogy a vér is meghűlt bennem!

— Meg tudná mutatni a nyomait?

— Hogyne!... Csak tessék utánam jönni!

— Na Kovács, — minek nézi?

— Fogalmam sincs róla, őrmester úr!

állította, hogy férje elutazott, de állítását megcáfolta az, hogy zsebórája, amelyet mindig magával hordott, a lakásban volt és ott megtalálták nappali ingét is azokkal a kézelőgombokkal, amelyeket állandóan viselt.³

Gyanúsított első beismerése.

30 órai tagadás után gyanúsított — a halmozódó bizonyítékok nyomására — a következőket adta elő:

26-án este vacsora után férjével — egymáshoz közelálló, két külön ágyukba lefeküdtek. A petróleum lámpa, úgy mint rendszeren — lecsavarva — égve maradt. Hajnali 3 óraker felébredve, látta, hogy férje az ágy melletti székre fektetett ruhái között turkál, s ott levő retiküljét, amelyben 80 pengő volt, magához veszi. Kiugorva ágyából, retiküljét férje kezéből ki akarta venni. Dulakodtak. Közben férje elővette ágyából az oda rejtett lőfegyvert és azt ráfogta. Erre ő dunnát dobott férjére, mire az kezéből a fegyvert kiejtette; ő azt felkapta és férjére rásütötte. Halántékon találta. Mozdulatlanul fekvé maradt, meg volt halva. Ekkor töprengeni kezdett, hogy mitévő legyen. Elhatározta a halott feldarabolását. Ebből a célból azt hónaljánál fogva kivonszolta az ágyból a szomszéd szobába és ott a földre lefektette. Reggel 7 óraker fogott a feldaraboláshoz, amelyet késsel és bárdal végzett. Eltartott kb. 10 óráig. Ekkor a két felkart és a kettéhasított mellkas két felét szatyorba tette, kendővel letakarta, vonaton kivitte Újpestre és ott az Árpád-utcai árnyékszékbe dobta. Lakóhelyére a déli 12 óra 20 perces vonattal visszautazott. Lakásán a medencét és jobb lábszárát tette szatyorba és Ala-

³ Később, amikor gyanúsított a bűncselekményt beismerte, előadta azt is, hogy ez a két apróság borította fel védekezését. L. Bűnügyi Nyomozástan, 508. lap.

gon dobta árnyékszékbe. A 3-ik szállítmányt, amely a két combból és a lábasba rakott zsigerekből állott, este 7 óra körül Dunakeszin sülyesztette árnyékszékbe. Negyedik szállítmánynak hagyta a fejet, a két alsókart a rajtuk levő kezekkel, a bal lábszárát lábbal és a puskát. Ezeket egy csónakról az olvadó Dunába dobta. Hazatérve, megnyugodott. Elégette a szatyrot, a piros kendőt, amellyel szállítás közben a halottrészeket le voltak takarva, valamint férjének hálóingét is. Felsuroolta a konyhát, kimosta az ágyneműt. 28-án egész nap Budapesten tartózkodott, 29-én Vácra ment tárgyalásra s onnan hazatérve, férje ruháinak egyrészét bevitte Budapestre és a Teleki-téren eladta.

Gyanúsított letartóztatása. Felismerése a péklegény által. A feldaraboló részek felismerése.

December 31-én a gyanúsítottat letartóztatták. Ekkor a vizsgálóbíró H. törvényszéki orvossal megvizsgáltatta. Számottevő dulakodásnak nyomai nem voltak rajta. Egy porcellán fogának koronája le volt törve, de a környezetben sérülés nem volt.

Ugyanaznap az általa megjelölt helyen, Dunakeszin a két combsonkot és a lábasba rakott zsigereket Veress László telkének árnyékszékében, az ürülékbe elsülyedve, szintén megtalálták. A Dunának megjelölt helyét ismételtén átkutatták, de eredménytelenül. Sem holttestrészek, sem a puská elő nem került. A péksegéd 30 nő között B. I.-nét jelölte meg, mint azt a nőt, aki a holttestrészeket az árnyékszékbe dobta. A holttestrészeket, mint B. I. részeit, tanúk is felismerték. Határozottan felismerte B. I. lábát egy cipész, aki vele többször járt strandfürdőbe.

— Hát majd én megmondom magának: medvecsapás!

— Medvecsapás?!... Itt a Duna-Tisza-közön?

— Az!...

— Dehát, — hogy lehet az őrmester úr?

— Fogalmam sincs róla!... De hogy medvecsapás, annyi bizonyos! Meg az is bizonyos, hogy el kell pusztítani, mert nem csak káros, de veszedelmes fenevad is itt!

Becserkészték a szőlőket... Aztán sorra vették a gyümölcsösöket, dinnyéseket s ahol tudták, hogy van, a méheseket. Utoljára hagytak egy nagy tábla kukoricást...

Ahogy a kukoricás szélére értek, — a felhők már elmentek, világított a hold, hogy szinte nappal volt, — hát a csász meg ott hevert az árok szélén...

— Hát maga meg így vigyázza a kukoricást?

— Bizony, hogy így, ha már kérdi az őrmester úr!

— Hát az meg, hogy lehet?...

— Úgy lehet uram, hogy itt két nap óta valami förtelmes csoda pusztít!... Hogy én már szinte álmos vagyok a félelemtől!

— Nocsak!

— Úgy bizony!... Most is ott szaggat azon a ritkás domboson, — figyeljék csak egy keveset!

Hallgatóztak s a szaggatás recsegését tisztán hallották...

— Kész! — vezényelte az őrmester s a fegyverek leröpültek a vállról, lövésre készen...

Elindultak a zaj irányába...

Megközelítették olyan nyolc-tíz lépésnyire a halmot s a hold világítása mellett jól kivethették, ahogy forgolódva dézsmálta a kukoricát egy medve...

A két csendőr megállt s az őrmester rákiáltott a dúvadra, hogy fölállásra kényszerítse. Így ugyanis biztosabb volt a célzás a magas kukoricásban...

A medve föl is állt a kiáltásra, de a fölállását élénk láncsörgés kísérte és ahogy fölállt, elkezdett brummogva esetlenül táncolni...

Az őrmester elnevette magát:

— Valami szerencsétlen táncosmedve az istenadta!... Megugrott a gazdájától egy kicsit jólakni!

Azzal fogta a lánc másik végét, — emez az orrához volt fűzve — és rántott rajta egyet...

— Na, gyere szépen, itt a csász bácsi, feni rád a fogát!

Erre a medve négykézláb ereszkedett és elindultak szépen, a csász, medve, járőr sorrendben.

Meg se álltak a községházáig...

Az első három lelet darabjainak törvényszéki orvosi megvizsgálása.

A három helyen talált összes holttestrészeket a Törvényszéki Orvostani Intézetbe beszállították, ahol azokat jegyzőkönyv felvétele mellett vették át és külön-külön hűtőfülkébe helyezték el. Azokat ismételve — persze anélkül, hogy változást szenvedtek volna — megsejleltük, lefényképeztük, majd januárius hó 4-én dr. V. adjunktussal — mint szakértők — bírói szemle keretében részletesen megvizsgáltuk. A bírói szemle tervébe 6 főkérdést illesztettünk. Nevezetesen:

1. Az újpesti, alagi és dunakeszi lelet összefügg-e egymással?

2. Az összes holttestrészek mind egy és ugyanannak a holttestnek részei-e?

3. Lehetnek-e azok B. I. hentesmester holttestének részei?⁴

4. Mi volt a halál oka?

5. Hogyan végezték a feldarabolást?

6. Mennyiben egyezik gyanúsított vallomása az orvosi megállapításokkal?

A három lelet darabjainak összehasonlító vizsgálata. A személyazonosságra vonatkozó 1—3. kérdés megválaszolása.

A három lelet darabjait előbb külön-külön vizsgáltuk meg. Kiderült, hogy azok darabjait a beszállítás előtt megmosták. Különbség az egyes leletek között csak abban mutatkozott, hogy az újpesti lelet darabjai stearyngyertyával voltak összecsepegtetve, ami a másik két lelet darabjain nem mutatkozott.⁵

Az egyes leletek darabjainak külön-külön való vizsgálata után következett azok összeillesztése. Kiderült, hogy számfeletti darabok nincsenek. Az egyes darabok egymáshoz való tartozását nemcsak az tanúsította, hogy azok bőrének, zsírrétegének, izmainak, csontjainak, ereinek és idegeinek tulajdonságai teljesen megegyeztek, de kétségtelenné tette az, hogy az egymáshoz tartozó darabok szélein a metszések összeillettek, a csontok forgói az izületi gödrökbe beletárolták s a feldaraboló metszések egyrésze folytatódott az egyik darabról a szomszédos, le választott másik részre. Kiderült ebből, hogy az ösz-

⁴ A nyomozás összes adatai s ezek között a tanuvallomások és gyanúsított beismerése kétséget kizáró határozottsággal látszóttak bizonyítani, hogy az összes holttestrészek egyetlen halottnak, még pedig B. I. holttestének részei, mindazonáltal fel kellett vetni előfordult esetek tapasztalatai alapján az 1—3. kérdést azért, mert személyazonosság meghatározásának és holttestfeldarabolásoknak eseteiben aránylag gyakran fordultak elő meglepetések, súlyos, néha helyrohzatalan hibák és tévedések. — Megtörtént, hogy a nyomozás egyetlen gyilkosságra gyanakodott, az orvosi vizsgálat pedig megállapította, hogy a feltalált holttestrészek között egynél több halott részei vannak. Volt olyan eset is, amelyben a fentebbi módon az orvosi vizsgálat tömeggyilkosságot derített fel.

⁵ A Léderer-féle gyilkosság ügyében a holttestrészekeken talált stearyncsepegek onnan eredtek, hogy a feldarabolást központi világítást nélküli helyiségben, stearyngyertyafény mellett végezték. A szobánforgó esetben ez a következtetés nem lett volna jogosult, mert csak az egyik lelet darabjain volt gyertyacssepegés. Ezen az alapon arra kellett következtetni, hogy az összecsepegtetés az árnyékszékéből való kiemelések alkalmával jött létre. Erre nézve a tanuvallomások annyit megállapítottak, hogy az árnyékszékéből való kiemelések hajnali 3 órakor, tehát sötétben és így feltehető, hogy gyertyafény mellett történt.

szes darabok egy és ugyanannak a halottnak darabjai s ezzel az is, hogy a három lelet egymáshoz tartozik, egy bűncselekménnyel függ össze.

A személyazonosságot illetően megállapította az orvosi vizsgálat, hogy a holttestrészek 40 év körüli erőteljes, izmos, körülbelül 172 cm magas, egészséges, súlyos testmunkát végző, jobbkezes, olyan férfi részei, aki erős dohányos volt és a jobbkeze hüvelyk- és mutatóujján mutatózó erős megfűstölődés tanúsága szerint sajátmaga által sodort cigarettát szívott. Mindezek az adatok a tanúk és a gyanúsított által szolgáltatott személyazonossági adatokkal, amelyek szerint az elhalt 38 éves, erőteljes, izmos, 172 cm magas férfi volt — megegyeztek. Egyetlen olyan adat nem merült fel, amely a holttestrészeknek B. I. holttestéhez való tartozását kizárták volna.

A halál okának kérdése.

A feldaraboló részek vizsgálata azok jelentékeny vérszegénységét állapította meg, ami arra a következtetésre jogosított, hogy a halál előidézésében olyan sérülésnek volt szerepe, amelyen keresztül sértett testéből nagyobb mennyiségű vér folyt ki.

Mint hogy ilyen sérülés az eddig előkerült holttestrészeken nem volt, arra kellett következtetni, hogy a vérvessztéssel járó sérülést a még hiányzó holttestrészek valamelyike hordja magán. Mint ilyen holttestrész, elsősorban a még meg nem talált fej jöhetett szóba. Megállapította a vizsgálat azt is, hogy a gége, légcső és tüdők belélegzett vért tartalmaznak, ami arra a további következtetésre jogosított, hogy a fejen olyan sérülés jött létre, amely egyrészt alkalmat adott arra, hogy a torokba vér kerüljön, másrészt az öntudat megzavarásával járt és így okozta azt, hogy a sértett öntudatlan állapotban a vért behelhelte.

Kiterjedt a vizsgálat természetesen a halál bekövetkezését esetleg befolyásoló egyéb okokra is. Gondoltunk esetleges szénéleggáz-mérgezésre, de esetleg fennforgó más mérgezésre is. Előbbi kutatásának céljából vért, az utóbbiak kereshetése céljából a gyomornak és a beleknek, valamint a zsigereknek egy részét tettük félre.⁶

Gyanújelt a holttestrészek vizsgálata más halálokra sem szolgáltatott. A nyak bőrén, amelynek nagyrésze — a kettéhasított mellkason — megvolt, sem fojtogatás, sem zsinegelés nyoma nem mutatkozott s arról a szűrőszűrő sérüléséről, amely a rendőrorvosi szemle gyanúja szerint esetleg mint halált okozó szerepelhetett, a törvényszéki orvosi vizsgálat megállapította, hogy csak az egyik feldaraboló metszésnek része. Fulladásos halál ellen szólt az a megállapítás is, hogy a vérerekben olyan véralvadékcifatok is feltalálhatók voltak, amelynek fulladásos halál esetében nem szoktak előfordulni.

Mindezeknek megfelelően más halálokok kizárása útján is mint halálokat olyan fejsérülést kellett feltételezni, amely nagyobb vérereket sértett, az agyat rongosolta, egyben a száj, illetve a torok lágyszereit is sértette s ezzel vérnek a torokba csurgását eredményezte.

⁶ A vérnek vizsgálatát már a bírói szemle tartama alatt szinképelemző készülékkel és vegyi kémlésekkel elvégeztük, de szénéleg jelenlétét kimutatni nem tudtuk. A belsőrészek vizsgálatát az országos bírósági vegyész végezte, de mérget nem talált.

A kassai honvéd repülőakadémia avatási ünnepségéről. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága fogadtatása a kassai pályaudvaron.

A holttest feldarabolásának módja.

A lágyrészek sima metszéssel voltak szétválasztva, az izületeket a csontok és porcok számottevő megsértése nélkül éles késsel választották el. A gerincoszlop kettéhasítását bárdal hajtották végre. Az elülső és hátsó végtagokat úgy választották le, mint ahogy a hentesek a mellső és hátsó sonkát szokták leszelni, előbbin a váll, illetve a lapocka, utóbbin a medence lágyrészeinek egyrészét is rajta hagyva a csonton. A feldarabolás módja — úgy mint a Lederer-féle gyilkosság esetében — elárulta, hogy azt állatok (disznók) feldarabolásához értő egyén végezte.

A gyanúsított beismerése és a halottvizsgálat adatainak egyeztetése.

A csendőrség előtti beismerését gyanúsított némi kiegészítéssel és némi módosítással a vizsgálóbíró előtt is fenntartotta. Sűrű kihallgatásain elpanaszolta szerencsétlen házasságát, férje durvaságát, munkaiszonyát, pazarlását, amellyel az ő hozományát és szerzeményét is eltékozolta. Kiegészítette a dulakodásra vonatkozó állítását azzal, hogy férje úgy arcul ütötte, hogy orrán-száján megeredt a vér. Ezt egy csuporba fogta fel, majd a csuprot a falhoz vágta. Innen eredtek a falon levő vérnyomok. Állította, hogy a dulakodás $\frac{1}{2}$ óra hosszát tartott, de

amikor a vizsgálóbíró elébe tartotta ennek lehetőségét — oda módosította vallomását, hogy az legfeljebb 10 percig tartott. Előadta, hogy a puskát férje 3—4 nap előtt hozta a házhoz, azt a pincében tartotta s 26-án este észrevétlenül lopta be a magágyába. Elmondta, hogy az 60—70 cm hosszú volt, egy töltény fért bele, az üres töltényhüvelyt nem dobta ki. Fenntartotta a lövés és a feldarabolás körülményeire vonatkozó állítását. Újból és újból megismételte, hogy a puskát és a halott fejét más részekkel együtt a Dunában süllyesztette el.

Vallomása nagyjában összeegyeztethető volt a halottvizsgálat adataival. A holttestrészek felosztásának foka egyezett azzal az állítással, hogy a halál 26-án hajnalban következett be. Ezt az időpontot jelölte meg az üres gyomor is, tekintettel arra, hogy sértett este 8 órakor vacsorázott s a telt gyomor kiürülése pedig mintegy 7 óra alatt szokott bekövetkezni. Elfogadható volt a halántéklövésre vonatkozó állítása is, amennyiben ez a sérülés magyarázhatta a vérvesztést, a vérnek a torokba jutását és az öntudatlanságot, amely annak belélegzését elősegítette. Lényegesebb állítását a gyanúsítottnak, az eljárásnak ebben a szakában, az orvosi vizsgálat nem cáfolta meg. Az az állítás, hogy az elhalt a pénzt elvette, az az állítás, hogy dulakodtak, az, hogy a fegyvert gyanúsítotttra ráfogta, megmaradt, úgyhogy a gyanúsított esetleg még a jogos védelem,

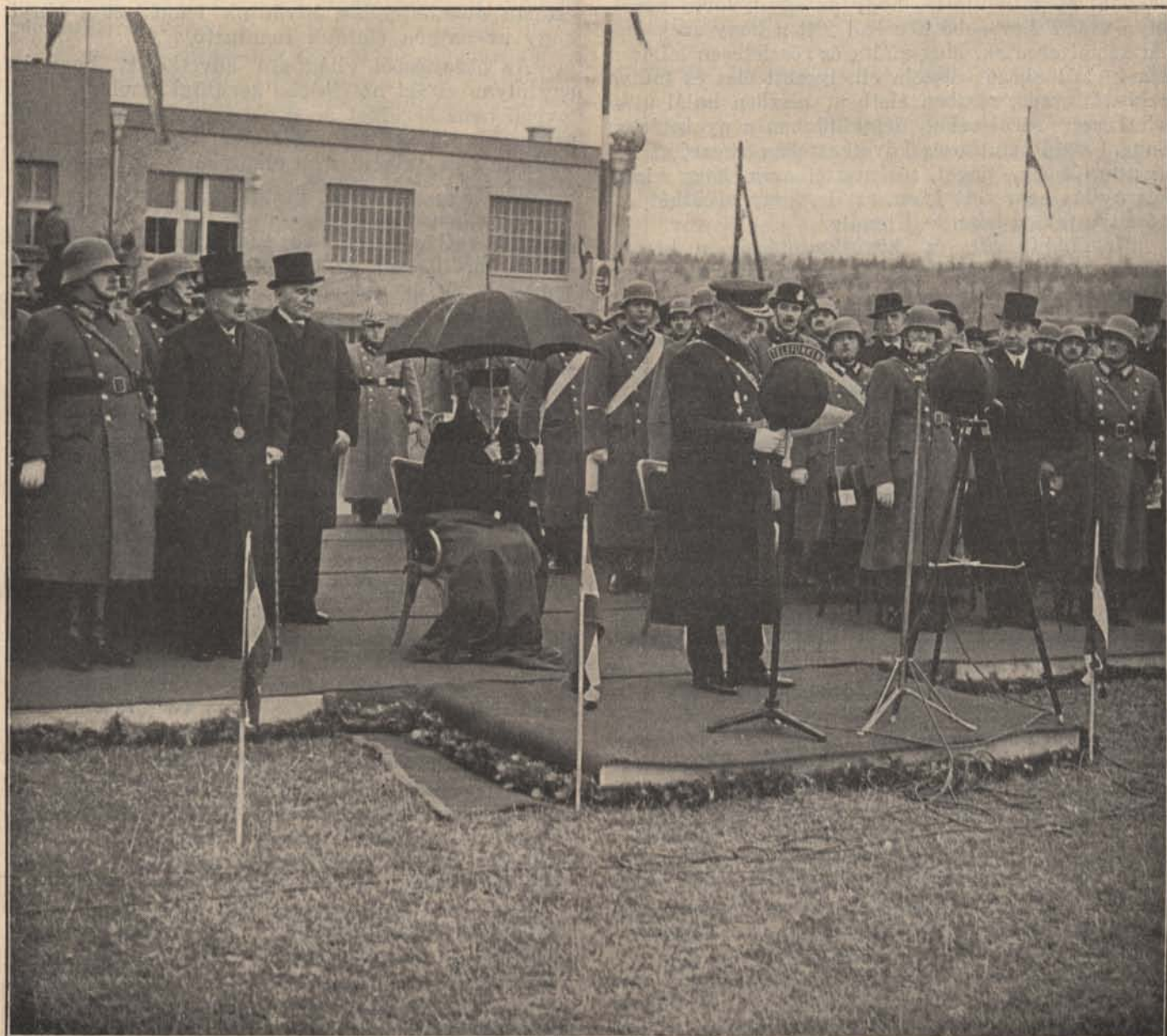
illetve az erős felindulás jótéteményéhez is hozzájuthatott volna, ha a véletlenül előkerült fej orvosi vizsgálatának eredménye és az ennek nyomában fakadó egyéb bizonyítékok az előre megfontolt szándékot ki nem domborítják.

A fej megkerülése.

1934 januárius hó 5-én este az alsógödi vasúti megálló jegykiadója bement az állomásnak közös gödör fölé épített 3 fülkéjének egyikébe, amely csatorna útján közlekedett a közös gödörrel. Amikor leült, valami a csatornából a gödörbe esett. Erre petróleumba áztatott égő rongyot dobott a gödörbe s így meglátta, hogy annak tartalmából egy szatyor és emberi holttestrészek állanak ki. Amikor a gödör tartalmát frissen ásott gödörbe átmerték, előkerült 1. egy fej, 2. egy jobb- és egy bal alkar kézzel, 3. egy bal lábszár lábbal és 4. egy gyékényből font henteszatyor.

A kiszedett daraboknak a gödör tartalmából kiemelkedő része be volt száradva, elárulva, hogy azokat több nappal a feltalálás előtt dobták be. A holttestrészeket megmosták és ládába rakva helyezték el a vasúti raktárban. Több tanu B. I. fejét határozottan felismerte. Az állomási jegykiadó vallotta, hogy B. I.-né 29-én Vácra jegyet váltott, egy másik tanú gyanúsítottat az állomáson 28-án este is látta s akkor egy csomag volt nála.

Január 6-án, délben a holttestrészeket alkalmi orvosszakértővel (gyakorló orvossal) nézették meg. Szemléje nemcsak elégtelennek, de még veszedelmesnek is bizonyult. Megállapította, hogy a jobbhalánték közepén 4 mm átmérőjű, kerek folytonosságmegszakítás van (anyaghiány helyett) s a jobb konyafal középső része felett 6 mm átmérőjű körkörös anyaghiány, a balhalántékon pedig búzaszemnyi hasonló hiány van. A legelőbb említett sérülés fémkutatóval 7 cm mélyen bejárható. Széle 1 mm szélességben pörkösnek látszik (égés). Egyéb-

Kormányzó Úr Ó Főméltósága beszédet mond a kassai repülőtéren.

ként a sérülések tulajdonságait és környezetük állapotát a jegyzőkönyv nem részletezi, természetüket és keletkezésük módját nem jelöli meg; a fejtetőn levő sérülések egyrészét meg sem említi és a nyakszirtet, valamint a fej jobboldalát elfoglaló, feltűnő égéssel nem foglalkozik.

A szemle nagyfokú fogyatékosága miatt a vizsgálóbíró újabb szemlét rendelt el, egyben a „fémkutatóként“ használt hosszú drótszöveget, amellyel a sérüléseket „bejárták“, lefoglalta. Az újabb szemlét T. törvényszéki orvos végezte, céltudatos tervszerűséggel meghatározva mindazt, amit az adott körülmények között boncolás nélkül meghatározni lehetett. A halott megelőzően erősen megviselt fején két lövéstől eredő sérülést talált; ezek okozták az agyroncsolás útján beállott halált. Megállapította, — annak ellenére, hogy a fejet megelőzően alaposan megmosták — hogy az egyik lövési sérülés körül szürkésfekete, pörkölés és löporszemcsebeékelődés nélküli udvar van s ezzel olyan fegyverre utalt, amelynek töltései löporként robbanó higanyt tartalmaznak. Megállapította, hogy az egyik lövés közelről, a másik kevésbé közelről jött s hogy azok idegen kéztől eredtek. Megtalálta és részletesen leírta a fejnek különböző részein elhelyezett éles és tompa eszköztől eredő, részben életben, részben halál után keletkezett sérüléseket, nemkülönben a nyakszirten lánggal való érintkezés következtében létrejött halál utáni égést. Végül, tekintettel arra, hogy kimeneti nyílás nem volt jelen, azt is, hogy mindkét golyónak a fejben benn kell lennie.

Megállapításait és következtetéseit a később végzett törvényszéki boncolás mindenben megerősítette.

(Folytatjuk.)

Bűncselekmény, baleset, szerencsétlenség?

Tanulságos nyomozások rovatunkban ismételten közöltünk eseteket, melyeknél az első, futólagos megállapítások azt a feltevést látszottak igazolni, hogy bűncselekmény történt. Csak a részletes nyomozás után mondhatta a nyomozó, hogy mégsem bűncselekmény, hanem baleset következményeivel áll szemben. Más esetben szerencsétlenséget állapítottak meg ott, ahol, látszatra bűncselekmény történt. De megfordítva is: nem egy esetet hallottunk. A nyomozónak soha sincs egyszerű, könnyű dolga. Felkészültségét — hogy eredményes legyen a munkája — szüntelenül fokoznia kell. Ez a célja annak a cikksorozatnak is, melyet fenti címen most megkezdünk és amelyben különös súlyt helyezünk olyan ismeretek adására, melyeknek birtokában több bizonyossággal kezdetünk olyan esetek tisztázásához, melyeknél első pillanatra ép úgy gondolhatunk bűncselekményre, mint balesetre, vagy szerencsétlenségre. A csendőrnek tisztázni kell az esetet s munkájához — hisszük — jó támpontokat adunk e cikkekben. Hangsúlyozzuk, hogy támpontokat, azt mondhatnánk talán, hogy általános ismereteit kívánjuk bővíteni, de kimonodtan azzal a céllal, hogy az élet és testi épség elleni bűncselekmények nyomozásánál könnyebben feljeljenek meg azokra a kérdésekre, melyeket a

Szolgálati utasítás 392. pontja kötelezően leír. A cikkeket Dr. Putnok István v. egyetemi tanársegéd, beosztva az Igazságügyi minisztériumba — írta és bocsátotta rendelkezésünkre.

(Második közlemény.)

Gázok és gázmérgeзések.

A) Széndioxid.

Az emberi életet fenntartó egyik legfontosabb anyagunk gáz. Hatalmas gáztömeg veszi körül a földet és több kilométer vastag burkolattal látja el a földgolyót, lehetővé téve, hogy azon az emberek meg tudjanak élni. Ez a hatalmas gázburkolat a levegő. A levegő két gáznak, a nitrogénnek és oxigénnek a keveréke s ebből szervezetünk a tüdő segítségével az oxigént használja fel. Ha az oxigén a levegőből valamilyen ok folytán elfogy, úgy megállana az élet a földön, mert minden szervezet megfulladna oxigénhiány következtében. Természetesen erről szó sincsen s felhozott példánkkal csupán szemléltetőbbé kívántuk tenni azt a tényt, hogy az oxigén életünk fenntartója.

Az okfejtésből világosan következik, hogy ha egy olyan elzárt helyiségbe kerülünk, melybe újabb levegő nem kerülhet be s ebben a helyiségben huzamosabb ideig tartózkodunk, úgy tüdőkiszívattyúzza az oxigént s ha elhasználta az utolsó köbcentiméterig, úgy beáll a fulladás.

Fulladásos halál első esete tehát oxigénhiány miatt következhet be, de szerencsére meglehetősen ritkán fordul elő. Az utóbbi időkben az elsüllyedt tengeralattjárók személyzete pusztult el hasonló okok következtében s előfordult már olyan eset is, amikor valaki pl. ládába csomagoltatva magát, mint „potyautas“ akart átkelni az oceánon s a láda tökéletlen szellőzése miatt fulladt meg. Oxigénhiány folytán pusztult el az esetleg élve eltemetett is.

A levegőben azonban az oxigénen és nitrogénen kívül más gázokat is találunk, amelyek közül egy állandóan jelenlévő gáz a széndioxid, vagy ahogyan általában mondják: szén-gáz.

A széndioxid rendes körülmények között csak egészen csekély mennyiségben van jelen a levegőben s életünk folyását egyáltalában nem zavarja. Megváltozik ellenben a helyzet akkor, ha valamilyen ok folytán erősen felszaporodik. Ilyenkor igen súlyos következményekkel jár a dolog, mert az így fertőzött levegőbe bekerülő ember néhány másodperc alatt elpusztul.

Kérdés, hogyan kerülhet ez a mérgező gáz be ilyen nagy mennyiségben a levegőbe?

Mindenekelőtt meg kell állapítanunk azt, hogy a szén-gáz csakis akkor okozhat halálos mérgeзéseket, ha zárt helyiségben keletkezik. Egyébként a szabad levegőben hamar felhígul és a szél, valamint a légáramlás eloszlatja annyira, hogy észre sem vesszük. A zárt helyiségben azonban más a helyzet, mert ott (szobában, pincében, gödörben, veremben, földalatti csatornában) nem lévén jelen a felhígító légáramlás, a keletkezett széndioxid felhalmozódik, összehúzóódik és ilyen tömény mennyiségben már halálos balesetet idéz elő.

A következő kérdés az lehet, hogy miként áll elő, hogyan termelődik a széndioxid?

Ha bármit elégetünk — fát, szenet, rongyot, szalmát, tőzeget, rőzsét, trágyát, kukoricacsutkát, magvakat stb. — égés közben széngáz termelődik. Ha az égetést jó húzatú tűzhelyen, kályhában végeztük, úgy a kéményen keresztül ez a mérges gáz eltávozik s így nem okoz semmi bajt. Megváltozik azonban a körülmény, ha valamilyen ok folytán a kéménynyílás nem jól teljesíti feladatát s nem szállítja el az égési gázokat rendesen. Ilyen esetben a lakószobába kerül a gáz s ott felszaporodva, előidézi a mérgezést.

Szendioxid azonban másféleképpen is termelődik. Így nagy mennyiségben keletkezik szeszes erjedéskor. Mindnyájan tudjuk, hogy amikor a must a pincében „forr“-ni kezd, azaz áterjed borrá, átalakulása közben széngáz keletkezik, ami a pincében felhalmozódik. Ha ilyen időben könnyelműen lép be a gazda, pillanatok alatt összeesik, megfullad. Ezért azt az óvatossági rendszabályt kell szem előtt tartani, hogy a pincébe való belépés előtt egy hosszabb rúdon égő gyertyát gyújtunk be a helyiségbe. Ha az égő gyertya elalszik, úgy belépni nem szabad, mert olyan gáz-mennyiség van már jelen a széngázból, mely halálos mérgezést idéz elő.

A széngázfejlődésnek egy másik módozatával a vulkanikus vidékeken találkozunk, ahol egyes barlangokba a széngázgőzök erősen felszaporodnak. Ilyen a torjai bűdösbarlang, a nápolyi kutyabarlang stb.

Gyakran felszaporodik a széndioxid vermekben, pöcegödörökben, kanálisokban is. A széndioxid-gáz ugyanis minden olyan esetben is termelődik, ha állati, emberi hulladék, ürülék vagy növényi anyag rothadni kezd. A vermekben rothadó burgonya, a fedett pöcegödörben bomló ürülék, a kanálisokban rothadó szennyvíz, illetve annak tartalmi részei mind széngázt termelnek s mivel a terület zárt, légáramlás nincs, hamar felszaporodik. Hasonló a helyzet régi, szennyezett kutaknál is.

Végül egy egészen közismert esete a széngázfejlődésnek a vasaló. A vasalót faszénnel hevítik s a feléje hajló vasalónő közvetlenül leheli be a faszén izzásakor keletkező széngázt s a mérgezés első tünete egy görcsös fejfájás lesz, mely mindaddig tart, míg csak a vasalást be nem fejezte.

Összegezzük tehát a széndioxid-gáz fejlődésének lehetőségeit, melyek a következők:

1. Rosszul kezelt kályhák esetén,
2. must erjedésekor pincékben,
3. vermekben, kutakban, pöcegödörökben, kanálisokban, rothadási termékként,
4. faszénnel hevített vasalókból égési gázként.

Most ismerkedjünk meg a széndioxid-gáz természetével és tulajdonságaival. A széndioxid-gáz színtelen, gyengén savanyú ízű. A levegőnél nehezebb. Ez a tulajdonsága igen figyelemreméltó, mert ebből fontos következtetéseket tudunk levonni. A széndioxid-gáz a levegőnél súlyosabb lévén, mindig a talaj felett fog meghúzódni és sohasem fog felfelé törekedni.

Ha tehát valahol széndioxid-gáz termelődik vagy fejlődik, az először közvetlenül a föld felett vagy a kérdéses zárt helyiség alján fog vékony rétegben elterülni és csak a további termelődés arányában fog alulról felfelé emelkedni. A legjobban egy helyiségben lévő víztömeghez hasonlíthatjuk, amely mindig a padlón marad s csak akkor emelke-

dik, ha — mondjuk — újabb vödörrel öntünk hozzá jelentősebb mennyiséget.

Így azután előfordulhat az az eset is, hogy olyan helyiségben, ahol még egy 170—180 cm. magas ember a fulladás veszélye nélkül tartózkodhatik rövidebb ideig, addig a kutyája, mely alacsony testalkatú, pillanatok alatt elpusztul. A széngáz ilyen esetben mondjuk 50—60 cm. magasságban gyűl össze a helyiség alján s így természetes, hogy a felnőtt embert nem mérgezi. Ebből a valóságban is előforduló tényből kapta nevét a nápolyi kutyabarlang. A széngáz ezen tulajdonságát jól jegyezzük meg, mert erre még később hivatkozni fogunk.

Általános műveltség szempontjából nem árt tudnunk még azt, hogy a széngázt mesterségesen előállítják s azt vízbe préselve, mint üdítő italt hozzák forgalomba szódavíz, vagy szénsavas víz néven. Ilyen formájában nem mérgező, mert egyrészt nem a tüdőbe, hanem a gyomorba kerül, másrészt olyan kis mennyiségben leheljük be ivás közben, hogy az számításba sem jöhet. Amikor a szódavíz pezseg, az apró kis gyöngyök nem egyebek, mint felszabaduló széngázgöbök, amelyek kipezsegnek a folyadékból. Ime, az emberi elme a legsúlyosabb mérges gázok egyikét üdítő ital készítésére használja fel.

B) Szénmonoxyd.

A szén és általában a szerves anyagok elégeésekor — mint már azt az előző cikkünkben ismertettük — széndioxyd (széngáz) keletkezik. Ezt az állításunkat most bizonyos mértékig korrigálnunk kell oly formán, hogy a szénnek és szerves anyagoknak elégeésekor valóban széndioxyd keletkezik, de csak akkor, ha ehhez az égő anyagnak megfelelő mennyiségű oxigén áll rendelkezésére a levegőből. Ha az égés ellenben kevés levegő jelenlétében történik, úgy csak szénmonoxyd fog nagyobb részt termelődni, ami szintén széngáz, de az már a széndioxyddal szemben egészen más tulajdonságokkal rendelkezik. Míg a széndioxyd savanykás szagú, addig a szénmonoxyd szagtalan. A széndioxyd a levegőnél nehezebb, a szénmonoxyd olyan könnyű, mint a levegő, tehát nem fog a talaj vagy helyiség aljára húzódni, hanem szétterjed a helyiség minden részében.

Szagtalansága és könnyüése az, ami nagyon veszélyessé teszi és az ellene való védekezést megnehezíti, mert az áldozat mit sem sejtve a fenyegető veszélyről, nyugodtan lefekszik és álmában jelentkeznek rajta a tünetek, amelyek ellen védekezni már nem igen képes. Fontos tudnunk azt is, hogy a szénmonoxyd már nagyon kicsiny mennyiségben mérgező és olyan esetekben is okoz halálos balesetet, ha pl. a szoba szellőztetése megfelelő s az ajtót elég gyakran nyitogatják stb.

Milyen esetekben következik be leggyakrabban a szénmonoxidmérgezés?

A tapasztalat azt mutatja, hogy a helytelen fűtés, a fűtésre használt kályhák, tűzhelyek tökéletlensége idézi elő leggyakrabban a baleseteket.

Vegyük sorra a lehetőségeket.

Vidéken, falusi házakban még ma is előszeretettel építenek a lakószobában búbos-kemencét. A kemencét szalmával, fával, trágyával, kukoricacsutkával fűtik. Mivel az égés a kemencében sohasem tökéletes, állandóan termelődik szénmonoxyd, amely a kemence esetleges repedésein kiáramolhat a szobába.

(Itt kell eloszlatnunk azt a tévhitet, mely szerint szénmonoxyd csak szénfűtésnél keletkezhet. Szénmonoxyd bármilyen szerves anyag égésekor keletkezik, tehát szalmánál, fánál, kukoricacsutkánál éppen úgy, mint trágyánál, babbüvelynél vagy petróleumlámpával való világításkor stb.). A másik mérgezési lehetőség, illetve szénmonoxydkeletkezés a vaskályhánál fordulhat elő, melyeknek repedésein a gáz kiáramolhat. Nagyon sok helyen az az esztelen szokás, hogy fűtőanyagmegtakarítás céljából — amikor már a tűz jórészt leégett — a kályhacsövet elzárják. Ezt az eljárást nyugodtan nevezhetjük öngyilkossági kísérletnek, mert az így eltömített kályha az összes széndioxyd és szénmonoxyd mennyiségét a lakószobába árasztja. Egy másik lehetetlen szokás, hogy a tűzhely vagy kályha vaskarikáit leemelik, hogy a világító anyaggal takarékoskodhassanak. Ilyenkor is bőséges mennyiség kerülhet szénmonoxydból a lakás levegőjébe.

Előfordul mint véletlen baleset, hogy tüzelés közben a kályha vagy kémény kürtője eldugul s így okoz mérgezést.

De mindenekfelett alattomosan támadja meg a mit sem sejtő emberi szervezetet a kéményrepedésből vagy falrepedésen keresztül szívargó szénmonoxyd, mely ilyen módon egy másik lakásnak fűtőberendezéséből adja át a mérgező gázt s a lakás gyanútlan lakóit sorra mérgezi. Védekezni ellene alig lehet, mert mint szintelen, szagtalan gáz egészen alattomosan támad.

A fűtőberendezések mérgezésein kívül szóba jöhetnek még — itt főként nagyobb városokra gondolunk — a világítógáz és a kis falusi helyeken a petróleum.

A világítógáz 6—10% szénmonoxydot tartalmaz, a petróleum pedig égésekor (lámpában) fejleszt nagyobb mennyiségű szénmonoxydot abban az esetben, ha a lámpa füstölve ég.

ad A) Széndioxyd mérgezések.

A széndioxyd mérgezéseknél a mérgezett hangtalanul összeesik, elájul s halálát fulladás okozza. Az ilyen eseteknél vigyázni kell arra, hogy mentési szándékkal ne legyünk okozói sorozatos baleseteknek. Jó néhány megtörtént tragédia igazolja állításunkat, amikor meggondolatlan emberek minden előző óvóintézkedés nélkül berohantak a mérgezett helyiségbe vagy leereszkedtek az összeesett ember után s maguk is elpusztultak.

A széndioxydra gyanus helyeken előforduló baleseteknél a tennivaló a következő:

Ha valaki minden látszólagos ok nélkül egy zártabb helyen összeesik (pince, verem, pöcegödör, kút, mélyebben fekvő helyiség), ne rohanjunk be minden további nélkül segítséget nyújtani, hanem:

a) Mérjük fel szemmel a távolságot és mérlegeljük, hogy lélegzetvisszatartva be tudunk-e rohanni s ki tudjuk-e az áldozatot hozni. Ha ennek a lehetősége megvan, úgy vízbe mártott zsebkendőt kötve az orruke elé, igyekezzünk — lehetőleg lélegzet nélkül az áldozatot szabad levegőre hozni.

b) Ha olyan távol van a mérgezett, hogy azt az előbb említett módon kiemelni nem lehet, úgy gyertyapróbát végzünk. Égő gyertyát lassan bocsátunk lefelé, hogy megállapítsuk, milyen magasságig tölti meg az üreget a gáz. A gyertya elalvásának pilla-

nata fogja mutatni a veszélyes zónát, amely fölét óvatosan — vizes zsebkendővel orrunk és szánk előtt s derekunkra kötött biztosító kötéllal — leereszkedhetünk... (Természetesen a legideálisabb megoldás, ha megfelelő gázálarccal rendelkezünk, amely minden veszély ellen megvéd).

c) Ha lakásban történt széndioxydmérgezés, úgy első tennivaló ablakot nyitni vagy az ablakot bezúzni.

A lakásban vagy lakószobában történő szengáz-mérgezések túlnyomó része álmukban lepi meg az áldozatokat. Ennél az esetről előtérbe kerül az általános ismertetésnél már hangsúlyozott azon tulajdonsága a széndioxydnak, hogy a levegőnél nehezebb lévén, a talaj vagy padló felett helyezkedik el. Az alvó ember viszonylag közel helyezkedvén el a földhöz, szinte felkínálja magát arra, hogy a gáz megtámadja és megmérgezze. Nem is szólva azokról az esetekről, amikor az áldozatok egyenesen a földre terítet bundán vagy derékajlon fekszenek.

Néhány megtörtént esetet írunk le:

X községben egy 8 tagú család a kemény hideg téli időben, hogy a tüzelőanyaggal takarékoskodjanak, lefekvéskor a még erősen parázló kályha csövét ronggyal elzárták. Reggelre az egész család súlyos mérgezést szenvedett, az anya és 3 gyermek meghalt.

Egy másik helyen a konyhában a háziasszony a még félig elégett fadarabokat kiszedve és tepsibe téve, vízzel leöntötte. A konyhában benyíló kis fülkében nyitott ajtó mellett aludt egy öregasszony, aki reggelre szengáz-mérgezésben kisenvedett.

X községben az egyik gazda használatban lévő pöcegödörnek falát akarta megjavítani. Amint leereszkedett, néhány pillanat múlva elszedült és összeesett, az utána ereszkedő fia, aki ki akarta apját menteni, ugyancsak odaveszett.

ad B) Szénmonoxyd mérgezések.

A szénmonoxyd mérgezések, tekintettel a gáz könnyűségére, zárt helyiségben annak egész légterében előfordulhatnak.

A mérgezés első tünetei fejfájás, szédülés, majd hányás. Erősebb mérgezésnél ájulás, az alsó végtagok bénulása és végül a halál.

A szénmonoxydnál a halál nem fulladás folytán következik be, hanem vérmérgezéssel. A szénmonoxyd ú. n. vérplasmaméreg s mint ilyen, pusztítja el az áldozatot. Az elhalt arca teljesen természetes színű, olyan, mintha aludna s egyáltalában nem kelti azt a benyomást, mintha hullával állnánk szemben. Ennek az az oka, hogy a szénmonoxydban elpusztult vére nem alvad meg, sőt színe még a rendesnél is pirosabbá válik.

Sok esetben a halált nem a szénmérgezés okozza, hanem az, hogy az eszméletlenül fekvő áldozat hány s a hányadék eltömíti a légsövet s ekkor fulladás okozza a halált. A boncolás azonban minden esetben ki tudja mutatni a szénmonoxydot a vérben s így az okot könnyű tisztázni.

A szénmonoxydot tartalmazó helyiségben legelső és legfontosabb tennivaló a szellőztetés, a légvonat fokozása. Az ilyen helyen az alatt a rövid idő alatt, míg kényszerűségből bent kell tartózkodnunk, orrunk és szánk elé nedves zsebkendőt kell tartanunk.

Ismertetünk néhány idevágó esetet.

Egy csecsemő megbetegedett. Egész éjjel virasztottak mellette, de reggelre a gyermek meghalt. A vérvizsgálat megállapította, hogy szénmonoxid mérgezés történt. Az eset nyáron történt, amikor nem is fűtöttek. Egész éjjel égett és füstölt azonban a petróleum-lámpa, mely elég szénmonoxidot fejlesztett ahhoz, hogy a csecsemő elpusztuljon.

Egy anya jól befűtött szobában hagyva két kis gyermekét, eltávozott hazulról. Amikor néhány óra múlva hazatért, két gyermekét eszméletlenül találta. (Az egyik meg is halt). A tűzhely mellett egy pár posztócipő volt elhelyezve, hogy száradjanak. A cipők megégték, ezek fejlesztették a szénmonoxidot.

Egy munkás a gyár egyik fűtetlen helyiségében a hideg kályha mellett lévő padra feküdt s reggelre — jöllehet a kályhában nem fűtöttek — szénmonoxid-mérgezésben meghalt. A kályha csöve összeköttetésben volt egy szárító-kemence kéményével s innen húzódott át a szénmonoxid a kályhán keresztül a fűtetlen helyiségbe.

Se szeri, se száma nem volna azoknak a mérgezési eseteknek, amelyek a széndioxid vagy szénmonoxid kapcsán előfordultak már. Az emberi könnyelműség, tudatlanság, nemtörődömség számos baleset okozója volt mindig s ez különösen áll a szénmonoxid-mérgezésekre.

Befejezésül még meg kell jegyeznünk, hogy a széndioxidgázzal történő mérgezések gyakran párosulnak szénmonoxid-gázmérgezésekkel. Ezekre különösen akkor van lehetőség, amikor égő anyag gázterméke mérgez. Ilyenkor rendszerint a két szénmonoxid keveredik s mintegy közös erővel támadják meg az áldozatot.

(Folytatjuk.)

EMLÉKEZZÜNK!

Fliesz György hadnagy, a buziásfürdői szakasz parancsnoka, az orosz harctéren szerzett betegségében 1914 november 15-én Budapesten meghalt.

Kérai Ferenc ungvári szárnybeli és Nyisztor Miklós szepesi őrsbeli csendőröket szerb komitácsik 1916 november 15-én Gornilevicében megölték.

Veszprémi Antal lébényi őrsbeli őrmester a bormászi erdőben orvvadászokkal vívott tűzharcban 1922 november 16-án elesett.

Demény Dezső főhadnagy, a belényesi szakasz parancsnoka, a krakkói csatában 1914 november 18-án Zalesie mellett elesett.

Tóka János paksi őrsbeli őrsvezető címz. őrmester az oroszokkal Glew mellett vívott ütközetben 1914 november 18-án elesett.

Pálfi Károly nadrági őrsbeli címz. őrsvezető 1902 november 20-án postafedezeti szolgálatban rablókkal vívott tűzharcban Kricsó és Alsógörbed között elesett.

Nyulász György kosárfalvai őrsbeli csendőr címz. őrmester az orosz harctéren szerzett járványos

betegségében 1915 november 23-án Zyrowice mellett meghalt.

Bognár Izidor 2. oszt. őrmester, a jablánci őrs parancsnoka, a román harctéren szenvedett súlyos sebesülésében 1916 november 24-én meghalt.

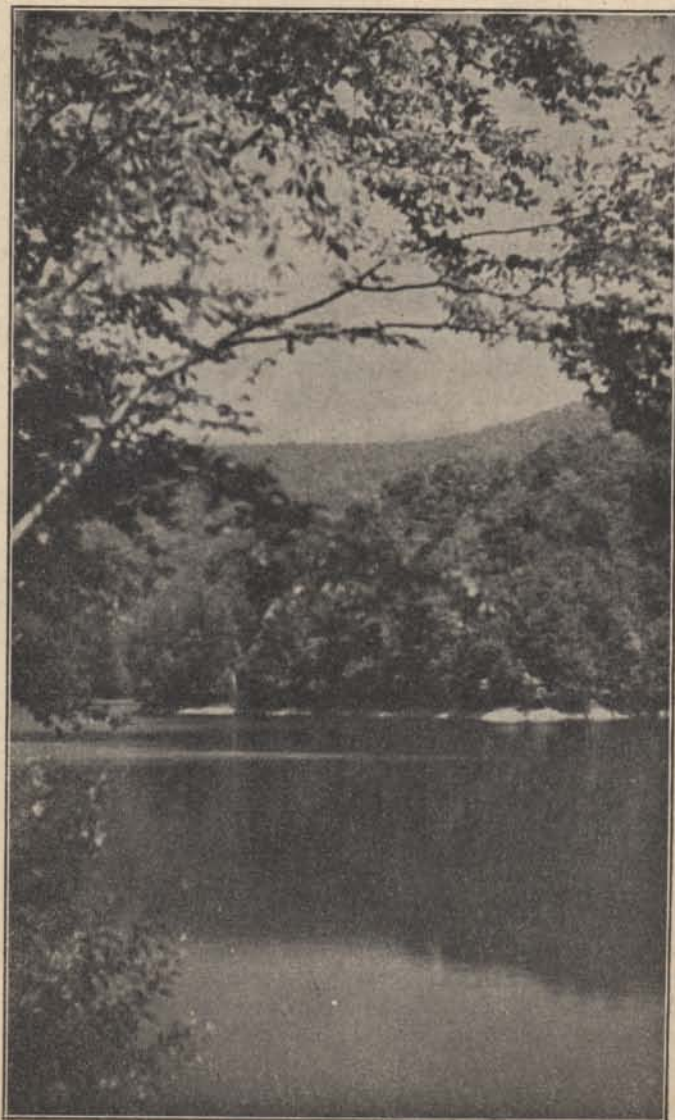
Bartos István riskulicai őrsbeli alőrmestert 1918 november 24-én a brádi vasútállomáson román nemzetőrök agyonlőtték.

Polgár Ábel miskolci szárnybeli csendőr az orosz harctéren szerzett betegségében 1914 november 25-én Ökörmezőn meghalt.

Bihari György hajdusámsoni őrsbeli alőrmestert 1918 november 25-én a Martinka-szőlőhegyen katona-szőkevények bosszúból megölték.

Papp István 2. oszt. őrmestert, az egresi őrs parancsnokát, lázadó román néptömeg 1918 novemberben Egresen megölte.

Bobrovniki és Felsődriethomai Lukácsy Béla századost, a pancsovai szakasz parancsnokát, Szerbiából hazatérte után, a Pancsovára benyomult szerbek 1918 november elején elfogták. Csacsakra vitték, ahol agyonkínózták és az emeletről ledobták.

Kárpátaljáról: Tengersizem. Bernáth őrgy. felv.

Harcserű lövészet.

Írta: RACSKA GYÖZÖ próbaesendőr. (Szombathely.)

Örömmel hallgattuk a hírt, melyről az iskola parancsnoksági parancsból értesültünk, hogy 3 napra harcserű lövészetre megyünk. A legközelebbi vásárnap délután már robogott is a vonat velünk Cák felé. A szombathelyi esendőriskola 1. századának hallgatói vidám éneklése kihallatszott a kocsikból. Lelkes hangulatban érkezünk meg Lukács házára. Innen gyalog, biztosított menetben indultunk a 6 km. távol fekvő Cák felé. Holdvilágos este volt. Utunk egy kis patakocska mentén vezetett, melyet a hold sugarai világítottak be. A holdvilág hasznos is volt, mert — különösen a járőrök haladását — megkönnyítette, de azért néhányan megmerítették eszímájukat.

A menet után megbeszélést tartott a százados úr, majd beszállásoltak bennünket. „Hálótermeink” világosak és „jól szelődtek” voltak. Ugyanis résekkel bőven megáldott csűrökben, friss szalmán pihenünk ki az út fáradalmait. Katonaélet ez, nem zárda-világ. Mindenesetre jobb és barátságosabb, tisztább és nyugodtabb volt ez a hely, mint alig egy évvel ezelőtt, a cseh kőkaszárnyákban... (Mi valamenynyien felvidéki fiúk vagyunk!)

Másnap már kora reggel megkezdjük a harcserű lövészetet, az egyes lövéssel.

Érdekes feladatokat kaptunk és mi nagy kedvvel igyekeztünk azokat megoldani és sok jó találatot is elérni. Így azután általában nagyon jó eredményre lőttünk.

Volt köztünk egy nagybajuszú, akinek — véleménye szerint — rossz volt a puskája, azért nem ment egy lövedék sem az alakokba. Panaszkodott is szegény, hogy a puskája nem hord egy helyre, hanem össze-vissza. Mikor a főhadnagy úr ugyanazzal a puskával egyik lyukat a másik mellé lőtte az alakba — elhallgatott ugyan, de mégse nyugodott végleg meg. Azt mondta, a főhadnagy úr rég az iskolánál van, ismerheti már a puskákat. — Azt, hogy nem itt a hiba vagy előny, hanem hogy ő nem tud lőni, azt nem akarta belátni. Később — majd rátérek — valamit azért nagybajuszú barátunk is tudott.

Azok a szakaszok, melyek nem lőttek, kissé távolabb közelharc-gyakorlatokat végeztek és gyakorló kézigranátokat dobáltak. Ezek a pihenő alatt megrohanták a kantint, mert bizony a nagy munkában nagyon megéheztek. A harcserű egyes lövészetben átesett csatárookra is lassan rákerült a kintinlátogatás sora. Volt aztán vita, ki hogy lőtt s ki lőtt jobban, ki miért lőtt rosszul.

Délben a közeli faluban ebédeltünk. Az ezredorvos úr kiosztás előtt megkóstolta (1. kép) az ételt, melyet az iskolától velünk jött konyhaszemélyzet főzött. (2. kép.) Éttermünk méltó volt a harcserű gyakorlatunkhoz. Ugyanis egy falusi ház udvarán étkeztünk, ízletes gulyást és gyümölcsöt kaptunk, amit ki állva, ki a földön ülve, a szemfülesek az egyetlen asztal mellett fogyasztottak el. (3. kép.) Aki akart, kaphatott kétszer is mindenből. Megint eszembe jutott a cseh világ, a koszt, ahol mi magyarok mindig az utolsók voltunk!

A másik nap „zeneóra” volt, golyószóróval lőtünk. (4., 5. kép.) Itt is szép eredményt értünk el, kapván előzetesen bő oktatást róla. Meg kell még emlí-

kezmem az alhadnagy úrról is, aki mint vérese a csibéket, figyelte (6. kép) a tározókat, nem szünve megfigyelmeztetni, hogy hiba ne essék a tározásban mert a rossz tározás pusztulás a harcban. Az irnoknak kijelöltek a földre ülte, a térdüket használták asztalnak. A nagybajuszú társunk, aki aznap ügyeletes volt, következett a lövésnél. Eredmény, mint a puszkánál. Valaki megjegyezte, hogy biztosan azért nem tud jól lőni, mert kócos bajuszától egy-egy szál az irányvonalba esik... Erre közös erővel kipedertük a bajuszát... (7. kép.)

Délután ősziestre fordult az idő. Felhők mögé bujt a nap, beborult az ég, lehült a levegő és esni kezdett. Irigyeltük azokat, akik a tábori távbeszélő állomás mellé kerülhettek néhány perere, mert ott (8. kép) a nekünk segédkező honvédek tüzet raktak. Node ennek is vége lett s ha valaki tán fázott volna, azt nemsokára felmelegítette a forró tea, mit vacsorához kaptunk.

Harmadik nap rajban lőttünk. Csak itt mutatuk meg igazán, hogy mit tudunk!

Nagyobb távolságról, kb. 600—800 méterről kezdtük meg mindig a támadást. Öröm volt érezni, hogy milyen ügyesen, rejtőzve nyomultunk előre. Egyszer sem hallottunk kifogást. Élvezet volt végigfutni és kúszni azt a pár száz métert, amit meg kellett tennünk míg a távbeszélőn adott: „Halló! Fogaras... — Brassó... — Kolozsvár... — Nagyvárad... stb. szükellőket le, meliaiakokat lel!”... stb. hívójelekre különböző irányokból és távolságokról a folyton febukkanó és eltűnő célalakokat megközelítettük és tüzelhettünk rájuk. (9., 10., 11. kép.)

A nagybajuszú bajtársam előző napok sivár eredménye miatt megharagudott a puskájára s elhatározta, hogy többet nem lö vele. De azért szívéen viselte a raja becsületét, mert amint ő mondotta, azért, hogy a találatokat szaporítsa, a történeteit átadta a szomszédjának, aki jól lőtt. Voltak, akik azt suttozták, hogy fél elsütni a puskáját, pedig már 2 évet szolgált a cseheknél is. Akárhol is van az igazság, póruljárt, mert az alezerekes úr észrevette, hogy nem lő, hanem csak célratartási gyakorlatokat végez fekvé. Mindjárt kérdőre vonta, mire a bajtársam bevallotta az eredményt növelő cselekedetét. Erre aztán három egymást követő gyakorlaton kellett résztvennie és 10 töltény helyett 30-at kellett kilőnie! Itt aztán izzadva bár, de rájött, hogy nem a puskája volt a rossz.

Bár a rajgyakorlatot megelőző közelharcgyakorlatozástól és a kézigranátdobástól meglehetősen ki voltunk fáradva, több rajnak sikerült 130 lövésből 85—90, sőt az enyémenek 101 találatot is elérni, amit a jelenlevő iskolaparancsnok úr fejcsóválva hallott és ezért ki is küldött egy altiszt urat a jelzőkhöz, hogy ellenőrizze a találatokat. Ez visszajöve, jelentette, hogy valóban annyi a találat. Ezt a rajt az alezerekes úr megdicsérte és részükre szombaton takarodóig kimenőt engedélyezett. Akadt közöttünk egy, aki bukfencet hányt örömeiben. Erre meg a hátralevő rajok túl akartak tenni rajtunk. Azt hiszem, hogy a soronkívüli kimenő lehetősége izgatta őket... Nem is tartottuk sokáig az elsőséget, mert a 4. szakasz utolsó rajának 110 találatot jeleztek. Így meg kellett osztozni a dicsőségen és szombaton az otthonmaradtak sóvár tekintetétől kísérve mentünk ki a városba. Nekik csak a lövészet végén tar-

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

tott megbeszélésen elhangzott általános dicséret jutott. (12. kép.)

Igy folyt le nálunk a cáki harszerű lövészet.

Máskép volt ez egy évvel ezelőtt, amikor még rabságban szolgáltunk a cseh hadseregben. Nem volt ott öröm, sem vígság, nem volt a szívekben egy csepp melegség sem, ami buzdította volna a legény-

séget. Nem is volt soha olyan gyakorlat, amely rendszeres eredménnyel végződött volna. A kiképzés reánk nézve nem volt más, mint kényszermunka. Most egész más minden, éppen az ellenkezője. Ha akárki is kérdezne, mást nem tudnék felelni, mint, hogy boldog érzés magyarnak lenni, kivált m. kir. csendőrnek.

A nő honvédelmi munkakötelezettsége.

Ismerteti: dr. vitéz ZAMÁRDY ÖDÖN min. titkár.

(Folytatás.)

A törvény végrehajtási rendelete a nők honvédelmi munkakötelezettségét — fontosságára való tekintettel és azon célból is, hogy speciálisan a nőkre vonatkozó honvédelmi munkakötelezettség jogszabályanyaga áttekinthetőbb legyen — külön csoportosításban tárgyalja.

Lássuk, hogy ez a speciálisan a nőkre vonatkozó külön csoportosítás milyen rendelkezéseket tartalmaz.

Alapelv, hogy a nőket honvédelmi munkára elsősorban önkéntes jelentkezés alapján kell alkalmazni; kötelező igénybevételnek csak akkor van helye, ha a szükséges munkálatokra alkalmas nők elegendő számban önként nem jelentkeznek. E rendelkezés felvételénél az az elgondolás jutott kifejezésre, hogy a magyar nők — közismert áldozatkészségük folyamán — az első hívó szóra, parancs nélkül is önként teljesítik a reájuk váró honvédelmi munkafeladatukat. Azt hiszem, mindnyájan egy véleményen vagyunk a tekintetben, hogy sokkal értékesebb a szívvel-lélekkel, pusztán a lelki önkéntesség alapján végzett munka, a kikényszerített munkánál.

De nézzük csak tovább e speciális csoportosítás rendelkezéseit.

Béke idején olyan nőt, aki 16. életévét nem töltötte be, honvédelmi munkára egyáltalán nem lehet igénybe venni. Itt tehát a törvény a honvédelmi munkakötelezettség alsó korhatárával, a betöltött 14. életévvel szemben béke idejére a nőkre vonatkozóan kedvező kivételt állapított meg.

Habár a légvédelmi kötelezettségre nézve fennálló jogszabályok ismertetése nem tartozik előadásom körébe, a kapcsolatoság kedvéért mégis megjegyzem, miszerint a honvédelmi törvény 132. §-a értelmében mindazok, akik honvédelmi munkakötelezettség alatt állanak, a törvény 92. §. (2) és (3) bekezdésében foglalt korlátozások nélkül személyes légvédelmi szolgálatra is kötelesek. Vagyis ez azt jelenti, hogy személyes légvédelmi szolgálatra a 14. életévüket betöltött nők is kötelesek, amennyiben honvédelmi munkakötelezettség alatt állanak.

„A fennálló szolgálati vagy munkaviszonyban való visszatartás vagy az otthonában is teljesíthető munka esetét kivéve, nem lehet honvédelmi munkára igénybevenni azt a nőt, aki terhes állapotban van, valamint aki családjának háztartását állandóan maga látja el, avagy 12. éven aluli gyermekét, vagy betegségénél, illetőleg hajlott koránál fogva gyámoltásra szoruló más hozzátartozóját maga gondozza. Nőt a szülést megelőző és a szülést követő hat hét alatt egyáltalán nem, tehát otthoni munkára sem lehet kötelezni, illetve a fennálló szolgálati vagy munkaviszonyában sem lehet visszatartani.

Ha a törvény 96. vagy 97. §-ai alapján igénybe-

vételre kerülő állatot, fogatos járművet (pl. lovaszekeret, hintót), vagy gépjárművet nő vezeti (állítja) elő, azt tőle a fennálló jogszabályok szerint nyomban át kell venni és az átvétel után a nőt azonnal el kell bocsátani. Ha az ideiglenes használatra igénybe vett állatnak vagy fogatos járműnek nő a birtokosa, azt a hajtásra (állatvezetésre) kötelezni még abban az esetben sem lehet, ha a hajtáshoz (vezetéshez) ért és helyettesítést állítani nem képes. Nő a használatra igénybe vett gépjárműnek vezetésére sem kötelezhető.”

„Nőt lehetőleg abban a községben (városban) kell honvédelmi munkára alkalmazni, amelynek területén lakik.”

„Nőket rendes kereseti foglalkozásuk körén kívül elsősorban egészségügyi, ápolói és gondozási munkakörökben, úgyszintén otthon végezhető lehnemű és ruhakészítő munkákkal lehet foglalkoztatni. Szükség esetén azonban igénybe lehet venni nőket a hadkötelezettségüket teljesítő férfiak munkaerejének pótlása céljából az ipar, kereskedelem, hírszolgálat, közlekedés és mezőgazdaság körében szükséges minden olyan munkára is, amelynek elvégzésére a nők is alkalmasak, feltéve, hogy adott esetben a munka a nő műveltségi fokának is megfelel. Női szerzetes-rendek tagjait (apácákat), valamint miszsiós nővéreket (diakonisszákat) zárdájukon, intézetükön vagy kórházukon kívül csak egészségügyi, ápolói és gondozási szolgálatra lehet igénybevenni.”

„A honvédelmi munkára való igénybevételnél a női erkölcs védelmére különös gondot kell fordítani. Amennyiben a honvédelmi munkára igénybe vett nők elszállásolása szükséges, ezt a férfiktól elkülönítve és női felügyelet alkalmazásával kell végrehajtani. Ha a honvédelmi munkakötelezettségből kifolyólag nőnek orvosi megvizsgálása szükséges, a vizsgálaton az orvoson kívül más férfi nem lehet jelen.”

A későbbiek során találunk még olyan rendelkezéseket, amelyek nőkre vonatkoznak, ezeket a rendelkezéseket azonban előadásom további anyagcsoportosításának keretében fogom megfelelően ismertetni.

A honvédelmi munkát igénybevevő katonai parancsnokság (hatóság) feladatát többek között csak úgy oldhatja meg, ha a honvédelmi munkára önkéntes jelentkezés alapján kijelölt személy önként vállalt kötelezettségének mindenben eleget is tesz. Biztosítékot kellett tehát találni arra nézve, hogy a szükségletekhez igazodó előzetes számítás az önként vállalt honvédelmi munka esetén és mindvégig megalapozott maradjon és a reá váró munkafeladatot maradéktalanul végezze el az is, aki azt önként vállalta. Ezt a célt szolgálja a végrehajtási rendelet egyik §-a, mely szerint:

„az, akit honvédelmi munkára önkéntes jelentkezés alapján alkalmaztak, minden tekintetben a munkakötelezettségük alapján igénybevett személyekre fennálló szabályok hatálya alatt áll; ha azonban az ilyen személy határozott időtartamú honvédelmi munkára jelentkezett, munkakötelezettségének ideje és elbocsátása tekintetében az időtartam irányadó, amelynek megállapításával jelentkezését elfogadták.”

Ki tudta?

Lóerő az a teljesítmény, amelyet 75 kg súlynak a függőlegesen 1 másodperc alatt 1 m-re való felemelésével végezünk.

A honvédelmi munkára való igénybevétel módja.

A honvédelmi munka igénybevételét a nélkülözhetetlenül szükséges mértékre kell szorítani; az igénybevételnek minden esetben arányban kell állnia az igénybevett személy testi alkalmasságával és egyéb képességeivel.

Honvédelmi munkára a férfiakat a nők előtt, a fiatalabbakat az idősebbek előtt, nőtleneket (hajadonokat) a családosok előtt kell igénybevenni.

Minden munkánál lehetőleg azokat kell alkalmazni, akik annak elvégzésére már rendes foglalkozásuknál, illetőleg szakképzettségüknel (mesterségüknel, képesítésüknel) fogva alkalmasak. Általában mindenkit ott és olyan alkalmazásban kell foglalkoztatni, ahol testi és szellemi erejét, képességeit a honvédelem érdekében a legjobban lehet értékesíteni. A nők, valamint a fiatal korúak s általában az alkalmazottak életének, egészségének és testi épségének védelmére vonatkozó törvényes rendelkezéseket a honvédelmi munkára való igénybevételénél is alkalmazni kell. Nehezebb testi munkánál a fejlődő korban levők alkalmazását lehetőleg mellőzni kell.

16 éven aluli személyt csak lakóhelyén, vagy azzal szomszédos község területén teljesítendő honvédelmi munkára lehet kötelezni. A lakóhely területén kívül teljesítendő, vagy hosszabb ideig tartó munkára lehetőleg mellőzni kell többek között azoknak igénybevételét, akiknek igénybevétele családjuk létfenntartásának veszélyeztetésével vagy alkalmazójuk méltánylást érdemlő érdekeinek súlyos sérelmével járna.

A honvédelmi munka tárgya.

Látszatra az e cím alá tartozó részt előbb kellett volna ismertetnem, azonban tekintettel a honvédelmi munkakörök tagozódására és a végrehajtási rendelet szerkesztési felépítésére, kívánatosabbnak látszott, hogy az e címben foglalt kérdés-anyag ismertetésével most foglalkozzam.

Mint már azt előbb is említettem, honvédelmi munka címén az erre kötelezett személy képességeinek megfelelő bármilyen testi, vagy szellemi munka teljesítése követelhető.

A honvédelmi munka állhat:

1. A fennálló szolgálati vagy munkaviszonyban való visszatartás mellett a már eddig is végzett munka folytatásában,
  2. külön igénybevétel alapján meghatározott munkára való rendes alkalmazásban,
  3. a különös ismereteket, vagy gyakorlatot igénylő honvédelmi érdekű munkákra való kiképzésben, illetőleg gyakorlatban,
  4. ideiglenes használatra igénybevett állatok, fogatos járóművek, illetőleg szárazföldi gépjárművek hajtásában,
  5. végül rendkívüli szükség következtében esetenként felsorolt tömeges (esportos) munkában.
- Nézzük azokat egyenként.

Alkalmazottak visszatartása.

A törvény 90. §-a értelmében azok a honvédelmi munkára kötelezettek, akik a törvény alapján igénybevett, vagy előkészületi intézkedésre kötelezett szállítási vagy közlekedési eszköznek, vagy intézménynek, üzemnek, ipartelepnek, vagy egyéb vállalatnak személyzetéhez tartoznak, kötelezhetők

Leshelyen.

Kiss András III. tőrm. (Pusztavaacs.) felv.

arra, hogy az igénybevétel, illetőleg az előkészületi intézkedések tartamára eddigi szolgálati vagy munkaviszonyukban megmaradjanak. Az itt említett visszatartásnak az a hatálya, hogy az alkalmazott eddigi szolgálati vagy munkaviszonyát egyedül a kijelölt hatósági közeg engedélyével változtathatja, vagy szüntetheti meg. Pl. valamelyik posztógyárat arra kötelezik, hogy meghatározott időre, meghatározott mennyiségű posztót gyártson a honvédség részére; ennek a posztógyárnak alkalmazásában álló mérnök, indokolt esetben kizárólag hatósági engedéllyel állhat egy más vállalat szolgálataiba. Az engedélyt nem lehet megtagadni, ha a kötelezett orvosi vizsgálat alapján igazolja, hogy a szolgálati, illetőleg munkaviszonyban megmaradás egészségét, vagy életét veszélyezteti.

A visszatartás következtében az alkalmazottra a honvédelmi munkakötelezettséggel kapcsolatos büntető rendelkezések, továbbá katonai vezetés esetében a katonai büntető bíraskodásra és a katonai fenytő hatalom gyakorlására vonatkozó rendelkezések is kiterjednek. Egyebekben az ily visszatartás a visszatartott személy eddigi jogállását a szolgálati, illetőleg munkaviszony, valamint a társadalombiztosítási és egyéb jogszabályok szempontjából nem érinti. Így pl. az, aki az előbb példaképp említett posztógyárban festőmester volt heti 70 pengő fizetéssel, a visszatartás után is ugyancsak heti 70 pengővel festőmester marad.

Béke idejét kivéve, rendkívüli szükség esetében olyan alkalmazottak is a szolgálati vagy munkaviszonyukban való megmaradásra kötelezhetők, akik a honvédelmi munkára kötelezettség alól a korhatár betöltése folytán egyébként mentesek. Pl. az előbb említett posztógyár mérnöke 71 éves, rendkívüli esetben a visszatartás folytán mégis ott dolgozni köteles, annak dacára, hogy a honvédelmi munkakötelezettség legfelső korhatárát, azaz a 70 éves kort túlhaladta. Vagy pl. a Monorról Budapestre bejáró említett posztógyári munkásnő, vagy tisztviselőnő a visszatartás következtében köteles a gyár alkalmazásában megmaradni, holott az előbb elmondottak szerint, lehetőleg csak lakóhelyén, tehát Monoron lehetne őt honvédelmi munkára kötelezni.

(Folytatjuk.)

Ki tudja?

Mi a troposzféra és mi a sztratoszféra?

Próbacsendőrök írásai.

(Március 14.-i pályázatunk anyagából.)

VII.

Díszmenet a Hadúr előtt.

Az én katonaeletemnek soha el nem felejthető emléke a felvidéki bevonulás napjai. Boldog vagyok, hogy részese lehettem.

1938 november 9-én ütegünk a Hernád völgyén, Garadna községben vesztegelt, várva azt az órát, amikor elindulhatunk a 20 év óta elszakított magyar területek elfoglalására. November 10-én már minden tüzér örömmámorban úszva készült az indulásra. Az ütegparancsnokunk elrendelte, hogy 8 órára az üteg indulásra menetkés. Ekkorra már a község lakossága az úton álló lövegeinket felvirágozta és nemzeti-színű zászlókkal díszítette. Ütegparancsnokunk ismertette az útírányt, ellenőrizte a tüzlépcső szabályos málházását, azután jelt adott az indulásra. A jó öreg 15-ös tarackok dübörögve megindultak Kassa felé.

10 órakor a parancsnoki szakasz elérte Hidasnémetinél a volt határvonalat. Az ütegparancsnokunk imához vezényelt, a kürt hangja végigharsant az út mentén álió ütegünk oszlopán. Örömkönny szökött a szemembe és egy pillanatig elérzékenyülve hallgattam az imát jelző kürtöt. Arra gondoltam, hogy a jó Isten mégis meghallgatta a magyarok imádságát. De nem sokáig tünődhettem, mert ismét menetbe indultunk. Áthajtottunk a volt határon, büszkén, kipirult arccal és dobogó szívvel arra gondolva, hogy 20 évvel ezelőtt edesapáink jártak itt győztesen, bátran, minden ellenséget visszavetve, most fiaik jöttek ide vissza!...

Nemsokára elértük Abaújszina községet, az első magyar községet. Leírni nem is tudom azt az örömet, ami felszabadult magyar testvéreink felől felénk áradt. Delet harangoztak éppen. A lakosság keresztet vetve éljenzett. Mi, tüzerek, is megilletődve hallgattuk a harangszót. Közben hosszú pihenőt kaptunk. A lovakat megetettük és előkészültünk az ebédhez. Az ebéd rizseshús volt, abból az ottlevő lányokat, férfiakat is megkínáltuk. Nagyon ízlett nekik. Irigyelték, hogy a magyar katonák milyen jól élnek. Közben egy öreg parasztgazdával beszélgettem, sóhajtván magyarázta, hogy mit jelentett nekik 20 évig várni. Nem sokáig tudtam beszélgetni a jó öreg magyar gazdával, mert indulást jeleztek. Elhagyva Abaújszínát, a következő község Enyicke. Éjjelezni ide tértünk be, mert Kassára csak másnap, november 11-én lehetett bevonulni. A község lakosai itt is újongó örömmel fogadták a magyar tüzereket. Másnap korán keltünk valamennyien, rendbeszedtük lövegeinket, lovainkat és úgy indultunk a kassai műúton.

De csak lassan lehetett előrehaladni, mert úgy tűnt fel, mintha az ország valamennyi autója Kassa felé száguldana. Lassan mégis közeledtünk Kassához. Fejünk felett magyar gépek repültek. Lovaink kényesen lépkedve haladtak a műúton. A tüzerek arcán örömpír gyulladt ki, mindenki mosolyog. Esőként hull a virág ránk. Leányok mosolyognak, férfiak in-tegetnek. A távolból katonai zenekar hangja hallatszik. Hatalmas „Isten hozott” felírású diadalkapun áthaladva, kaptuk az elvonulási jelet. Jobbra nézz!!! Mindenki büszkén, kidomborított mellel és bátor tekintettel néz Legfelsőbb Hadurunk, vitéz Nagybányai Horthy Miklós Ő Főméltósága szemébe. Szembe-

néztünk vele, mindnyájunk hős vezérével, az ország-gyárapító, legmagyarabb szívű magyarral!...

Bizom a jó Istenben, hogy egyszer eljön az az idő is, mikor még szebb napokat fogok átélni újabb városok elfoglalásával és lesz még idő, amikor a Kárpátoktól az Adriáig magyar zászlót fog lengetni a szél.

Kovács Balázs próbacsendőr.

VIII.

Szép élet a katonaelet...

1937. július havában a pécsi 4. hradó osztály 1. századától két rajt vezényeltek a 8. gy. ezred hegyi gyakorlatához. Az egyik hradó rajban mint rajparancsnokhelyettes én is ott voltam. Püspöknádasd község — a Mecsek aljában — volt szálláshelyünk. Innen indultunk ki gyakorlatra, amely azután két évig tartó katonaidőm legszebb, de egyben a legnehezebb teljesítménye volt.

H. J. főhadnagy úr vezetésével kedden reggel indultunk Püspöknádasdról és már itt megkezdődtek számunkra a nehézségek. A két ló, amit kiutaltak számunkra, sehogysem akarta megtérni hátán a málhát. Félórai küzdelem után, amibe úgy a lovak, mint mi beleizzadtunk, sikerült végre reájuk erősíteni mindent és elindulhattunk.

A nap emelkedett az égen, mi pedig haladtunk felfelé a hegyoldalon s lassan a verejték hullani kezdett az arcunkról, majd átütötte a szávolyzubbonyunk hátát, később pedig a nadrágunk szárát is. Hej, de kutya jó meleg volt!

Tíz órakor értünk fel a magassági pontra, ahol meg kellett kezdeni az építést. Beck tizedes, a rajparancsnokom, panaszkodott, hogy töri a bakancs a lábát.

— Hja, tizedes úr, — mondtam neki — reggel még nagyon büszke volt az új bakancsára.

Ugyanis, mielőtt elindultunk, a szolgálatvezetőtől kikönyörgött egy pár teljesen új bakancsot. Talán a püspöknádasdi sváb lányoknak akart tetszeni benne.

Rövid, félórás, ebédszünet kivételével — amíg a magunkkal hozott szalonnát elfogyasztottuk — este 8 óráig folytattuk az építést. Többek között a 600 méteren felüli Zengővár hegy tetejére is kellett állomást telepítenünk. Így hát elég lassan haladtunk, hol hegynek fel, hol hegyről le.

Délután Beck tizedes egyre komorabb arccal sántított előttünk. Egyszer aztán elszánta magát, leült, lehúzta lábáról a bakancsot és kezében vitte tovább.

Nem állhattam meg, hogy oda ne szóljak neki: — Mi az, tizedes úr, abesszín katona lett, hogy meztláb jár?

Nem kaptam ki a tiszteletlen megjegyzésért, csendes ember lett a tizedes úr, csak nagyokat sziszszent, ha egy-egy élesebb köre lépett. Estefelé már annyira felsebezte a lábát, hogy főhadnagy úr megsajnálta, leszállott a lóról és őt ültette fel rá. Mivel tizedes úr a bakancsot felhúzni már nem tudta, csak úgy meztláb dugta lábát a kengyelbe és így megint a Négus katonáit juttatta eszembe.

A sötétség beálltával abbahagytuk az építést és visszaindultunk a szállásra. Hatórai gyaloglással, éjfél után két órakor értünk be és alig kétórai alvás után már négy órakor indultunk is vissza. Hátra volt még 3 km vezetékünk, azt ki kellett építenünk, mert

tíz órákor már üzemben kellett lenni az állomásoknak.

Most már rendben lett volna minden, ment a forgalom nagyszerűen, csak az volt a baj, hogy a tábori konyha sehogy sem akarta hozni az ebédet. Délután három órákor megtörtént az összeütközés a vörös és a kék fél között és rövidesen lefűjták a gyakorlatot. Most már nem bírtuk türelemmel. Megkérdeztük a legalsó állomást, hogy mi hír van az ebéd felől? Mire azt a megnyugtató kijelentést kaptuk, hogy az ebédre ne is számítsunk, mert a konyha valahol elakadt és semmi hír felőle.

Négy órákor parancsot kaptam, hogy menjek a Hangyás-tetőn levő végállomásra és vegyem át a távirász-szolgálatot.

Korgó gyomorral, de azért jókedvvel indultam neki a kanyargós hegyi útnak. Az idő azonban még ezt a kis jókedvet is megirigyelte tőlem. Az ég beborult és rövidesen olyan zápor zúdult a nyakamba, amilyenben még nem igen volt részem.

Egy öreg fa alá bújtam, de szomorúan tapasztaltam, hogy a Mecsek fái mindenre jók, csak arra nem, hogy az eső ellen menedéket nyújtsanak. Öt perc alatt átáztam és mivel semmi értelme sem volt, hogy a fa alatt álljak, folytattam az utamat. Az eső zuhogott és már a zsavoly ruhám alatt folyt végig. De, mint ilyenkor mindig, most is visszatért a jókedvem s nótázva, fütyörészve rá sem gondoltam az esőre, hiába verte az arcomat.

Az eső következtében annyira elromlott az út, hogy csak hat órára értem el a Hangyás-tetőre. Szerencsémre, volt a bajtársaimnál egy köpeny, azt felvettem és átvettem a szolgálatot.

A bajtársaim elmentek és egyedül maradtam a Hangyás-tetőn, 6 km távolságban minden emberi lénytől.

Lassan sötétedni kezdett. Egy évszázados öreg tölgyfa tövébe húzódtam, mellettem a készülék és hallgattam, amint az eső — most már elcsendesedve — kopogtatja az erdő fáinak leveleit. Dél előtt még a verejékét folyt rólam, most pedig már a fogam kezdett vacogni, annyira lehűlt a levegő. Így gubbasztottam hat óra hosszat egyedül és egy helyben, mert azon a talpalattnyi helyen kívül, ahol voltam, mindenhol ért volna az eső. Abból pedig már eleget kaptam arra a napra.

Úgy éjjel után megjött a főhadnagy úr az emberekkel és megkezdtük a vezeték lebontását.

Hogy milyen nehéz koromsötét éjjel az erdőben a fákról a vezetéket leszedni, azt csak az tudhatja, aki híradós volt. A vezeték sokhelyen belecsomósodott az ágak közé, ilyenkor mindig fel kellett mászni a fára és kibogozni, ha pedig meghúztuk a vezetéket, egész csomó víz hullott a nyakunkba. Az eső bánatosan hullott az égből, az út teljesen elázott, csupa sár és pocsolya volt.

Juhász Dezső pajtásom egyszer felmászott a fára kioldozni a vezetéket. A fa eltörött alatta és ő egy nagy pocsolyába pottyant. Legalább nem ütötte meg magát, hanem a többiekkel, akik közelében voltak, teljesen befröcskölte sárral. Máskor nagyot nevetünk volna rajta, most már nem volt kedvünk nevetni. Kimerültek voltunk a kétnapi szakadatlan munkától, előző éjjel alig aludtunk valamit, de ott volt a főhadnagy úr, ő tartotta bennünk a lelket. Lovát átengedte, hogy arra rakjuk a tele kábeldobo-

kat, ő maga pedig egész éjjel segített szedni a fáról a vezetéket.

Itt tanultam meg, hogy a magyar katonatiszt nemcsak előljárója, hanem apja és barátja is alárendeltjeinek.

Éjféltkor kezdtük és délelőtt 11 óra lett, mire leszedtük a 20 km vezetéket. Mivel a lóra csak öt dobot rakhattunk fel, a többi dobot a vállunkon kellett vinni. Nem volt nehéz, csak 16 kg egy dob, de 15 kilométert kellett vele ballagnunk a girbe-görbe, hol le, hol fel hegyi utakon. Pedig voltak olyanok is, akik két dobot is vittek. Például én is.

Délután három órákor egy magaslatról megpillantottuk Püspöknádasd házait és itt egy félórás pihenőt tartottunk. Legtöbben, ahogy letették vállukról a dobot vagy az építőfelszerelést, amit vittek, szinte eszméletlenül végigdőltek a földön és már aludtak is. Én meg megkérdeztem Juhász Dezső komámát:

— Van egy kis harapnivalód?

— Csak szalonnám van, más semmi — felelte.

— Nekem meg csak kenyerem.

Elosztottuk és nem törődve fáradtsággal, álomsággal, jóízűen falatozni kezdtünk.

(Folytatjuk.)

Kürti Tibor próbacsendőr.

Érdekes feljelentés.

Írta: TAMÁS ANDRÁS őrmester. (Szabadszállás.)

Az emberek életében sokszor adódnak jelentéktelen kis esetek, melyek kicsinységük mellett is érdemesek arra, hogy meglássuk őket. Ezek mutatják meg leginkább az emberek arcát, lelkét, ezekből ismeri meg a csendőr az életet. Elmondok egy ilyen esetet.

Azzal kezdem, hogy egy olyan kakas, amelyik nem sánta, megér legfeljebb 3 pengőt. Az a kakas azonban, amelyikről most beszélni akarok, sokkal többre került.

A múlt év tavaszán, egy délelőtti napon, amikor éppen a közös asztalnál ültünk és hallgattuk őrsparancsnokunk oktatását az időszerű tananyagból, megállt egy kocsi a laktanya előtt. Az ablakon át láttuk a kocsin ülőkről, hogy nyilván valami panaszuk lehet, mert igen tekintgettek a laktanyaablakokra. A kocsiról le is szállt egy fiatalasszony és a kocsidekéből ölébe vett egy kendermagos kakast. Aztán pár szót szólt a kocsin ülő férfinak és a kakast símogatva elindult a laktanyába. Vártuk valamennyien, hogy ugyan mit akarhat ezzel a kakassal? Egy-két perc volt az egész és már kopogtatott is. Tessék! — hangzott a válasz. A fiatalasszony belépett a szobába és mint az asszonyok szokták, minden tétovázás nélkül hozzá is fogott a mondókájához. — Tiszthelyettes úr kérem, — mondta — ez az árva kakasom tegnap délután átment a szomszéd szőlőföldjére és az a szivtelen Tálás József egy szőlőkaróval elütötte a lábát. Most a kakasom sántít, sőt nem is tud járni. Fel akarom jelenteni Tálást, hadd tudja meg, hogy hogyan bántsa máskor a más kakasát.

A tiszthelyettes úr nyugodt hangon magyarázni kezdte, hogy a szomszédnak jogában lett volna a kakast agyon is ütni, mert hiszen az ő földjén volt,

Vincze György törm. felv.

tehát tilosban. De a menyecske nem hagyta magát. — Igenám, — felelte, — csak hogy most nem tesz kárt a jószág a szőlőben, mert még ki sincsen nyitva. Erre aztán gondolkozni kezdtünk, hogy ennek az asszonynak van valami igaza, mert ha a baromfi egyáltalában nem tehet kárt, akkor nincsen tilosban. Meg aztán az is kérdés, hogy a behajtása nehézségbe ütközött-e, mert ez is feltétele annak, hogy így bánhassanak el vele. Ebben aztán megnyugodva lel is vettük annak rendje és módja szerint az asszony panaszát.

Mielőtt az asszony eltávozott volna, a köténye zsebébe nyúlt és kihúzott onnan egy iratot. Lestük valamennyien, hogy hát azzal meg mit akar. — Itt van az orvosi bizonyítvány — mondta — és átnyújtotta a tiszthelyettes úrnak. A tiszthelyettes úr elolvasta. Láttam az arcán, hogy valami rendkívüli dolog lehet abban az írásban. — Jól van — mondta az asszonynak — majd elintézzük.

Mikor az asszony elment, a tiszthelyettes úr fogta az iratot és olvasni kezdte: „Állatorvosi bizonyítvány. Kovacs Pálné a mai napon bemutatott nálam egy kendermagos kakast azzal a kérelemmel; hogy azt vizsgáljam meg, mert a szomszédja egy szőlőkaróval lesántította. A kakast a földre téve megjárkáltattam és megallapítottam, hogy az a bal lábára sántít. Bal combján és farán kékes-zöldes elszíneződés látható, amely tompa tárgytól eredő ütés nyoma.

A kakason talált sérülés, annak mozgását nagymértékben hátráltatja.

Vizsgálati díj: 5 pengő, bélyeg 2 pengő, összesen 7 pengő“.

Igy hangzott az állatorvosi bizonyítvány. Ezen aztán volt egy kis megengedett mulatság is, mert kakasról kiállított orvosi bizonyítványról egyikünk sem hallott még. De akármilyen mulatságosnak is találtuk egymásközt az esetet, utóvégre mégiscsak komoly panasz volt és el kellett intézni. Ez a feladat nekem jutott.

A gyanúsított Tálás azzal védekezett, hogy a kakast igyekezett kihajtani szépszerével a szőlőből, de mert az be van kerítve, a kakas nem tudott kimenni. Végre is dühös lett, hogy miért nem találja meg a kakas azt a lyukat, amelyiken bejött, fogott hát egy szőlőkarót s a kakas után hajította. El is találta azt úgy, hogy összerogyott és így neki kellett átdobni a drótkerítésen.

A feljelentés elment s jött újabb és újabb panasz, feljelentés, munka, gond s már el is felejtettük az orvosi bizonyítványos kakast, amikor kb. egy hónap múlva helyi ügyeleti szolgálatban megszólít egy férfi: „Örmester úr, megyünk ám törvénybe. Tetszik tudni, a kakas ügyében. Tálás volt, a gyanúsított. Még aznap este újból összetalálkoztam vele. Messziről láttam rajta, hogy lógatja a fejét s igen lehangolt, amiből előre gondoltam, hogy a kakasügy rosszszul végződött. Nemsokára megszólalt Tálás: „Megjöttem a törvényből, örmester úr! Igen sokba került nekem az a kakas. Tessék elképzelni, 57 pengőre megbüntettek, 20 pengőt pedig bírósági költségre kellett fizetni. Összesen 77 pengőt fizettem azért a rongyos kakasért, hogy az ördög vitte volna el, mielőtt még a szőlőbe berepült volna“.

Elhittem neki, hogy őszintén beszél.

Tűz a pihenőn.

Írta: SZEMES JÓZSEF törzsörmester. (Enyicke.)

Nem olyan tűzre kell gondolni, amilyen a pihenőszoba tűzhelyén ég — ha ég — hanem másfajtajúra. Igaz, hogy ez is úgy kezdődött...

Tíz éve mult már. Nagyon hideg volt azon a hajnalon, mikor az őrjárat utolsó negyedében a pihenőhelyhez érkeztünk. Aludt a falu zárt ablakok mögött, senki sehol. Madár se, kóbor kutya se. Nagyon hideg volt. Mi átfázva, hideg csizmában érkeztünk a tanyák felől, egész éjjeli portyázás után. Vágytunk leülni és felmelegedni... Még végigjárjuk a községet, aztán annak is elérkezik a perce, hogy ledőlünk. Igen, de előbb begyújtunk a tűzhelyen, legyen enyhős egy kicsit a pihenőszoba, mire visszajövünk.

Idős házaspár volt a háztulajdonos, akiknek udvarán egy kisebb épületben volt a pihenőnk, mellettünk a kert felé nyulva az istálló, nyitott félszer. Előttünk gémeskút. Padlásunkon takarmány. Ez a helyszín.

A tüzet én raktam, háncs, kóró, esett gally, meg miegymás került a „sparhelt“ torkába. Lángot is kapott a rakás, de valami lehetett a kéményben, mert csak nyöszörgött a tűz, lehet, hogy nedves is volt minden. Így hát élesztgetni kezdtem. Ez meg úgy történt, hogy a tűzhely ajtaját nyitni-csukni „gyakoroltam“ s ez bizony használt is. Persze, mikor kinyitottam, a sok gaz alól felcsapott a láng, mikor besuktam, újra csend lett. Ilyenformán csinálnak a mozdonyok is... töff, lélegzet, töff, lélegzet... Meg volt az öröm, szóltam is járőrtársamnak:

— Na, fődím, duruzsol már! (Szomszéd községből valók voltunk, földiek.)

Járőrtársam tett-vett, szóltam neki, hogy hozzon egy kanecsó vizet, hadd enyhüljön az is, mire visszajövünk.

— Igaz, — mondta és kiment.

Én szedelődzködni kezdtem, hogy indulunk a község portyázására. Nagy robajjal egyszerre kicsapódott az ajtó és járőrtársam ugrott be rajta rettenően ijedt arccal:

— Fődikém, baj van, ég a kémény!

Kiszaladtam, látom, hogy a kéményből jó méteres láng csap fel és löki maga előtt a szürke égre a fekete, csúnya füstöt. Azt mondja társam:

— Fődikém, kiáltás tüzet!

Visszafeleltem:

— Kiálts... kiálts te tüzet! — Nyeltem ijedtemben.

Így egyezkedtünk, hol a kéményre, hol egymásra nézegetve, de tüzet egyikünk se kiáltott, hogy a lakosságot fel ne költjük. Nem volt más hátra, mint-hogy a tüzet valamiképp mi oltjuk el. Bementünk a szobába, csupa perzselés-szag fogadott. A tűzhely pöfögött, a füstösö könyöke ott, ahol a falhoz ért, szinte lángvörösre izzott. Nagyon megijedtünk. Ki a gémeskúthoz, veder vízzel szaladtunk vissza, a tüzet leöntöttük. Lett erre olyan füst a szobában, hogy az orrom hegyét nem láttam, nemhogy a társamat. Ki kellett nyitni az ajtót, bezúdult a hajnali hideg, kizúdult a gőz, a füst. Szóltam a társamnak:

— Fődikém, mi van a kéménnyel?

Visszajövet azt mondja:

— Fődi, baj van, a kémény még ég, hiába ótotuk el a tüzet!

Most már a füstvezetőcsövet löktük le és annak a helyén kezdtük a kéményt felfelé locsolni bögréből. Semmit se ért.

Se ember, se madár a hajnali csendben, hallani lehetett tehát, hogy pattog a kéményfa. Még Isten-áldás, hogy nem volt szél! De ki veszi magára így is, hogy pernye, szálló szikra hull-e a tetőre s véle tovább ömlik a tűz? El kell hát a kéményt oltani. Létrát kerítettünk, a padlásfeljáróhoz támasztottuk, hogy azon felmenve, a kémény tetején öntsünk be vizet. Társam, mint fiatalabb, vállalkozott a feladatra

s egy veder vízzel kezében, megindult a létrán. Én lent maradtam, hogyha kell víz, adhassak fel neki.

De nem így történt ám.

Mert, amikor társam felért a padlásra s lépett vagy kettőt a sötétben, beleesett a szénalyukba, az istállóba nyíló lyukba. Illetve csak leesett volna, de szerencsére, amikor zuhant, két karját szétdobta s ennél fogva fennakadt. A veder víz persze ráömlött. Ezt onnan tudtam, mert kiabálni kezdett:

— Fődikém, segíts, mert beestem az istállóba!

Én beszaladok az istállóba, gyufát gyujtok, de nem látom társamat sehol. Kérem:

— Hol vagy?

Erre ő fentről kiabál:

— Ne ott keress, mert itt vagyok még!

Másik gyufát gyujtok, felnézek a hang irányába. Két kekinadrágba bujt lábat látok lógni a jászol felett! Kinek ne maradt volna nyitva a szája erre?...

Társam siettetett, hogy segítsek, mert már nem sokáig bírja tartani magát. Visszaszaladok ki az udvarra, fel a létrára s már körülbelül felénél tartok, úgy két méter magasban, mikor a létra elindult velem oldalvást. Lezuhantam a földre, azaz, hál' Isten, a hóba. Társam kikiáltott:

— Mi az, fődim?

— Semmi, — mondom — mindjárt ott leszek!

Újra feltámasztom a létrát és sikerült eljutni lógó társamhoz, akiről ekkor már folyt a verejték, illetve, akire eddig a veder víz jócskán ráfagyott.

Légvédelmi gyakorlat az őrsparancsnok iskolában.

vitéz Balázs alez. felv.

— Menj most te le, földim, — mondtam neki — majd én elintézem a kéményt.

Hozzá is kezdtem. A tetőről ledobtam néhány cserepet s a cseréptartó lécek között kiláttam a kéményszájhoz. Csapdosott ott a láng s rezegett a tűz. Visszaszaladtam a padlásajtóhoz, kiszólok onnan:

— Földi, adj vizet, meg egy bögrét is.

A bögrére szükségem volt tervemhez. Ugyanis a vedrellel a cseréptartó lécek között nem lehet kijutni, de egy bögrével igen. Gondoltam. Ember tervez... Mikor kinyultam a lécek között az első tele bögrével, akkor láttam, hogy a lécek között az én köpenyes karom nem fér ki egészen. Éppen csak hogy elértem a kémény száját nagy erőlködve, de a bögre vizet akkor se tudtam beleönteni, úgyhogy annak fele visszacsurgott, bele a köpenyem ujjába. Elmondhatom, hogy erre igazán majd megvett az Isten hidege! De tűrni kellett, csak a tüzet elolthassuk!

Nagy kínok között ez is sikerült, jobban mondvá, megkönnyörült rajtunk a — korom. Tudniillik, a korom égett a kéményben és mert az én kísérletezésemig minden elégett benne, egyszerre kialudt. Alig akartam hinni szemeimnek...

Visszamentünk a pihenőszobába. Mintha fűtött helyre léptünk volna. Meleg volt. Persze, mert kidolgoztuk magunkat. Eszembe jutott az egyszeri ember, aki nagyon, túlságosan is takarékos, mondhatnám fősvény volt s aki télen úgy melengette magát, hogy vett egy öl fát s ha fázott, nem fűtött be azzal, hanem nekilátott és az öl fát egyik helyről a másikra rakta, miközben kimelegedett...

— Úgy hallottuk — mondtam reggel a községi bírónak —, hogy az éjjel tűz volt maguknál!

— Nálunk? — meresztette rám, pipája felett, szemeit.

— Azt mondják, — feleltem.

— Almodott, aki mondta!

Másoktól is ezt hallottam.

Boldog voltam, a földim is.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Lopási esetek kiderítése Kárpátalján.

Írta: IGNÉCZI KÁROLY tiszthelyettes. (Huszt.)

A bilkei őrs 1939 május 25-én az ungvári nyomozó csoportparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy aznap virradóra a bilkei postahivatalba ismeretlen tettesek az ablakon át behatoltak és a kézi vaskazettát ellopták. A nyomozó csoportparancsnokság az ügy nyomozására László Ignác csendőrrel engem vezényelt ki szolgálatba. Ugyan akkor a kassai nyomozó alosztálytól egy fényképészt és daktiloszókpust kért kivezényelni a helyszínelés megejtése végett.

Bilke községbe kb. 14 órakor érkeztünk meg. Az őrsön való tájékozódás közben az őrsparancsnok közölte velünk, hogy az ungvári nyomozócsoporttól egy távmondattal érkezett a részünkre, melyben az áll, hogy a helyszínelést mi ejtsük meg, mert helyszínelő járőr érkezésére Kassáról nem számíthatunk. Nekünk nem volt helyszínelő felszerelésünk, így kénytelenek voltunk anélkül munkához látni. A postát az őrs őriztette és a postán a rovasolás megejtése végett a postatitkárt várták. A helyszíneléshez azonnal hozzáfogtunk. Felszerelésünk fekete, színes írón és egy mérőszalag volt.

A helyszínen a következőket állapítottuk meg:

A eselekmény felfedezésekor az épület konyhaablaka ki volt nyitva. Belül az ablak alatt egy konyhaasztal volt, melynek papírral bevont lapján egy lábnyom körvonala látszott. Magán az ablakon belülről vagy kívülről feszítés vagy karcolás nyomai nem voltak láthatók. Az ablak alatt kívül nyomok nem voltak. A postamester este a lakás ajtaját belülről kulccsal bezárta és a kulcsot a zár-

ban hagyta. A felfedezéskor a kulcs a zárban volt. A konyha ablakát este a cselédleány bezárta. A lakás többi ajtaján és ablakán sem belülről, sem pedig kívülről feszítés nyomai nem voltak láthatók.

A postamester a konyha melletti szobában aludt, melynek ajtaját nyitva hagyta, hogy az éjjeli telefonzörgést meghallja. A postamester este lefekvés előtt ruháit az ágyától 50 cm távolságra levő székre rakta, honnan a postahivatal kulcsát, 1 aprópénztárcát 3—4 P-vel, az ágy fejrésze mellett levő éjjeliszekrényből „Vlaszta“ cigarettát és régi bélyegeket vitt el.

A tettes az ellopott kulccsal a hivatal szobáját kinyitotta és a hivatalban több csomagot felbontott, de a tartalmát nem vitte el, mert azok Vánca sütőport és a hozzátartozó reklámfüzeteket tartalmazták. Egy íróasztal fiókját a tettes feltörte és a nyitott íróasztalok tartalmát felforgatta. A szobában az asztalok előtt kb. 40—50 db. elégett gyufaszál volt látható. Az egyik sarokban egy nagy páncél-szekrény állott sértetlen állapotban, holott ennek a kulcsa is az ellopott kulcsok között volt. A pénzszekrényben kb. 7000—7500 pengő értékű pénz és egyéb értékeik voltak. A szoba másik sarkában volt elhelyezve a kézipénztár vasszekrénye, mely kb. 50 kg. súlyú. Ebben a pénzszekrényben 450 P értéknek megfelelő pénz és értékeik voltak. E szekrény kulcsa az egyik tisztviselőnél volt. Ezt a szekrényt a tettes magával vitte. A szekrény helye körül az ellopott kulceszóma karikája volt 4 darabba törve. Itt is igen sok égett gyufaszál volt.

A hivatali helyiséggel összefüggően volt egy várószoba, melyben 1 szürke kovakövet, egy csaváros írón végét és 1 drb. „Vlaszta“ cigarettát találtunk.

A felforgatott fiókokban volt papírokon ujjnyomokat nem tudtunk keresni, mert indigóporunk nem volt. Indigóport sem a környékbeli örsokről, sem pedig a kézimunkaelőnyomdákban nem tudtunk kölcsönözni. Így a nyomok kihasználatlanul maradtak.

A felfedezés a kora reggeli órákban történt. Ekkor még jól lehetett látni a tettes elvezető nyomát a helyszínről, mely a kert felé haladt. Használható lábnyomok nem voltak. A kert végében levő löherében egy taposásnyi nyom volt látható, melynek megvizsgálása alkalmával ott 1 pénztárcát, 1 „Vlaszta“ cigarettát, több magyar és elhasznált idegen bélyeget találtunk. A taposás közvetlen környékét 2—3 m körzetben alaposan átvizsgáltuk, de mást nem találtunk.

A helyszínelés befejezésével megtudtuk azt, hogy 5 nappal azelőtt egy ottani fűszerüzletbe is betörték hasonló módon. Mivel az idő későre járt, a helyszínelést ott csak másnap kezdtük meg. A helyszínen a következőket állapítottuk meg:

A koresma és a fűszerüzlet egymás mellett, egy épületben van. Az eset előtti este az a kulcs, mely a fűszerüzletet a koresmával összekötő ajtóhoz szolgált, ismeretlen módon eltűnt. Az eset felfedezésekor a koresma utcára nyíló ablaka nyitva volt. Nyitva volt még ugyanezen ablak egyik felső kis szárnykarikája is. Ennek a szárnykarikának az alsó keretén egy kis sárfolt volt látható. Zárás előtt a tulajdonos az ablak alsó szárnyait bezárta. A felső szárnyakat azonban nem nézte meg, hogy be van-

nak-e zárva, mert ezek a fiókok a szobában 3 m, a szabadban pedig 3½ m magasságban voltak. Az eset felfedezésekor az ablak alatt kívülről 2 drb kulcsot találtak. Ezek a kulcsok a sértettől 2 hónappal azelőtt veszték el. Más ablakon vagy ajtón semmiféle elváltozás nem volt s azok mind zárva voltak.

A fűszerüzletből fényképezőgépet, látesövet, karikagyűrűt, briliánsgyűrűt, kb. 300 pengő készpénzt, csokoládét, kölni vizet, kovakövet, pénztárcát, villamos zseblámpát stb. vittek el a sértett előadása szerint. A kiszolgáló asztalon egy kis kézitáskába be volt rakva 12 tábla csokoládé, több doboz szardínia, villamos zseblámpa és elem, valamint 2 doboz rédisztohlhegy. Ezt a kézitáskát a tettes visszahagyta. A helyszíneléskor a postalopás színhelyén talált pénztárcában a fűszeres a saját tárcáját ismerte fel.

Ezt a betörést az örs nem jelentette be a nyomozó csoportnak, hanem a nyomozást önállóan folytatta.

A fenti két helyszínelés során megtudtuk még, hogy 1939 január hónapban az ottani gör. kath. templomba is betörték, ott a perselyeket felfeszítették és abból a pénzt elvitték. A gyóntatószék karján volt számológépet a tettes szintén magával vitte. Továbbá, 1939 május 16-án az egyik helybeli hentes lakásának nyitott ablakán valaki bemászott és onnan 2 pár cipőt és 1 tucat zsebkendőt ellopott.

A templombetörésben a cseh esendőrök nyomoztak, de eredményt nem értek el.

A helyszín adatai alapján a behatolás módjára a következő feltevéseket állítottuk fel:

1. Mivel a behatolás helye mindenütt ablak volt s ezen pedig a feszítés nyomai nem voltak láthatók, így a tetteseket az alkalmazottak, esetleg a bejárók között kell keresni.

2. A tettes összejátszott az alkalmazottak valamelyikével és az alkalmazott zárás előtt az ablakot nyitva hagyta.

3. A tettes előre kinyitotta az ablakot.

4. A tettes előre bebújt és zárás után követte el a cselekményt.

Az alkalmazottak és bejárók között végzett nyomozás eredménytelen maradt, mert ezek alibit igazoltak.

Abból a körülményből pedig, hogy a fűszeres a postalopás színhelyén talált tárcában sajátját ismerte fel, azt következtettük, hogy a tettes mindkét lopásnál egy és ugyanaz a személy lehet. Ezt a feltevést látszott bizonyítani a helyszíni viszonyok azonossága is.

Ezután olyan emberek után kutattunk, akik mind a postamester bejárónőjével, mind a fűszeres bejáróival jó viszonyban vannak. Találtunk ilyen embert kettőt. Az egyik 6 hónappal azelőtt a cselédleány szeretője volt, ki a községből kb. 150 km távolságra ment munkára. Ez az ember munkahelyéről a postalopás előtt 1 nappal megszökött. A fűszeres-féle lopáskor azonban munkahelyén volt. Egyik-másik gyanúsított bejárt a fűszereshez dolgozni. Ez a gyanúsított azonban a postalopás előtt való este vonattal kb. 50 km távolságra levő községbe ment bányayokért. A bányayokát gyalog a lopás felfedezése napján 14 órára haza is hajtotta. Bár mindkét gyanúsított lopás miatt több esetben volt büntetve, a gyanut mégis el kellett ejteni.

Az őrson ekkor még a helyi és személyi ismeret, szokásos büntettes, gyanús és rovott előéletű egyének nyilvántartása ismeretlen fogalom volt. Ennek dacára azonban az volt a tervem, hogy elsősorban a szokásos büntettek között keressék a tettest. Csendőri nyilvántartás hiányában elmentem a község házára és érdeklődtem a községi nyilvántartás felől. Itt megtudtam azt, hogy a cseh hatóságok nyilvántartották a büntett, vétség és jbság hatáskörébe tartozó kihágás miatt elítélt egyéneket. A községi előjárásnál volt is egy 4 ujjnyi vastag abc-s könyv, cseh nyelven írva. A nagynehezen megkerített tolmács reszketett, amikor a könyv lefordításáról beszéltem. Hangsúlyozta, hogy a fordítás 10 napig is eltarthat. A könyv rovatainak nézegetése közben az egyik rovatban számokat és \$. jeleket láttam. Pl. 333. \$., 336. \$., stb. A tolmácsot erre a rovatra nézve kérdeztem meg, ki nagynehezen a következőket mondta: A 333. \$-ba ütköző cselekményt olyan ember követte el, aki a másik ember holmiját elvette. A 336. \$ szerint pedig, aki még az ablakot vagy ajtót is betöri. A magyarázat után csak ezt a rovatot néztük és annak a nevét írtuk ki, akinél a 333. és 336. \$ volt beírva. A kiírás így is 4–5 óra hosszáig tartott és kb. 50 ember neve került ki, mert a kisebb lopásokat nem is vettük figyelembe. Ennél a fordításnál jöttem rá arra, hogy a csehek a magyar Btk-et használták a Kárpátalján.

A községi névmutatóban szereplő egyének alijét 2 járó vizsgálat alá vette. A vizsgálat közben értesültünk arról, hogy a községben lakó zsidó cukrásznak az utóbbi napokban került egy gazdag gimnazista vevője, aki naponta 10–20 pengő értékű cukrászsüteményt vásárol. László csendőrt elküldtem a cukrászhoz a gimnazista nevének megállapítása végett. László csendőr visszajött és jelentette, hogy a cukrász azt mondta, hogy ő ismeri a fiú szüleit, azok igen gazdag emberek. Különben is a fiú nem sok süteményt vásárolt nála. A fiú nevét azonban a cukrász nem tudta. Azt azonban mondta a cukrász, hogy a fiú semmiesetre sem jöhet számitásba. Ezzel a fiúval azután nem törődtünk tovább.

A nyilvántartásból kiírt gyanús egyéneknél sem értünk el eredményt s már 9-ik napja folyt a nyomozás. A községbeli ismerőseink minden találkozásnál kérdezték, hogy nincs-e még eredmény? Már valósággal kerültük a találkozást és szeretünk volna ilyenkor valahova elrejtőzni. A fűszeres bosszantásunkra még elbeszélte, hogy a cseh csendőrség úgy nyomozott, hogy megkérdezték a sértettől, hogy tudja-e, ki a gyanúsított. Ha a sértett tudta a gyanúsított nevét, akkor elintézték az ügyet, ha pedig nem tudta, akkor felé se mentek a helyszínre. Ebből az elbeszélésből és más hasonló elszólásokból azt következtettem, hogy a község a magyar csendőrség munkáját figyeli s ebben a községben ezeknek a lopásoknak a kiderítésével áll vagy bukik a csendőrség jó hírneve.

A nyomozás 9-ik napján 18 óra tájban arról értesültünk, hogy a polgárlista leányoknak egy polgárlista fiú csokoládét, cukrot és kölnivizet adott. A hírszerzőnk közölte azt is, hogy melyik gyermektől hallotta ezt. Az értesülés után azonnal felkerestük a gyermek szüleit és a gyermeket kikérdeztük. A gyermek tagadott. Volt azonban egy 2-ik polgárlista kisebb leánytestvére, ki elszólta magát

és mondta, hogy egy Kosow László* nevű 3-ik polgárlista tanuló a leányoknak csokoládét, cukorkát és kölnivizet adott. Az egyik polgárlista leányok egy marék cukorral egy nagy férfi karikagyűrűt is adott, de a gyűrűt a leány visszaadta. Ekkor a kisleányra az anyja oroszul rászólt, hogy ne fecsegen, mert bajba kerül. A kisleány elhallgatott és nem beszélt többet. A községben érdeklődve megtudtuk, hogy Kosow László valamelyik harangozónál lakik kvártélyban, mert a szülei vidéken laknak. Ezután a harangozókat sorra vettük. Az egyik harangozó megmondta, hogy az ő leányánál lakik Kosow. A harangozó leányánál Kosowot meg is találtuk, ki már akkor ágyban fekve aludt. Felkeltettük. A 17 éves, 3-ik polgárlista Kosow a tollaskalapos csendőr láttára annyira megijedt, hogy reszketni és könynyezni kezdett, majd az ablakokat nézegette és a lámpavilágnál nem találta a szók karjára rakott ruháit. A felöltözés után Kosownak minden habozás nélkül kijelenttem az elfogását. Nyomban hozzáláttunk a személymotaázás, illetve a házkutatás megtartásához. A rajta levő ruhában csokoládét, 4–5 pengő aprópénzt, csavaros iront és töltőtollat találtunk. Ezután a szekrényeket és egyéb tárgyakat kutattuk át. Ezekben megtaláltuk az ellopott fényképezőgépet, 8–10 drb villamos zseblámpát, 6–8 doboz új tollhegyet, csokoládét, cukorkát, 2 csomag kártyát, 6–8 töltőtollat, ugyanannyi csavarosiront, 1 drb brilliáns gyűrűt, 50–60 csekkorona értékű 1–2 filléres cseh váltópénzt, 800–900 csekkorona papír és nagyobb váltópénzt. Volt még ott sok hagedűhr és más értéktelennek látszó holmi. A fényképezőgépre és a gyűrűk holszerzésére nézve nyomban kikérdeztük Kosowot, ki azt adta elő, hogy azokat kapta. Ezt természetesen nem fogadtuk el, hanem továbbkérdeztük a kasszára és a látesőre nézve is. Kosow a kassza és a láteső említésére nagyon megijedt és azt mondta, hogy azt is ő lopta el. Meg is mutatja a kassza helyét, csak azt ígérjük meg neki, hogy az iskolából nem csapatjuk ki. Ezt meg is ígértük azzal, ha a kasszát előadja és a társai nevét elárulja, akkor még azon éjjelen szabadon engedjük. Kosow ezután azt mondta, hogy a kasszát a búzába rejtették el társaival együtt. A látcsövet pedig Drágabártfalván lakó szülei lakására vitte. A társaira nézve azt adta elő, hogy az egyik este megismerkedett 3 sziccsel, kik rábeszéltek, hogy menjen velük a fűszereshez lopni. Hogy a fűszeresféle lopás sikerült, egy pár nap múlva ismét hívták a sziccek a postára lopni, sőt ezután tervbe vették az ilosvai bank feltörését is. A sziccekre nézve elmondta, hogy azok a község határában, az erdőben, egy barlangban vagy a barlang mellett egy házban laknak. A szicceknek van puskájuk, golyószórójuk, géppuskájuk és igen sok töltényük. Van egy nagy fényszórójuk is. A lopásokat csak azért követik el, hogy a lakosságot nyugtalanítsák. A lakásán talált cseh pénzt is ezektől a sziccektől kapta. A szicceknél még igen sok pénz van, mert azok a csehek menekülésekor sokat raboltak.

Kosow elbeszélése után fontosnak találtam először az ellopott kassza biztosítását, mert tartottam attól, hogyha társai megtudják azt, hogy Kosow el van fogva, akkor a kasszát a közös rejtékhelyről elviszik. Ezután tolmács útján mondtam Kosownak, hogy vezessen a kasszához. Ezt meg is tette. A

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

kasszát sértetlen állapotban találtuk meg, a lóherében talált taposási nyomhoz kb. 10 lépés távolságra, a búzába rejtve. Az ellopott kulcsokra nézve azt mondta Kosow, hogy azokat a faszorba dobta. A kulcs helyét meg is mutatta, de mivel sötét volt, így a keresésére nem pazaroltuk az időt.

A kasszával és az addig megtalált bűnjelleggel együtt az őrsre mentünk. A pihenőt tartó s részben alvó legénység a hír hallatára azonnal felöltözött s mikor azt mondtam, hogy szicceset kell majd az éjjel fognunk, mindenki akart jönni. Mivel Kosow közlése szerint a sziccesknél tűzgépek voltak, ezért az őrsparancsnok az ilosvai századparancsnokságtól távbeszélőn segítséget kért. Tervünk az volt, hogy a barlangon, illetve a házon virradatkor rajtaütünk. A segítség azonban kellő időre nem érkezett meg, ezért a napos visszahagyása után tízen elindultunk Kosowval együtt a helyszínre. A naposnak meghagytuk, hogy a segítség merre kövessen. A helyszínen egy 2 főből álló járőrt Kosowval fedett helyen hagytunk, nyolcan pedig 3 csoportra tagozódva 3 oldalról közelítettük meg a megjelölt helyet. Ekkor már szépen virradt. A megjelölt helyen a barlangnak nyoma sem volt. A megjelölt házban sem voltak sziccesek. Visszatértünk Kosowhoz, a segítség is megérkezett, de már nem volt szükség rá.

Kosow ezután előadta, hogy a cselekményt egyedül követte el. Társáról csak azért beszélt, mert én azt mondtam neki, hogy ha társait megnevezi, szabadon bocsátjuk. A szabadulás reményében hazudott. Ha én nem beszélek társáról, akkor megkíméltük volna magunkat attól, hogy szakadó esőben egy fás, síkos, sáros hegyet átkutassunk.

Az eredménytelen sziccsüldözés után azonnal hozzáfogtunk a többi bűnjelleg összeszedéséhez. Egy járőr gépkocsival Kosow szüleinek a lakására ment a látesőért, hol azt meg is találta. Visszaérkezés után Kosow a postáról ellopott kulcsokat a faszorban hiány nélkül megtalálta, majd pedig a polgári iskola egyik tantermében (melyben tanult), a kályhában elrejtve (a kályha teljesen tele volt) a fűszerestől ellopott holmikat, ú. m. mosó-, sütő- és sűrölőport, hegedűhúr, tollhegy, rédisz tollhegy, villamos zseblámpa és elem, irón, töltőtoll, legalább 20 csomag gombostű, kölnivíz, hajszesz, pénztárca, pálinka, stb. találtunk. A kályhában voltak a hentes-től ellopott zsebkendők is. Kosow a fűszerestől legalább háromszor annyi tárgyat lopott el, mint amennyit nekünk a fűszeres panaszolt.

A hentes-től ellopott cipőket az egyik faszorban rejtette Kosow, hol meg is találtuk.

A nyomozás folyamán az ellopott tárgyak, a fűszerestől lopott pénz kivételével, megkerültek. A pénzből Kosow cukrot, csokoládét és más cukrászsüteményt, valamint italt vásárolt, melynek nagyobb részét a polgárista leányoknak ajándékozta.

A kikérdezés során Kosow a következőket adta elő: 1939 január hónapban nem volt pénze. Elhatározta, hogy pénzt szerez. Egy vasárnap délután bement a gör. kath. istentiszteletre és ott elbújva megvárta, amíg az istentisztelet után mindenki kimegy és a harangozó az ajtót bezárja. A harangozó (ennél lakott akkor) távozása után a perselyeket feltörte, a talált pénzt elrakta. A gyóntatószékről a számológépet szintén magához vette. Ezután belülről az ajtó tolózáját kinyitotta és eltávozott. Mivel

a pénz 1 és 2 filléres volt, így azt egy dobozba tette és nem költötte el. A pénzt a kutatás során a dobozban megtaláltuk. A számológépet egyik barátjának ajándékozta, ki azt önként átadta a nyomozó csendőröknek.

Kosow pénzszerzés miatt ment be a henteshez is a nyitott ablakon. Mivel a lakásban pénzt nem talált, elvitte a cipőket, zsebkendőket és a piros köves gyűrűt. Ennek a gyűrűnek az ellopásáról a sértett csak akkor szerzett tudomást, amikor ielműtattuk neki.

A fűszeres sérelmére elkövetett lopásra vonatkozólag Kosow előadta, hogy szürkület tájban bement a fűszeres tulajdonát képező korcsmába és a korcsmából látta, hogy a fűszeres a fűszerüzletben a vevőkkel van elfoglalva. Gyorsan felmászott az ablak alatt levő asztalra, innen az ablak párkányára és a felső ablakszárny csukóját kinyitotta. Az ablakot azonban zárva hagyta. A párkányról leszállva látta, hogy a fűszeres még nem vette őt észre, kivette a korcsma-fűszerüzlet ajtajából a kulcsot, hogy az átjárást biztosítsa. Ezután elment haza és ott tornacipőt húzott. Huszonnégy órákor visszament az üzlethez és az esőcatorna segítségével feitor-nászta magát az ablakpárkányra. A párkányról ujjjaival elérte a felső fiókot és azt kinyitotta. Ezután karja segítségével, a kb. 2 m magasan levő fiókiig felhúzta magát és az ablakon bemászott a korcsmába, majd pedig az üzletbe ment. Itt egy villamos zseblámpát szerelt fel és ennek segítségével a zsebeit megrakta. Ezután egy bőröndöt rakott tele. Ezt azonban visszahagyta, mert közben a kutya ugatott az udvaron és félt, hogy megfogják, mivel hangokat hallott. Az üzletből egyenesen a polgári iskolához ment és ott a lopott holmi nagyrészét elrakta. A tanterem kulcsát már előzőleg lopta el, hogy azzal majd később más helyeken lopásokat kövessen el. Kb. összesen 12 drb lopott kulcs volt nála. A fűszeres ablaka alatt talált 2 drb kulcsot is azért lopta el, hogy azzal is lopást kövessen el.

A postáról történt lopásra nézve a következőket adta elő: Egyik napon estefelé egy levelet akart feladni. A posta közelében egy fiútól megtudta, hogy a posta zárva van és a postamester felment a községbe. A cselédleányt a postaépület előtt találta. Elhatározta, hogy a postáról lepni fog. A postán hátra került és a nyitott ajtón át a konyhába, innen pedig a padlásra ment. A padlásra leült egy papírsomóra, hol 24 óráig aludt. Ezután a konyhába ment, hol a cipőjét lehúzta, az ablakot kinyitotta és a cipőt azon kidobta. Meztelen lábbal a postamester hálószobájába ment és annak zsebeiből a kulcsot kivette és azzal a hivatalba ment. A fiókok közül egyet felfeszített, de sem abban, sem pedig a nyitva levő fiókokban pénzt vagy neki való más tárgyat nem talált. A kulcsokkal a kis vaskasszát felnyitni megkísérelte, de az nem sikerült neki. Ezért elhatározta, hogy a kulcsokat és a kasszát elviszi és kint nyitja ki. Erre az elhatározására az indította, hogy már virradni kezdett. A postahivataltól a kerten át a lóheretáblára ment, hol a felnyitást megkísérelte. A kulcsok azonban nem voltak a zárba illők. A kassza felnyitásával járó munkája közben a posta felé nézve látta, hogy a postakertben két csendőr és a postamester nyomokat keres. Ekkor gondolta, hogy már a lopást felfedezték s ezért nagyon megijedt és a kasszát a közeli

búzatáblába rejtette. A közeli fasor leple alatt elmenekült. A kulcsokat azonban a fasorba dobta. A kasszáért azért nem ment vissza, mert biztosra vette azt, hogy a csendőrök a helyszínen megtalálták.

A nyomozás folyamán megállapítást nyert, hogy Kosow azonos volt azzal a gimnázistával, ki a zsidónál cukrot vásárolt. Kikérdezésre a cukrász azt adta elő, hogy nem akart a vevőjétől megválni, azért mondta, hogy ismeri Kosow szüleit. Valójában nem ismerte sem őket, sem anyagi helyzetüket.

Kosow a cukrászra vonatkozólag elmondta, hogy az egyszer pénzt látott nála és attól kezdve adta neki a hitelt, akár kellett neki, akár nem és így adósságba keveredett. A lopásra egyrészt az is indította.

Kosow Lászlót tényvázlattal a 8. határvadász dandárparancsnokság ügyészének adtuk át, mert akkor még katonai közigazgatás és bíraskodás volt. A fiatalokúra kiszabott büntetés ismeretlen.

A leírt esetben szereplő fiatalokúnak határozottan tehetsége volt a bűnözéshez. Valószínű, hogy ezen a pályán még sokra fogja vinni. A lopásokat olyan ügyesen és gyakorlottan hajtotta végre, hogy a szokásos bűnöző tettességére vonatkozó feltevés indokolt volt.

Több tanulságot meríthetünk ebből a nyomozásból.

A postán és a fűszeresnél elkövetett lopás körülményei arra látszottak mutatni, hogy a tolvajjal a házbeliek közül valaki összejátszik (pl. nyitva hagyott felső ablakszárny). Ilyenkor az ilyen feltevés indokolt, utána is kell járni, de mint mindig,

más lehetőséget is számításba kell venni. Így pl. azt, hogy a tolvaj ezeket — a bejutását elősegítő — előkészületeket maga is megtehetette. Ez történt itt is.

A bűnügyi nyomozástani elmélet azt tanítja, hogy a helyszínelést a távolabbi helyszínre is ki kell mindig terjeszteni. Ha ezt a tanácsot a járőr megfogadja, a postai vaskazettát már az első helyszínelés alkalmával megtalálja, hisz annak a rejtkehelyétől mindössze 10 m távolságra vizsgálta a taposási nyomokat.

Kutatás megtartásánál mindig számba kell venni, hogy a kutatást szenvedőnek milyen elrejtési lehetőségek állottak rendelkezésére? Tehát a kereskedőnek pl. lakása, üzlete, raktára, a gazdának a községi háza, tanyája, szállója, a hivatalnoknak lakása, irodája, a munkásembernek lakása, üzeme, stb. Itt az iskolásfiú a bűnjeleket részben a lakásán, részben az iskolájában, részben a szabadban rejtette el.

A falusi mende-mondának mindig figyelmet kell szentelni. Sokszor helyes irányba tereli a nyomozást. A költekező gimnázistáról hallott falusi szóbeszéd itt is jól használható adatnak bizonyult.

A nyomozó azon felszólítása a gyanúsítotthoz, hogy nevezze meg a bűntársait, mert akkor szabadon engedi, holott fogalma sem volt róla, hogy ilyenek voltak vagy nem és ígérte sem válhatta volna be beugrató jellegénél fogva, az úgynevezett szuggesztív kérdések közé tartozik. Itt azonban nem a gyanúsított szenvedte a kárát, mert a felszólítás nélkül a csendőrök takaríthatták volna meg a hiábavaló szicceskeresést és ezzel sok időt és fáradságot.

DEBRECEN:

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG“

R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelen: fizetési kötelezettséget, a
havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZ-
SÉGGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Kerékpárok, Rádió, Csilárók, mindenféle
megbízható beszerzési helye típusban
alkatrészek

Nánássy Lajos rádió és villamossági vállalata
Debrecen, Ferenc József-u. 85.
Könnyített fizetési feltételek

A PONTOSSÁG CSENDŐRERÉNYI!

Kiváló minőségű ezüst-, arany
ÖRÖK ÉKSZEREK
Ajándék tárgyak nagy választékban!
Postai szétküldés! • Méltányos árak!

SRETTÉR JÁNOS

Órásszakszerésznél
DEBRECEN, BATHYÁNY-U. 13.
Kedvező részletre is!

Csere, vétel, eladás

HORNYÁK SZILVESZTER

RÁDIÓANTIKVÁRIUMA

Bethlen Gábor utca 4. Baross tér sarok
KELETI KÁVEHÁZ MELLETT

TELEFON: 14-42-03.

Kérje most megjelent árjegyzékemet:

Csekk számla száma: 37.307.

Tudnivalók a lakáspénzről és a családi pótlékról.

I.

Közérdekű közigazgatási bírósági határozat.

A m. kir. közigazgatási bíróság 1596. számú elvi jelentőségű határozata értelmében:

„Hivatásos katonai havidíjasoknak nyugállományba helyezése esetén, akiknek utolsó állomáshelye az I., II. vagy III. lakáspénzosztályba tartozott, az 1934. I. t.-c. hatálybalépésétől kezdve a lakáspénzt mindig az utolsó állomáshely szerint kell megállapítani. Ezeket a nyugdíjasokat az 5600/1924. M. E. számú rendelet IV. fejezete 2. pontjának (2) bekezdésében megállapított lakhelyválasztási jog többé nem illeti meg“.

Az alábbiakban teljes egészében közöljük az erre vonatkozó közigazgatási bírósági ítéletet:

„269/1935. K. szám. A magyar szent korona nevében a m. kir. közigazgatási bíróság N. N. L. nyug. csendőrezredes, ú.-i lakosnak lakáspénz ügyében a m. kir. belügyminiszter által 158.371/VII-b. 1934. szám alatt hozott határozat ellen beadott panaszát 1936. évi április hó 7. napján tartott nyilvános ülésében az 1927. évi VI. t.-c. I. szakasza alapján tárgyalás alá vevén, következőleg

ítélt:

A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak helyet ad és annak kimondása mellett, hogy a panasszal a d.-i II-ik lakáspénzosztály szerinti lakáspénz illeti meg, kötelezi a m. kir. belügyminisztert, hogy a panaszos lakáspénzét ennek megfelelően újból állapítsa meg.

Indokok:

Az iratok szerint a panaszos 1934. évi június hó végével helyeztetett nyugállományba és lakáspénze az utolsó állomáshelyére, D. városra megállapított II-ik lakáspénzosztály szerint állapított meg. A panaszos nyugalomba helyezése után 1934. évi július hó 3-án U.-re költözött, mint végleges lakóhelyére. A lakásváltozás bejelentése után a miniszter a panaszos lakáspénzét újból megállapította és pedig az U. városra megállapított III-ik lakáspénzosztály alapulvételével.

A panaszos kérte, hogy lakáspénze utolsó állomáshelye szerint, a II-ik lakáspénzosztály alapján állapíttassék meg. E kérelmével az 5600/1924. M. E. sz. rendeletre való utalással elutasítván, panaszában megismétli ezt a kérelmet.

Az 1934. évi I. t.-c. 8. §-ának 5. bekezdése értelmében az 1921. évi XXXII. t.-c. hatálya alá tartozó rangosztályba sorozott azoknál a havidíjasoknál, akik a III-ik vagy ennél magasabb lakáspénzosztályba tartozó állomáshelyen teljesítettek utoljára szolgálatot „a részükre járó lakáspénzt az utolsó állomáshely szerint kell megállapítani akkor is, ha a nyugállományú egyén, illetve az özvegy valamely magasabb lakáspénzosztályba tartozó helységben telepedett le véglegesen“. Ugyanígy rendelkezik a törvény végrehatása tárgyában kiadott 1630/1934. M. E. rendelet 13. §-ának 4. bekezdése is.

Az 1934. évi I. t.-c. 8. §. 5. bekezdésének ebből a rendelkezéséből kétségtelen, hogy az 1921. évi XXXII. t.-c. hatálya alá tartozó rangosztályba sorozott azoknak a havidíjasoknak nyugállományba helyezése esetén, akiknek utolsó állomáshelye a III-ik vagy ennél magasabb lakáspénzosztályba tartozott, e törvényes rendelkezés életbelépésétől kezdve a lakáspénzt mindig az utolsó állomáshely szerint kell megállapítani. E nyugdíjasokat az 5600/1924. M. E. rendelet IV. fejezet 2. pont 2. bekezdése szerinti lakóhelyválasztási jog többé nem illeti meg és ez utóbbi rendelkezés az 1934. évi I. t.-c. 8. §. 5. bekezdésének ellenkező rendelkezése folytán ezekre a nyugdíjasokra semmiféle vonatkozásban nem alkalmazható.

Nyilvánvalóvá teszi a törvény e célzatát a törvényjavaslat miniszteri indokolása is, amely a 21. oldalon a 8. §. 5. bekezdésére vonatkozóan a következőket mondja: „Az (5) bekezdés félreértések elkerülése céljából kimondja, hogy a lakóhelyválasztási jog nem illeti meg azokat a nyugdíjasokat, akik a tényleges szolgálatban a III-ik vagy ennél magasabb lakáspénzosztályba sorozott állomáshelyen ..... teljesítettek utoljára szolgálatot“.

A panaszos lakáspénze tehát, minthogy a II-ik lakáspénzosztályba sorozott állomáshelyen teljesített utoljára szolgálatot, utolsó állomáshelyének lakáspénzosztálya szerint állapítandó meg és e lakáspénz nem változhatik a panaszos lakóhelyváltoztatása okából.

Ezért a panasznak helyet adva, a rendelkező rész szerint kellett határozni“.

A m. kir. közigazgatási bíróság fent közölt elvi jelentőségű határozata értelemszerűen vonatkozik az 1934. I. t.-c. hatálybalépésétől kezdve a csendőrségi egyének nyugállományba helyezése esetén is azzal az eltéréssel, hogy ezek közül azoknál kell a lakáspénzt az utolsó állomáshely szerint megállapítani, illetve azokat nem illeti meg többé az 5600/1924. M. E. sz. r. IV. f. 2. p. 2. bekezdésében megállapított lakhelyválasztási jog, akiknek utolsó

AZ ORSZÁG LEGMODERNEBBŰL FELSZERELT
BEMUTATÓ TERMEI A

Nagykovácsy
ÜZLETHÁZ
RÁDIÓ OSZTÁLYÁN

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET — DIJTALAN BEMUTATÁS

állomáshelye az I., II., III. vagy IV. lakáspénzosztályba tartozott.

De érvényes ez a bírósági határozat értelemszerűen az idézett törvénycikk hatálybalépésétől kezdve a tényleges (vár. ill. szabs.) állományban elhalt csendőrtisztek (hasonló rangúak) és csendőrlégénységi egyének özvegyei lakáspénzének megállapításánál is, abban az esetben, ha az elhalt férj, tisztelnél utoljára az I—III., legénységi állományú egyéneknek az I—IV. lakáspénzosztályba sorozott állomáshelyen teljesített szolgálatot.

II.

Méltányosságból adott családi pótlék.

Méltánylást érdemlő körülmények tenniforgása esetén és ha azt a vagyoni viszonyok is indokolják, az illetékes miniszter — a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulásával — családi pótlékot engedélyezhet olyan családtag után is, aki után az alkalmazottaknak a törvény szerint nincs igénye családi pótléokra. Ezek a családtagok a következők:

a) az alkalmazottnak a szabályszerű életkort már elért törvényes vagy törvényesített édes vagy mostoha gyermeke;

b) az alkalmazottnak törvényes édesatyja vagy édesanyja;

c) az alkalmazottnak teljes árvaságra jutott, vagyis szülőtlén törvényes unokája;

d) az alkalmazottnak nevelt (örökbefogadott) gyermeke.

A szabályszerű életkor tiszték és hasonló rangúak gyermekeinél a huszonnegyedik, alhadnagyok és hasonló rangúak gyermekeinél a huszadik, a tiszthelyettesek és ezeknél alacsonyabb rendfokozatú csendőregények gyermekeinél pedig a tizenhatodik életév betöltéséig terjed.

Törvényes az a gyermek, aki az állami alkalmazott törvényes házasságából született. Törvényesítettnek pedig azt a gyermeket kell tekinteni, aki törvényes házasságon kívül született ugyan, de a gyermek anyjával való utólagos házasságkötés út-

ján, vagy kegyelmi úton az atya által törvényesített.

A törvényes vagy törvényesített minőség csak az alkalmazott édesgyermekére vonatkozik, mert a mostoha gyermek az alkalmazottnak törvényes vagy törvényesített gyermeke nem lehet. Mostoha gyermek ugyanis az, aki nincsen vérségi kapcsolatban az alkalmazottal, vagyis aki a feleségtől a házasságkötés előtt és nem a férjtől született. Az a körülmény, hogy a gyermek a feleségtől ennek korábbi házasságából, vagy házasságon kívül született-e, nincs befolyással arra, hogy a gyermek a későbbi férj mostoha gyermeke legyen. Vagyis a nőnek más férjhez házaságon kívül született gyermeke annak, akihez a nő később férjhez megy, éppúgy mostoha gyermeke, mint az a gyermek, aki a nőnek korábbi házasságából született.

A családi pótlék szempontjából nevelt gyermeknek csak az alkalmazottal vérrokonsági viszonyban álló olyan gyermek tekinthető, akinek a szülei már nem élnek, vagy ha élnek, tényleg és beigazoltan olyan anyagi viszonyok között vannak, hogy gyermekük eltartására és felnevelésére teljesen képtelenek, úgy hogy a gyermek eltartásáról, gondozásáról és felneveléséről állandóan, kizárólag és minden ellenszolgáltatás nélkül tényleg az illető alkalmazott és pedig valóban akként gondoskodik, mintha az a saját édes gyermeke volna.

Az örökbefogadott gyermek után akkor is lehet családi pótlékot engedélyezni, ha az örökbefogadott gyermek az örökbefogadóval nem áll vérrokonsági viszonyban.

Méltányossági alapon családi pótlékot az a)–d) pontok alatt említett családtagok közül csak egy ilyen családtag után lehet engedélyezni. Az olyan alkalmazott részére azonban, aki házasságon kívül született egynél több természetes gyermeket fogadta örökbe, a családipótlék e gyermekek mindegyike után — tehát egynél több után is — engedélyezhető. Az ilyen alkalmazott részére azonban az a)–d) pontok alatt felsorolt egyéb családtagok után családi pótlék egyáltalában nem engedélyezhető.

Csendőregények részére családi pótlékot méltányossági alapon a m. kir. belügyminiszter engedélyezhet. Az eziránti írásbeli kérelmet tehát a belügyminiszter úrhoz címezve kell előterjeszteni szol-

P É C S:

**FEGYVEREK, LŐSZEREK, RÁDIÓ, CSILLÁR,
SPORTCIKKEK, KERÉKPÁR és ALKATRÉSZEK**

S Z A L A Y J A K A B

cégnél, PÉCS, Majorossy L.-u. 9. Telefon: 28-68.
Szakszerű javítókisem. K. díveső fizesési feltételek Törv. állandó híres szakértő.

Kályhákban, takaréktűzhelyekben, legmelegebb, leggazdaságosab, legtisztábban kezelhető a

7000 kalóriás

Pécsi brikett

Eladás, **Pécs**ett: DGT Bányagazgatóság, Pécs, Mária-u. 9.

Telefon: 29-87.

Budapest: DGT Kőszénbányák Elárúsító Hivatala, Budapest, V., Széchenyi-rakpart 3.

Telefon: 123-169.

NYIREGYHÁZA:

BÚTORAIT SUHANEZ L.
Képző és bútortervező csarnoka
SZAKEMBERTŐLVÁSÁROLJÁ Aranyéremmel
Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4. Tűz- és vízveszélymentesen ki-
űstetve

VÁSÁROLJUNK!

Kiváló minőségű Szabolcs m. legnagyobb keresztyény cég raktárában

Órák MAYER ISTVÁN
arany- és ezüst órák és ékszerész, aranyéremes mester-nél. Törv. híres szakértő

Ékszer NYIREGYHÁZA
ezüst és alpacca, dísz és ajándék tárgyakat Kedvező fizetési feltételek.

gálati úton (ellátásban részesülő tiszteknek és hasonló rangúaknak a nyilvántartó csendőrkerületi parancsnokság, ellátásban részesülő legénységi állományú egyéneknek a nyilvántartó csendőr gazdasági hivatal útján).

Ellátásban részesülő egyéneknek a pénzügyminiszter úr ezidőszereint nem járul hozzá az említett egyéb családtagok (kivéve az örökbefogadott természetes gyermeket) utáni családi pótlék folyósításához, mert tekintettel a folyton fokozódó nyugdíjterhekre, nem tartja indokoltnak, hogy az alkalmazott részére a nyugalomba helyezést utáni időpontban új ellátási díjak engedélyeztessenek.

(1912 : XXXV. t.-c. 9. §., 7000/1926. M. E. r. 70. p. és 11.000/1926. M. E. r. 9. p.)

A méltányosságon alapuló családi pótlékot csak abban az esetben lehet engedélyezni, ha az alkalmazott a családi pótlék engedélyezésére irányuló kérelmének előterjesztésével egyidejűleg igazolja:

1. hogy a figyelembe venni kért családtagot, minden más támogatás nélkül, kizárólag és állandóan maga tartja el és hogy vele közösháztartásban él; 2. hogy a figyelembe venni kért családtag teljesen munka- és keresésképtelen; 3. hogy úgy a kérelmező maga, mint felesége, valamint a figyelembe venni kért családtag teljesen vagyontalanok; 4. hogy sem a kérelmezőnek magának a hivatali állásából folyó járandóságain felül, sem a figyelembe venni kért családtagnak nincsen külön jövedelme vagy keresete s hogy ez utóbbi nyugdíjban, kegydíjban, vagy bármilyen címen ellátásban nem részesül; 5. hogy a kérelmező háztartásában nincsen más önálló keresettel bíró családtag; 6. hogy a figyelembe venni kért családtagnak nincsen más olyan — az alkalmazottnál közelebbi — rokona vagy hozzátartozója, aki az illetőnek eltartására elsősorban lenne kötelezhető.

A 2. pontban említett feltételt (munka- és keresésképtelenség) közzhatósági orvosi bizonyítvánnyal,

a többi feltételt pedig helyhatósági (községi előjárósági) bizonyítvánnyal kell igazolni.

Az 1912 : XXXV. t.-c. 8., vagy 9. §-a alapján a tanulmányait folytató, nevelt, vagy örökbefogadott gyermek után engedélyezett családi pótlék összege 1939 január hó 1-től kezdve, úgy a tényleges (várakozási illetményekkel szabadságolt), mint a nyugállományban, tisztelnél és hasonló rangúaknál, valamint az alhadnagyok és hasonló ragúaknál: az első három gyermek után egyenkint havi 18 pengő, a negyedik, vagy négyen felüli gyermek után havi 24 pengő, tiszt-helyettesek és ezeknél alacsonyabb rendfokozati (hasonló rangú) csendőregyéneknél: az első három gyermek után egyenkint havi 16 pengő 50 fillér, a negyedik, vagy négyen felüli gyermek után havi 22 pengő.

A családi pótlékok számában bekövetkezett változás esetén a családi pótlék összegét újból kell megállapítani. Vagyis, ha például az igényjogosult családfő gyermekeinek száma, akik után családi pótlékban részesül, háromra csökken, a gyermekek mindegyike után a havi 18 P, illetve havi 16 P 50 f. összegű családi pótlékot kell folyósítani.

Az 1912 : XXXV. t.-c. 9. §-a alapján a törvényes édesatyja, vagy édesanyja, továbbá teljes árvaságra jutott szülőtlén unoka után engedélyezett családi pótlék összege 1939 január hó 1-től kezdve a feleség részére meghatározott kiszabatlan illetékes, vagyis tiszt, alhadnagyok és hasonló rangúak részére havi 12 pengő, tiszt-helyettesétől lefelé pedig havi 11 pengő jár. Azok a csendőregyének, akik 1939 január hó elseje előtt a feleség, illetve a jelen bekezdésben említett egyéb családtag után a havi 12 P, illetőleg 11 P-nél magasabb összegű családi pótlékban részesültek, ezt a magasabb összegű családi pótlékot tovább is megtartják.

Az alkalmazottnak nincsen feltétlen igénye a méltányosságon alapuló családi pótlékre, hanem annak engedélyezése a miniszter diszkrecionális hatáskörében történik. Ezért a kérelem elutasítása esetén nincsen helye a közigazgatási bíróság előtti eljárásnak, tehát az elutasítás ellen panaszt tenni nem lehet.

(7000/1925. M. E. sz. r. 70. és 72. p., 1912 : XXXV. t.-c. 18. §.)

B A J A:

KERÉKPÁR

MOTORKERÉKPÁR

IRÓGÉP

VARRÓGÉP

KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN

ALKATRÉSZEK
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

HORVÁTH VILMOS-NÁL

BAJA — SZAKSZERŰ JAVÍTÓ ÜZEM —
A csendőrség kedvelt megbízható bevásárló helye.

S Z O M B A T H E L Y:

Kerékpárok,

Irógépek megbízható bevásárlási helye
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezményes fizetési feltételek.

motorkerékpárok,
alkatrészek, szakszerű
javítások, zománcozás.

MAYER ÉS FLECK
Szombathely, Belsikátor 3.

ÓRÁK

Omega
Doxa
Schaffhausen
Zenith stb.

arany, ezüst, ékszer, aján-
dék tárgyak nagy választékban.

FEINER GYULÁ-nál
Keresztény magyar üslet.

SZOMBATHELY Gr. Széchenyi István-u. 6.

Szakszerű javítások.

V E S Z P R É M:

KERÉKPÁR (alkatrészek) RÁDIÓ, (összes márkák) CSILLÁR

Kedvező részlettel
Megbízható kiszolgálás:
Szakszerű elismert javítóüzem.

Viczena Sándor

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 3. ● Telefon: 47.

K Ö N Y V E K

IRÓGÉPEK, írószer, papírárak nagy választékban
részletre is kaphatók az
EGYHÁZMEGYEI KÖNYVKERESKEDÉS BEN
VESZPRÉM, GIZELLA-TÉR 2

Vásároljunk a veszprémi

„BIZALOM” -útján,
40 megbízható cégnél, Kényelmes fizetési feltételekkel,

1 helyen fizetünk!

Központi iroda „BIZALOM”
VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 24. szám. Telefon: 3-08.

Nemes BENCZE BÁLINT
ny. c. tábornok

Megilletődve fogadtuk a hírt, hogy ismét kidőlt egy öreg bajtárs s vele tovább fogyott azoknak a keveseknek a száma, akik ott álltak a testület bölcsőjénél. Folyó évi október

25-én 79 éves korában elhunyt *nemes Bencze Bálint ny. c. tábornok*.

A pestmegyei Pusztalukateleken született. Budapesten tanult, elvégezte a jogot és az államtudományi államvizsgát is letette. 1879-ben mint egyéves önkéntes bevonult a volt cs. és kir. 11. huszárezredhez. 1883-ban tartalékos hadnaggyá nevezték ki. 1886-ban

mint hadapród tiszthelyettes lépett be a testületbe, a szegedi II. számú csendőrkerülethez. 1887-ben hadnagy, 1894-ben főhadnagy, 1898-ban II. oszt. százados, 1901-ben I. oszt. százados, 1908-ban őrnagy, 1911-ben alezredes, 1914-ben ezredes, 1918 július 1-én nyugállományba ment s ekkor megkapta a vezérőrnagyi címet és jelleget. Mint hadapród Szegeden és Pancsován szolgált, szakaszparancsnokként Nagyikindán, Szolnokon, Debrecenben és Nagykárolyban. Szárnyparancsnok volt Nyiregyházán, Kassán és Pécsen. Beosztott törzstisztként Debrecenben, Budapesten és Szegeden szolgált. 1913-ban a budapesti kerület parancsnokává nevezték ki, itt szolgált nyugállományba helyezéseiig.

Tulajdonosa volt a Ferenc József-rend tisztikeresztjének, a Porosz királyi III. oszt. koronarendnek, a Schaumburg-lippeai házi-rend III. oszt. díszkeresztjének, a jubileumi emlékéremnek, a katonai jubileumi keresztnek, a III. oszt. tiszti katonai szolgálati jelnek és az 1912—13. évi emlékkeresztnek.

Nagyműveltségű úr és katona, nemesszívű ember és kiváló bajtárs volt, megtestesítője a magyar gavallériának.

Október 28-án helyezték nyugalomra bajtársai és tisztelői nagy részvéte mellett Budapesten, a Kerepesi-úti temető halottasházából.

Özvegye és fia gyászolja, de gyászolja és kegyelettel megőrzi emlékét a testület is, melynek egyik úttörője volt.

Dicséretok. *A m. kir. honvédelmi miniszter úr* a magyar Felvidék visszacsatolásával kapcsolatban a m. kir. csendőrség kötelékében — különleges viszonyok között — teljesített hasznos szolgálataiért **okiratilag megdicsérte** a *székesfehérvári II. kerület* állományában: *Kövári József, Pethő Lajos, Jenőfi István, Zalányi János* alhadnagyokat, *Takács József II., Szabados György, Hargita József, Palotai János, Kovács András, Jegenyés Pál, Nagy István II., Sziklai Ferenc, Bajnok József, Dinga János, Földi János, Várnagy Imre II., Pál Pál, Soós János* tiszthelyetteseket, *Kövári János v. törzsőrmestert, Somogyi Imre, vitéz Kerényi Béla, Zsámbok János* törzsőrmestereket és *Borbély János* őrmestert; a *szombathelyi III. kerület* állományában: *Fülöp János* alhadnagyot; a *szegedi V. kerület* állományában: *Kiss József II.* alhadnagyot, *Kiss Mihály* és *Molnár Tamás* tiszthelyetteseket.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr az 1939 szeptember 23-án kelt 574.582/20—1939. számú rendelete

szerint megelégedéssel vette tudomásul, hogy a folyó évben Gödöllőn tartott cserkészleány világtáborozás (Pax-Ting) során, a táborban, a biztonsági szolgálatot *vitéz Ridegh Rajmond* alezredes parancsnoksága alatt megszervezett csendőrkülönmény kiválóan látta el. Ezért a Pax-Ting tábor nyugalma és biztonsága telett örködött különmény parancsnokának, valamint tagjainak lelkes és buzgó szolgálataukért, valamint katonás, fegyelmezett és mindenkor udvarias magatartásukért a honvédelmi miniszter úr **elismerését** fejezte ki.

A m. kir. Kárpátcsoport parancsnokság a szegedi V. kerület állományába tartozó Kovács István III. alhadnagynak Kárpátalja országrésznek az anyaországhoz való visszacsatolása alkalmával, a hadműveletek során teljesített kimagasló szolgálataiért okirati dícsérő elismerését fejezte ki.

A m. kir. 13. önálló dandárparancsnokság a szegedi V. kerület állományába tartozó Nagy Péter törzserőrmesternek és Pardi Sándor csendőrnek a 13. önálló dandárparancsnokságnál 1939 augusztus 25-től október 19-ig teljesített kiváló és eredményes K. és tábori csendőri szolgálataikért okiratban dícsérő elismerését fejezte ki.

A székesfehérvári II. csendőr kerület parancsnoka vitéz Fekete Ferenc csendőrt okiratilag megdicsérte, mert a gödöllői csendőrökülönménynél 1936., 1937., 1938. és 1939. évben Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó felelősségteljes szolgálatát fegyelmezett és fáradságot nem ismerő buzgalommal, eredményesen látta el, — Vass Ferenc csendőrt nyilvánosan megdicsérte, mert 1938., 1939. évben a gödöllői csendőrökülönménynél felelősségteljes szolgálatát fegyelmezett és fáradságot nem ismerő buzgalommal, eredményesen látta el.

Örízethe vett egyén öngyilkossága. A fertőszentmiklósi örs állományába tartozó egyik járőr, Fertőszentmiklós községben október 24-én *Sulák Irén* budapesti illetőségű háztartási alkalmazottat örízethe vette és igazoltatás végett a csendőr laktanyába kísérte. Itt Sulák Irén a W. C.-re való kimenésre kért és kapott engedélyt, ahol ismeretlen mérget ivott. Bár első segélyben részesült, még' aznap meghalt.

A csendőri jutalmazási alapra jelajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Turi Kovács Sandor és Galló Mihály őrmesterek együtt 4 P 13 f., Boros János tiszthelyettes, Biharzegi Elek törzserőrmester és Nagy Béla II. csendőr együtt 5 P 96 f., Fekete János tiszthelyettes 1 P 51 f., E. Tóth Ferenc csendőr 34 P 76 f., Madarász Béla őrmester és Bóti Alajos csendőr együtt 14 P 64 f., Buzási Balázs és vitéz Karácsony János csendőrök együtt 5 P 52 f., Marton Pál és Erdélyi Ferenc őrmesterek együtt 2 P 50 f., Balla Ferenc őrmester és Körösi Farkas csendőr együtt 4 P 96 f., Bártfai Lajos őrmester és Erdei István csendőr együtt 7 P 46 f., Balogh László tiszthelyettes 17 P 95 f., Csatári Bertalan törzserőrmester és Kiss István prb. csendőr együtt 10 P 42 f., Baráth László tiszthelyettes és Kovács Pál csendőr együtt 9 P 22 f., Szőke Illés és Gyimesi Pál csendőrök együtt 1 P 48 f., Kocsis András őrmester és Tarkó Mihály csendőr együtt 9 P 94 f., Rékási István tiszthelyettes és Kiss Károly csendőr együtt 5 P, Takács István törzserőrmester és Cser Géza csendőr együtt 5 P; **a székesfehérvári II. kerületben:** Patonai József tiszthelyettes és vitéz Csepregi István csendőr egyenkint 63 f., Imrei Imre és Szili János törzserőrmesterek egyenkint 1 P 12 f., Kun Miklós tiszthelyettes és Hegyi László csendőr egyenkint 27 f., Sági Imre törzserőrmester 4 P 97 f., Szabados Dezső törzserőrmester 4 P 98 f., Baji László őrmester 4 P 97 f.; **a szombathelyi III. kerületben:** Tóth Ferenc törzserőrmester és Kiss Kálmán csendőr egyenkint 6 P 25 f., Komlós József tiszthelyettes és Fodor János prb. csendőr egyenkint 1 P 25 f., Balogh Antal I. törzserőrmester és Magyar József II. csendőr egyenkint 67 f., Biró Imre csendőr 66 f., Kovács Ferenc I. törzserőrmester és Buzás István őrmester egyenkint 9 P 94 f., Szalai Sándor III. törzserőrmester v. 5 P, Módos István törzserőrmester, Bélyi Imre csendőr, Hegyi Márton törzserőrmester és Tóth Károly őrmester egyenkint 12 P 44 f., Gyórfi János őrmester 7 P 46 f., Horváth György őrmester 7 P 45 f., Várhegyi József tiszthelyettes, Marton József, Csarmasz Dezső törzserőrmesterek, Németh Géza őrmester és Szabó József prb. csendőr egyenkint 9 P 94 f., vitéz Torda János törzserőrmester és Kádár Sándor csendőr egyenkint 4 P 97 f., Pető János és Szenczi György törzserőrmesterek egyenkint 1 P 50 f., vitéz Torda János törzserőrmester és Kádár Sándor csendőr egyenkint 4 P 97 f., Farkas Lajos, Magyar Mihály törzserőrmesterek, Paksi István és Baranyai József csendőrök egyenkint 7 P 46 f., Nánási József alhadnagy, Mészáros Lajos tiszthelyettes és Lantos Kálmán törzserőrmester egyenkint 1 P 43 f., Molnár József, Németh Imre törzserőrmesterek és Péteri Imre őrmester egyenkint 1 P 42 f., Papp Péter

Akkumulátorok Szárazelemek
minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 135—143.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomás,

A m. kir. Csendőrség szállítója.

Vászon, fehérnemű
kelengye legjobban

Mössmer-nél

IV. Váci-utca 1, Távbeszélő: 388-132.

Ifj. Panucz György

TERVEZO - IPARMŰVÉSZ, MŰASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., Kenyérmező-u. 6.

Távbeszélő: 138-472.

50 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ CÉG

MARER

UTÓDA

egyenruházati intézete

BUDAPEST, VIII., BAROSS-TÉR 9. TEL.: 139-528.

Mindenemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb
beszerzési forrása.

SZAKKÉPZETT EGYENRUHASZABÓSÁG

.....

Felten és Guilleaume

kábel-, sodronu- és sodronykötélgyár Rt.
Bowden fékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

örmester 1 P 41 f., Rózsa György törzsörmester és Erdei György prb. csendőr egyenkint 1 P 25 f., Pintér Antal és Végh Lajos csendőrök egyenkint 3 P, Nagy László, Veres János törzsörmesterek, Farkas Károly és Király József csendőrök egyenkint 2 P 99 f.; *a pécsi IV. kerületben:* Papp József V. törzsörmester, Kovács József IV. és Tanczos Péter csendőrök egyenkint 1 P 81 f., Magyar István tiszthelyettes és Galambos Vendel örmeester egyenkint 4 P 97 f., Bérczes Lajos törzsörmester v. 17 P 39 f., Palotás János tiszthelyettes 19 P 88 f., Kardos József tiszthelyettes 1 P 66 f., Varga Ferenc VI. és Szabó Kalman csendőrök egyenkint 80 f., Várnagy Vendel törzsörmester és Kovács Ferenc csendőr egyenkint 1 P 09 f., Szabó Lajos I. tiszthelyettes és Katona József örmeester egyenkint 37 P 25 f., Bérczes Lajos törzsörmester 17 P 41 f., Deák Vendel örmeester és Szebeni János csendőr egyenkint 77 f., Perlaki Imre és Iván Károly csendőrök egyenkint 11 P 11 f., Kocsis Boldizsár tiszthelyettes és Németh Ferenc prb. csendőr egyenkint 1 P 25 f.; *a szegedi V. kerületben:* Várnagy Mihály örmeester és Tóth K. Péter prb. csendőr egyenkint 2 P 50 f., Tóth László tiszthelyettes és Károly Antal örmeester együtt 2 P, Nagy János tiszthelyettes és Szőke Ferenc csendőr együtt 1 P, Mari András törzsörmester és Ferencsik András csendőr együtt 23 P 88 f., Zoltán István törzsörmester és Baksa István csendőr együtt 5 P, Várnagy Mihály örmeester és Tóth K. Péter prb. csendőr együtt 28 P 82 f., Pinczés István csendőr és Mányoki Pál prb. csendőr együtt 82 f., Áron Sándor törzsörmeester és Kóhidi István csendőr együtt 5 P, Csató József törzsörmester és Varga István csendőr együtt 8 P 10 f., Rózsahegyi Sándor törzsörmester és Szabó Mihály csendőr együtt 3 P 72 f., Fekete Miklós tiszthelyettes és Kelemen Béla törzsörmester együtt 8 P 46 f., Pelényi János csendőr és Varga Lajos prb. csendőr együtt 5 P, Farkas István törzsörmester és Tóth Antal csendőr együtt 8 P 24 f.; *a debreceni VI. kerületben:* Kun András tiszthelyettes 50 f., Hargitai Gyula tiszthelyettes 78 f., Gödri Zsigmond törzsörmester 50 f. és 1 P 33 f., Pásztor Béla örmeester 1 P 99 f., Kiss Sándor törzsörmester 50 f., Ombódi Károly örmeester 78 f., Szondi György csendőr 1 P 99 f. és 50 f., Németh István csendőr 1 P 33 f., Dombóvári Gyula törzsörmester, Kulcsár Miklós, Nagy Sándor, Kertész József örmeesterek, Vida István és Csókos Miklós prb. csendőrök egyenkint 2 P 50 f.; *a miskolci VII. kerületben:* Nagy Kristóf törzsörmester 5 P, Mészáros László törzsörmester és Kovács Antal csendőr együtt 5 P, Deák Antal tiszthelyettes és Bodrogközi András csendőr együtt 16 P 59 f.; *a kassai VIII. kerületben:* Kristóf József tiszthelyettes 7 P 50 f., Tokodi Lajos, Pócs István csendőrök és Sikuti László prb. csendőr egyenkint 2 P 50 f., Balázs György törzsörmester 1 P 12 f., Király Sándor csendőr 1 P 11 f., Rác Balázs törzsörmes-

ter és Ujfalusi János örmeester egyenkint 84 f., Tokodi Lajos és Krasznavölgyi Miklós csendőrök egyenkint 30 f., Varga Pál törzsörmester és Kocsis György prb. csendőr egyenkint 45 f. tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Polgári iskolát végző csendőrök figyelmébe. A pécsi IV. honvéd vegyesdandár polgári iskolai előkészítő tanfolyamain — ahol évig mint előadó és két évig mint tanfolyamvezető működtem — szerzett tapasztalatok arra ösztönöztek, hogy kizáróan a m. kir. honvédség, határőrség és csendőrség tagjainak polgári iskolai magánvizsgákra előkészítésével foglalkozzam. A tanfolyamra minden csendőr jelentkezhetik, bárhol teljesít is szolgálatot, mert a jelentkezőket levelezőoktatásban részesítem, úgyhogy tanulmányait mindenki az állomáshelyén, önképzés útján folytathatja, csupán a vizsgák előtt kell 2-4 hétig nálam tartózkodni, ahol akkor a tanuló délelőtt és délután is alapos oktatásban részesülnek. Erre csak szabadságon van lehetőség. A személyes oktatás tartama alatt a magántanuló elhelyezéséről és élelmezéséről az étkezési pénz ellenében gondoskodom és így a nálam tartózkodás nem jár nagyobb költséggel, mint az örsön. Az oktatás legalább egy havi előkészítési díj befizetésével veszi kezdetét. Vizsgálni lehet az év júniusában, decemberében és kivételes esetekben szeptemberben. Tehetséges tanulók az első és második osztályból összevont vizsgát is tehetnek. Ha valakinek a négy középiskolája már megvan és érettségét szeretne tenni, úgy reál, reál-gimnáziumi, gimnáziumi vagy kereskedelmi magánvizsgára is előkészítem. Az első polgári letéveséhez legalább négy elemi szükséges; ha ez valakinek nincs meg, az elemi iskola negyedik osztályára díjtalanul előkészítem. A honvédség, határőr- és csendőrség sok tagját készítettem elő szép eredménnyel. Voltak, akik a négy polgári osztályt 18 hónap alatt végezték el. Legutóbbi mult év december havában öt csendőr-tanítványom tett magánvizsgálatot. Négy az első, második osztályból összevont vizsgálatot, egy pedig az első osztályból, vagyis öten összesen kilenc osztályból tettek sikeres magánvizsgálatot. Buzdításul megemlítem, hogy magam is, mint teljesen árva, minden támogatás nélkül, magánúton végeztem el tanulmányaimat. Öt középiskolával vonultam be és mint katona érettségiztem, elvégeztem a kereskedelmi akadémia tanfolyamot, az egyetemem és két doktori diplomát szereztem. Többek érdeklődésére közlöm továbbá, hogy az örsükön lakó nők csendőrök fiú- és leánygyermekének magánúton való előkészítését is vállalom. Ezek természetesen külön csoportban részesülnek oktatásban. Ez főleg a nehéz helyzet-

KAUFMAN A. ÉSTÁRSAI BUDAPEST, II., Margit-kr. 52.

Telefon: 167-097.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyeket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve keszkedik.

G Y Ö R:

ARANY-ÉZÖST ÓRÁK OPITZ LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

ÉKSZEREK, AJÁNDÉKTÁRGYAK GYÖR, BAROSS-ÚT 21.

megbízható kivitelben. ALAPÍTOTT 1879.

Kedvező fizetési feltételek! A „TAKARÉOSSÁG” tagja. Aranybavító hely Javítások

Számos kitüntetett elismerés. Megbízható jó munkát. Csak mesternél rendeljen.

HORVÁTH MIKLÓS

Lakberendező kárpitosmester GYÖR, DEÁK F.-U. 25

Készít mindennemű kárpitosmunkát • Hálószooba és kombinált bútorok tervek szerint, elsőrendű kivitelben • Szolid árak. • Alapítva 1900-ban • A címre ügyelni!

IRÓGÉP

Összes rendszerű alkatrészei bevásárlásunknál forduljunk bizalommal

Keresztény sajtószület!

Farkas Vilmos céghez

GYÖR, Árpád-út 30.

Kedvező fizetési feltételek. • Javítások.

KÖLTÖZKÖDÉST

helyben vidékre és külföldre zárt butorkocsival és teherautóval szakszerűen vállal

LEHRNER MÁTYÁS SZÁLLITMÁNYOZÓ

BUDAPEST, V., Váci-út 6. Telefon: 112-157.

ZALAEGRSZÉG:

Pontos óra — pontos szolgálat.

ÓRÁK a legbrutább márkák arany — ezüst ÉKSZEREK kedvező részletre is.

VASS LAJOS óras és ékszerész A csendőrség elismert bevérsárló helye.

ZALAEGRSZÉG

BUTOR

és szőnyeg szükségletét szerezze be a csendőrség kedvelt bevásárlási forrásánál. A legegyszerűbből a luxus liveltig. Kedvező fizetési feltételek! Megbízható minőségű nagyraktár!

MÉLTÁNYOS ÁRAK. SZALAY és DANKOVITS, ZALAEGRSZÉG • Telefon: 142.

Az összes rendszerű

IRÓGÉPEK

ALKATRÉSZEK

Szakszerű javító üzem.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

HORVÁTH MIKLÓS-nál írógépműszerész

ZALAEGRSZÉG

A postával szemben.

ben levő, többgyermekes családokra kedvező, mert az iskoláztatási költség így lényegesen kevesebb, mint a rendes tanulók költsége, akiket tíz hónapon át a távoli városban kell iskolába járatni. Minden levélben való érdeklődésre kettős válaszúgy ellenében készséggel adok felvilágosítást. Német, francia és angol nyelvek, továbbá számtan és mértan tanítását külön is vállalom. *Dr. Stimácz Dömjén*, Budapest, VI., Aréna-út 140. fsz. 12.

SZEMÉLYI HIREK.

Csendőrségi Közlöny 23. szám. Személyes ügyek. Legfelsőbb elhatározások. Tiszti kinevezések. Legenyesei kintüntetések. Tiszti nyugállományba helyezés. — Honvédelmi miniszteri rendeletek. Okirati dicsérő elismerés. Athelyezés. Állandó nyugállományba helyezés. Várakozási illetményekkel szabad-ságolás. Nevváltoztatások. Szabályrendeletek. Kárpátaljai területeken fuvarozást üző közhasználatú gépjárművállalatok engedélye. Borkereskedők fel nem használt pincéinek és üres hordóinak, valamint egyéb tartályainak az 1939. évben termelt must és bor elhelyezése céljából való igénybevétele. Ung vármegyének, valamint Bereg és Ugocsa k. e. e. vármegyék viszszaátolt részein az ipar (kereskedés) gyakorlása. Zár alá vett kávé- és teakészletek feloldása. Az ország határát átlépő menekültek gépjárműveivel követendő eljárás. Csendőrségi szolgálati könyvek helyesbítése. 2.700/1937. K. K. M. számú rendelet hatályon kívül helyezése. Borsnak és kakaópornak a zár alóli felszabadítása. A polgári lakosság számára légoltalmi célokra megállapított gázálarok, — valamint azok beszerzési módjai — és jelenlegi eladási ára.

Házasságot kötött. A miskolci VII. kerületben: Járdánházy Gábor Jenő tiszthelyettes Fodor Juliánnával Kunszentmiklóson.

Született. A budapesti I. kerületben: Sebestyén József I. tiszthelyettes feleségének Tibor-József fia, Takács János IV. törzsrörmester feleségének Sándor-László fia.

Halálozás. Kárpáti Antal tiszthelyettes Sárváron, Kisbuzdányi Mihály ny. tiszthelyettes Parádon, Almászy Lajos ny. törzsrörmester Szécsényben meghalt.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkiről elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalra, lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlannak, vagy névtelen kézírattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszúgygyal ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkal fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy útjegyű számot választani. Aki jeligét nem

től - ig

mindent vásárolhat meg bízható minőségben, legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

a **TRIBON** RT. - NÁL
BUDAPEST ÜLLŐI UT 14

TAKARÉKOS
HAZIASSZONY ÖN?
CSÖKKENTENI
AKARJA FÉRJE GONDJAIT?
HASZNÁLJON KONYHAJÁBAN
Lampart - Celus
ZOMÁNCOZOTT FOLYTONÉGÓ
TAKARÉKTÜZHELYET

Fa vagy hazai barnaszéntüzelésre

SZOBÁJÁBAN
Lampart - Celus
kétaknás folytonégó hazai barnaszéntüzeléses szobakályhát.
KÉNYELMES RÉSZLETFIZETÉS!
KÉRJEN DIJTALAN PROSPEKTUST.
Lampart Gyártmányok eladása Kft.
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 19.

A lakásfűtésnél nagy üzemanyag megtakarítás.

jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem trunk, akkor sem, ha a beküldő válaszlevegelyt mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Legkisebb előfizetési idő: félév.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles felünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

77.777. Örpes. 1. Bizony nagy baj, ha az örs virágos udvarát, sőt a laktanya egyéb részeit a bentlakók háziállatai állandóan piszkítják és az is baj, ha ennek orvosságát maguk az érdekeltek nem találják meg. Eltekintve attól, hogy ez ellenkezik a Szut. 21. §-ának rendelkezéseivel s a Cs-20. Határozványok 55. pontjának 3. bekezdésével, a csendőr tisztaság- és csínérezke sem tűrhet ilyen állapotokat. Mindenki egyformán köteles a laktanyarend fenntartásában résztvenni, az örsparancsnok és családja épügy, mint mindenki, aki a csendőr-„család“-ba tartozik. Ninesenek különbségek s ahol ezen vitatkoznak, ott nincs sem összetartás, sem fegyelem, sem rend! 2. Hogy milyen mértékben köteles a küntlakó nős csendőr a laktanya mindennapi tisztogatásában résztvenni, arra útmutatást ad a Szut. 158. pontja. Olyan helyek és

részek tisztogatását és rendbentartását követelni tőle, melyeket csak a bentlakók használnak (pl. veteményes kert, nősök által használt udvarrész stb.): túlzás lenne. Eppen így túlzás és nem is lehet azt követelni tőle, hogy a nőtlen legénység által vásárolt vesszőseprű árából egy bizonyos részt ő fizessen vagy otthonról vitt seprűvel seperjen. Ilyen kicsinyes gondolkodásnak előfordulnia nem szabad. Ilyenről még nem hallottunk! A bentlakó nősök maguk kötelesek a portájukat rendben tartani, amint azt a Szut. 134. pontja rendeli. A laktanya előtti gyalogjárót pedig csendőr ne seperje, bízzák csak az udvarosra, vagy örsfőzönőre. Ajánljuk az 1939. évi 7. Cs. L. 244. oldalán közölt „Ez az igazság“ jellegű üzenetünk 3. pontjának elolvasását is.

59.999. A kérdézet cínek: dr. vitéz Héjjas Iván miniszteri tanácsos, Budapest, Kereskedelmi minisztérium és Stefán Valér százados, Szeged, V. hadtest parancsnokság.

1848. Laczkó János őrm. 1936 II. 2-án a miskolci honv. és közr. kórházban meghalt.

Uzvolgy. A „Diszérem negyven évi hű szolgálatokért“ az 1898. évi 48. számú R. K. (Szabályrendeletek)-ben közölt 6595/eln. sz. körrendelet szerint a nem katonaaállományú tiszteknek (lelkészek, orvosok, hadbírák, hadbiztosok, gazdasági tisztek, állatorvosok) és katonai tisztviselőknél ítelhető oda. Az 1899. évi 13. számú R. K. (Szabályrendeletek)-ben közzétett 1781/eln. sz. körrendelet az odaítélést kiterjesztette a legénységi állományra is. Az 1923. évi 19. számú R. K. (Személyes ügyek)-ben közzétett 7018/eln. 8. sz. H. M. rendelet szerint pedig a Kormányzó Úr Ó Főméltósága 1923. évi március 29-én kelt magas parancsirtával elrendelni méltóztatott, hogy a 40 évi hű szolgálatért odaítélhető díszérem helyett egy új díszérem 35 évi hű szolgálatért rendszeresíttessék. Eszerint tehát a „Díszérem 35 évi hű szolgálatokért“ nem katonaaállományú tiszteknek, tisztviselőknél és legénységi állományú egyéneknek ítelhető oda 35 évi megszakítás nélküli tényleges szolgálat után.

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTOROK NAGY VÁLASZTÉKBAN RÉSZLETRE IS KAPHATÓK. SAJÁT MŰHELYEK.

Poór Vincze,

BUDAPEST, Király-utca 77. sz.

IFJ. KELE LÁSZLÓ író-számológép javítóüzeme,

„FORTUNA“ írógépek magyarországi vezérképviselete. • Budapest, VI., Hajós-u. 26/b. Távbeszélő: 117-814. • „A csendőrség tagjainak és alakulatainak 10% engedmény.“

Mi Turán MAGYAR IRÓNT HASZNÁLUNK

Gyártja: SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Járórtáskában és otthon

Stauffer sajtót tartunk!

AZ ETERNA-ÓRA

**olyan, mint a katona,
teljesen megbízható,
pontos és kitartó.
Világmarika 1856 óta.**

Wellner evőeszköz

az asztal dísze

LICSÁJER JÁNOS

BUDAPESTI AUTORUGÓGYÁRTÓ és JAVÍTÓ ÜZEME,
BUDAPEST, VIII. THÉK ENDRE-UTCA 14. Távbeszélő: 134-555.

**SPECIALISTA AZ AUTÓRUGÓK GYÁRTÁSÁBAN.
MINDENFÉLE KOCSIKHOZ KÉSZ RUGÓK KAPHATÓK.**

1914–1918. A bolgár háborús emlékérem igénylésének határideje katona és csendőr egyének részére 1938 december 31-ikében volt meghatározva. Ujsághír szerint igényelhető ugyan most is az érem a budapesti bolgár katonai attasénál, de ez csak polgári egyénekre érhető. Ily magánúton beszerzett érmet sem katona, sem csendőr nem viselhet. Lehetségesnek tartjuk, hogy kérelmek felterjesztését katona és csendőr egyének részére is lehetővé teszik még, de amíg ily rendelet nem jelenik meg, addig a kérelmet a parancsnokságok nem továbbbíthatják.

B. I. Kóka. Előbbi üzenetünk Önnek is szól.

Négyes. A volt Ostenburg különítmény irattára a Hadimúzeumban van elhelyezve (Budapest, I., Gróf Bethlen Bátyasétány 40.), a régi 26-os vadászszálalójá pedig az Észak-Pestvármegyei katonai parancsnokságnál (Budapest, IV., Városház-utca 7.)

Szebb jövő. Az ara édesapjának törvénytelen származása nézetünk szerint nem képez a nősülés szempontjából akadályt abban az esetben, ha egyébként minden követelt feltétel megvan. A nősülésre vonatkozó kérdéseknél mindig hangoztatjuk azt, hogy a kivizsgálás hivatott megállapítani azokat a körülményeket, melyek alapján a felsőbbes tisztán láthat és dönthet.

Győr. Azt kérdezi tőlünk, hogy el kell-e fogni azt az egyént, akit 1921-ben 5 évi fegyházra ítélték, 3 hónap kitöltése után azonban megszökött, külföldre ment s 1939-ben visszaszájott. A Btk. 121. §-a szerint ebben az esetben az elévülés azon a napon kezdetét vette, amelyen az elítélt megszökött. A 120. §. értelmében az elévülés itt 10 év. Eszerint tehát az illető büntetése már rég elévült, azaz elévült abban az esetben, ha az illetékes hatóság (bíró) a Btk. 124. §-a szerint az elítélt személyére vonatkozó bármely intézkedést közben nem tett. Ezt azonban az őr sem tudja mindig s így egyedül az illetékes hatóság az, amely megnyugtató választ adhat. Az őr tehát akkor cselekszik helyesen, ha ily eset tudomásulvétele után a legrövidebb úton (távbeszélőn) a kir. ügyészség intézkedését kéri. Olvassa el a Pinezés Btk. I. kötet 167–186. oldalát is.

O. I. Debrecen. Irjon Amerikába az illető lelkészi hivatalnak, kérje az okmányt s egyben kérdezze meg, hogy a fizetendő díjat hogyan juttassa el. Magyar vagy német nyelven írhat. Egyik bajtársunk ilyen úton szerezte be a közelmultban amerikai hozzátartozók okmányát. A kiállítás díját itteni egyházi jótékonyági célra fizettették be vele.

55.555. Engedély nélkül nősült nyugállományú csendőregyének feleségei és az ilyen házasságból származó gyermekek nem utalhatók be csendőrségi gyógyházakba. Kivételt képeznek azok a nyugdíjasok, akik 1934 január 1. előtt mentek

nyugállományba. Ön nem tartozik ezek közé. L. 1939. évi 7. Cs. K.-ben közzétett 84.666./VI. b. 1939. számú B. M. rendeletet. A többi kérdésére lexikon-választ kap.

Érd. Amint Ön is tudja, egymagában az a körülmény, hogy az ara — vagy akár a vőlegény is — hadiárva, a nősülési engedély soronkívüli elnyerésére nem ok. Rendkívül méltánylást érdemlő esetnek kell fennforognia ahhoz, hogy a soronkívüli engedély iránti kérelmét a siker reményében benyújthassa. Ilyen lehet pl. az, ha az ara egyedül maradt, vagy pedig elaggott anyja a gazdaság ügyeinek intézésére, illetve felügyeletére is képtelenné válik, más figyelembejövő hozzátartozója pedig nincs. Ezt persze hitelt érdemlően igazolni kell. A kérvényt a kerületi parancsnoksághoz kell benyújtani. Az Ön esetét nem látjuk ilyennek, az arája nincs egyedül, még jó korban lévő anyjával él. Azt írja, hogy nem is óhajtja az engedély soronkívüli elnyerését, csupán méltányosabb elbírálást. Nősülés szempontjából azonban a nősülési szabályzat (2. §.) csak két csoportra osztja a legénységet és pedig olyanokra, akik százalékos korlátozás alá nem esnek és százalékos korlátozás alá esőkre. Ön — levele után ítélve — csak az utóbbi csoportba sorolható, ezek pedig sorrendben kapják meg az engedélyt.

Váe. Az országszászló előtt tisztelegnie kell a csendőrnek s a járőröknek is. Így intézkedik a 82.644/eln. 20. 1939. számú H. M. rendelet.

Ákos. Sajnáljuk, későn kaptuk levelét, így már nem válaszolhattunk. A lapot a megjelenés előtt hat nappal zárjuk, azaz nyomdába adjuk anyagát, akkor már nincs lehetőség kiegészítésre, toldásra. Levélben nem válaszolunk. Igyekezzünk minden levélre a legközelebbi számunkban válaszolni, ehhez azonban szükséges, hogy legalább egy héttel a megjelenés előtt megkapjuk a kérdést.

Sághegy. Az E-alap. 259. pont szerint „Imához” alatt a honvéd lábhoz vett puskával „Vigyázz”-ban áll. Kézrel tehát nem tiszteleg, csak akkor, ha puska nélkül hajtja végre az „Imához”-t. L! E-alap. 242. pontját.

Gösej. A Nyomozókules „Tudnivalók” 5. pontja szerint a vastagabb betűvel szedett nevek olyan egyéneket jelölnek meg, akiknek elfogásánál és őrkísérésénél különös elővigyázatot kell tanúsítani. Ez nemcsak annyit jelent, hogy esetleg fegyver lehet náluk s a járőrt megtámadhatják, hanem azt is, hogy önmagukban tehetnek kárt, vagy megszökhetnek, Megbilincselésük tehát mindenesetre indokolt. Ha erre figyelemmel van a járőr, nem igen fordulhat elő, hogy ilyen egyén a járőr őrizetéből megszökhesen. Ha mégis előfordul, egymagában az a körülmény, hogy neve vastag betűs, fegyverhasználatra nem jogosít. Amint ugyanis fentebb említettük, a vastag betű különös elővigyázatot igénylő egyént jelöl meg és nem

BARNA ANDOR

látzerspecialista, optikai és fotoszaküzlete. A m. kir. Honvédség, OTBA, MAB Postá, HEV szerződéses szállítója. Budapest, VI., Andrásy-út 26. — Telefon: 316-546. (Az „Opera” kávéház mellett). A testület tagjainak 10% engedmény. Vidékeknek készséggel küld árajánlatot.

NAGY IMRE

cs és kir. udvari szállító virágkereskedő

Budapest, Fővám-tér 5.

Távbeszélő: 186-829 és 186-820.

HORÁK SIMON

PAPIRKÉPKERET (PASSEPARTOUT) MŰINTÉZET Rákóczi-út 8/b. Dohány-utca 5/a.

Vidéki megrendelések pontos és gyors ellátása. Fényképhartok mindenféle kivitelben és árban kaphatók.

A JÓ NÉMET KÖNYV

Knapp Gusztáv könyvesboltjában,

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.

Speciálított KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBEN.

Kisörssy Aladár

VARTA accumulatorok autóhoz, rádióhoz.

PERTRIX szárazelemek l e r a k a t a.

BOSCH autóvillamos berendezések javítása.

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 7.

ÍRÓGÉP

bármily rendszerű új és újjáéptett. Alkatrészek. — Speciális javítóüzem. Kedvezményes fizetési feltételek. A csendőrség tagjainak árengedmény

SZLOBODA JÓZSEF és **FIA**, Nagykanizsa Fő-út 8. Telefon: 603.

FLORA

FEST, TISZTIT

ÜZEM:

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 4. Telefon: 180-222.

BUDAI KÖZPONT: II., TÖRÖK-UTCA 2. Telefon: 366-656.

a Szut. 339. pontjában jelzett „veszélyes gonosztevő“-t. A fegyverhasználat szempontjából minden egyes eset külön elbírálást igényel. Így ha a Szut. 49. §-ának valamely esete a vastag betűvel jelzett egyénnél fennforog, a csendőr jogosult, illetve köteles fegyverét használni, egyébként nem. A kereszttekkel jelölt egyének elleni fegyverhasználatnál is a fent mondottak irányadók.

Sz. I. Alsóbisztra. A volt 32. vadász zászlóalj irattárát a miskolci vármegyei katonai parancsnokság őrzi.

11.111. 1. A detektív testületbe való felvétel feltétele négy középiskola, 24—40 éves kor, testi alkalmasság és büntetlen előélet. A kérvényt a belügyminiszter úrhoz kell benyújtani. Aki előbb csendőr volt, azután átváltott a bírósághoz próbaszolgálatra, most pedig detektív akar lenni: annak nem nagy jövőt jósolunk. Az igaz, hogy Önt nem izgatja ez, örülnénk, ha rossz jósok volnánk, de mi sok keserves tapasztalat ismeretében — jósolunk.

Arad. Irja meg nekünk a névmagyarosítását engedélyező B. M. rendelet keltjét és számát, mert sorából nem tudjuk kiolvasni, hogy hívták azelőtt s így nem is tudjuk keresni okmányait.

Kiskomárom. Az illetékes nyilvántartó osztály értesítése szerint a volt es. és kir. 34. gyalogezred állományában Molnár Ferenc nevű főhadnagy nem volt.

Rákoskeresztúr. 1. Sérülési pótdíjra annak a csendőregyének lehet igénye, aki saját hibáján kívül, a szolgálatteljesítés alatt (a szolgálat által) megsérül, vagy megbetegszik s ezáltal tartósan szolgálatképtelenné válik. A pótdíj odaítélése felülvizsgálat útján történik. 2. Kedvezményes nyugdíj különös méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén a felülvizsgálati bizottság véleménye alapján annak a csendőr egyének ítéhető oda, aki a szolgálat teljesítése alatt szerzett súlyos betegség vagy baleset következtében vált szolgálatképtelenné. A B. M. úrhoz intézendő kérvényben részletesen jelenteni kell a balesetet vagy betegséget előidéző okot, az elnyerést indokoló különös méltánylást érdemlő körülményeket, kérelmező életkörülményeit, korát, családi állapotát, feleség és gyermekek korát; helyhatósági bizonyítvánnyal, illetve hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolva: ezek foglalkozását s ebből származó keresetüket, vagyoni és jövedelmi viszonyait, kérelmező munka- és keresetképesége csökkenésének fokát, a felmenő és oldalági rokonok (szülő, nagyszülő, testvér) foglalkozását, kereseti, vagyoni és jövedelmi viszonyait. 3. A könyvet folyó év augusztus 14-én elküldtük a budakeszi szanatóriumba. Onnan harmadnapra visszaküldték. Augusztus 19-én jelenlegi címére (Rákoskeresztúrra) küldtük el. Ott meg kellett kapnia.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Igali thits. Sorra kerül, szép nyomozás.

Öreg esendőr. A paraszti kérdésről kötetekre menő tanulmányok jelentek meg, beküldött néhány sorának gyakorlati hasznát nem látjuk. A másik közismert jelenség, nem használhatjuk azt sem.

Kezdő. Legyen jó hozzánk és ne küldjön több verset.

H. S., Békés. Sem hizott sertésekről, sem fla-malacokról nem közlünk képeket. Azt örömmel írjuk, hogy jól kezeli a fényképezőgépet, reméljük, más tárgyú képeket is küld hozzánk. Ha pedig ön a gazdálkodásvezető, akkor még külön díszetért is érdemel a közel hárommázsás jószágok felneveléséért.

55.555. Igen jóízű leírás, közöljük, szívesen látjuk máskor is, akad ott még mondanivaló.

K. J. Kötelek. Kedves leírás az öreg csendőr-lóról. Sorát ejtjük.

B. I. Dunaveese. Kifogástalan vers. Küldjön még négyet-ötöt.

H. I. Kassa. Versnek bizony gyenge ez. Régebben írtak jobban sikerültek. Most még csak tanuljon, ne töltsé versfaragással a drága időt.

B. I. Tószeg. Még kezdetleges — bár kedves — írás. Csak olvasson és tanuljon sokat.

K. I. Miskole. Felhasználjuk.

Hazatérés. Sajnáljuk, hogy nem kaptuk előbb, mert november 1-i számunkban — időszerűségére tekintettel — közölhetjük volna. Mi az oka, hogy eddig nem olvastuk írásait?

Buzérvörös. Az eredményes szolgálat egyik feltétele a célszerű öltözködés, az bizonyos. A Nyut. valóban nem tartalmaz határozott rendelkezést arra, de nyilvánvaló, hogy az eligazítás feladata annak meghatározása. A kezdő nyomozó — akinek e cikket írta — parancsot kap, aszerint cselekszik és nem a maga elgondolása szerint. A *vitész Ridegh-Olchváry* nyomozástan VII. fejezetében jó útmutatások vannak. Ott van — többek között — az Ön által említett „fogkefés” eset példázva. Szívesen olvassuk máskor is, ezt, a fentiek miatt nem közölhetjük.

Nagymajtény I. S. F. törm. Buzita. Németh alhdgy. Eger. Felhasználjuk.

Toponár. Úgyesen dolgoztak. Leírását felhasználjuk.

Egyenruhák

Dolgári ruhák

Gyermekruhák

Esőkabátok

Ballonkabátok

kiváló minőségben, elegáns szabásúak, méltányos árban a keresztény alapítású

**Ruhaipari és
Kereskedelmi Rt.-nál**
Budapest,
VI., Andrásy-út 27.

20 Modern BÚTOR-házak
KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VIII. BAROSS-UTCA 42

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-től
Fotolágyak, paplanok, vasbutorok, futósző-
nyegek, fehérneművásznak, ruhaszövedek „Baross” Szőnyeg- és Kárpitkészítő
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak áruengedély!

FORBÁTH és RÉVÉSZ
PATRIA svájci mesterművű oca 4 kg. súlyban,
HUNGARIA és RHEINMETALL
hordozható írógépek tökéletes kivitelben messzemelő jótállással.
Budapest, V. Bálvány-u. 26. Tel.: 110-219
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(30)

Rengeteg víz van, állapította meg Laji bátyám, amivel nem tudja, hogy mit csináljon?

Valami okos emberhez kellene fordulni, gondolta Laji bátyám. Tanácsot kellene kérni valami okos embertől, hogy mitévő legyen? Igen, de ki itt okos ember ebben a faluban? Okos ember még akadna, de ki az, aki ért ehhez a vízhez és tudná, hogy fogjanak hozzá, hol és miképpen kezdjék, hol szerezzenek pénzt? Mert már azt megállapíthatta Laji bátyám, hogy pénz nélkül ebben az esetben sem lehet megmozdulni, mint sok más esetben sem. Sőt, mondjuk meg Laji bátyám, semmilyen esetben sem lehet moccanni pénz nélkül. (Képzeljék kente, hogy ez még ma is így van, hogy a nyavaja álljon belé!)

Kisütötte aztán Laji bátyám, hogy több okos ember van a helységünkben, mint például a jegyző úr, a két pap és még többen. Azonkívül okos emberek sorába lehet számítani még az ügyvédekét is. Sőt a sántikáló doktor Sebők Árpád jófejű fiskális, csak vóna pár garasa az embernek, hogy már előljáróban is megkenhetné az esze tengelyét. Na, de így is elmegy hozzá, beszél vele.

— Jónapot, jónapot! — hallatszott be az udvarról. — Van itthon valaki?

A főszerkesztő úr toppant be.

Laji bátyám elszégyelte magát önmaga előtt, hogy a szerkesztő urat kifelejtette az okos emberek sorából. Na, de most az Isten küldte a főurat.

— Tessék, tessék, szerkesztő úr, beljebb kerülni!

A szerkesztő úr meglepődve nézett körül a házban. Laji bátyám mentegetni kezdte magát:

— Igen kérem, így élek én itt!... A családom itthagytott még a nyár végén... Ejnye, hova ültessem le már a szerkesztő urat?... Ha csak ide a padkára nem, ha megfelelné, máshol nem tudom megtisztelni...

— Köszönöm uram, nem fontos leülni!... Nem fontos, nem fontos! — morgott a szerkesztő úr.

Úgy van, nem fontos! És az se fontos, hogy elmondjuk, hogy mit beszélgettek Laji bátyámék. Az a fontos, hogy a következő vasárnap mi állt magáról, Laji bátyám, a Békésvár és Környékében, édes Laji bátyám. Csak azt említjük meg, hogy a szerkesztő távoztában kivette a pénztárcáját és egy koronát adott Laji bátyámnak. Megveregette a vállait és azt mondta:

— Ne menjen maga, Vári uram, egy ügyvédhez sem!... Hallgasson maga énrám, nem vallja kárát!... Minden vagyonomat egy ellen, hogy már a jövő héten annyi pénzember érkezik ide, hogy nem győzzük majd fogadni!... Lapom hírlül viszi a világ minden részébe és felfigyelnek a pénzemberek!... És ha kell, akkor jöjjön a külföld!... Jöjjön ide a külföldi tőke, idegen pénzesoport!... Mert ha jönni kell, akkor jöjjenek a hollandusok, dánok, angolok!... De hogy itt világfürdő lesz, minden vagyonomat egy ellen!... Olyan fürdőigazgató leszek én itt, mint a pinty!... És akkor több, mint valószínű, hogy a lapot is feladom. vagy eladom a Békésvár és Környékét... ha akad rá vevő...

Mert hogy már most előljáróban az igazgatói rangot és címet kötötte ki magának a főszerkesztő úr a leendő gyógyfürdőben mindazokért a szolgálatokért, melyeket Laji bátyám és a gyógybánya megteremtése érdekében tesz ettől a pillanattól kezdve. Amibe Laji bátyám bele is ment és hajlandónak nyilatkozott ezt akár most írásba is letenni. De ezt a szerkesztő úr korainak tartotta, különben is megbízott kendben.

Odaadta magának a koronát, elment. Laji bátyám a kapuból nézett utána. Lobogott a főszerkesztő úrnak hosszú, fekete haja, széles karimájú fekete kalapját a kezében vitte a langyos novemberi délutánon, füttyülni kezdett, a bányász-dalt füttyölte, majd dudolta, hogy aszongya:

Nem kincs után sóvárgok én,

Bányászkiállányt óhajtok én

Meghogya aszongya: ilyen a bányász élete...

Maga pedig nézett a főszerkesztő után, nézte kezében a fényes ezüst koronát, hol a koronát, hol a szerkesztő urat és akkor vette észre, hogy a szerkesztő úrnak egészen a kergéig le van taposva a cipője sarka és hogy nagyon rojtos a nadrágja...

(Folytatjuk.)

STETTNER ANDRÁS

okl. gépészmérnök

üzem és irodafelszerelési vállalata,

BUDAPEST, I., Attila-u. 75. Tel. 161-119.

Irodai gépek, felszerelések, alkatrészek, nyomtatványok, papírosok stb.

Cordatic autógumi, kerék-párok, motorkerékpárok, írógépek körzetképiselete

Kedvező Hízetési feltételek!

Mórocz Péter

Komárom, Nádor-u. 15.

Telefon: 44. • Műszaki, rádió és villamossági szaküzletében

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

Pályázatmegfejtések.

I.

Hősök napjáról

igen szép leírásokat kaptunk, sokan vannak, akiknek munkája érzésben, megírásban különös örömet jelent, hibátlan, példás. A 237 résztvevő közül külön kiemeljük a következők munkáját: *Badó István* cső. (Lajosmizse), *Balázs Imre* cső. (Kóka), *Barta János* cső. (Tolna), *Boda József* prb. cső. (Huszt), *Csató József* törm. (Debrecen), *Csetneki Antal* cső. (Dunaszerdahely), *Fülöp Sándor* cső. (Nagyszénás), *Gazdag Miklós* cső. (Méhkerék), *Horváth György* III. törm. (Karád), *Karacs László* őrm. (Törökszentmiklós), *Kemenes István* őrm.

(Bihartorda), vitéz *Kertész János* cső. (Törökszentmiklós), *Kiss József* prb. cső. (Méhkerék), *Kiss Sándor* II. törm. (Budapest), *Kovács Balázs* prb. cső. (Méhkerék), *Kozma Mihály* alhdgy. (Békéscsaba), *Mázsári Mihály* cső. (Bihartorda), *Molnár Lajos* őrm. (Pécs), *Nagy József* I. prb. cső. (Abony), *Németh Károly* prb. cső. (Kerekegyháza), *Pusztai István* cső. (Kiskunhalas), *Székely Sándor* őrm. (Alsódabas), *Szilágyi László* thts. (Hajdúhadház), *Takács Imre* III. törm. v. (Törökszentmiklós), *Telek Miklós* thts. (Budapest), *Tóth M. István* törm. v. (Cegléd), *Várnagy András* thts. (Abony). — A sorsra bíztuk, hogy közülük kik kapjanak jutalomtárgyat. A sors *Horváth György* III. törm. és *Karacs László* őrmesternek kedvezett, akiknek a jutalomtárgyat elküldöttük. A leírásokat később közöljük.

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN
teljes lakberendezések, egyes bútorok,
kártyozott bútorok, szőnyegek, kelengyék,
6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ARJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat,
szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyen-
ruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden
felszerelést. • Vidéki megbízottak!

BUTOR

bevásárlását bizalommal eszközölje
BERTALAN-né KERESZTÉNY BUTORSZALON-nál
BUDAPEST,
A m. kir. oszlopárnyékos tagjai ked-
velt, elismert bevásárló helye. VIII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. EM.
Polgári és luxus kivitelű bútorok készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel.
Képes árajánlatot küldünk!

Pályázatok.

I.

Itt a tél ma-holnap, milyen felkészültséggel várják a közgazdálkodások? Gondoskodtak-e a szükséges élelmiszer, tüzelő és egyébéről? Hogy áll a kamrájuk s van-e az ólban „tartalék”? Tehát a közgazdálkodások állapotáról szeretnénk képet kapni. Írják meg olvasóink, hogy őrükön hogy áll a gazdálkodás, mi mindene van, mire számít még? Persze, tudjuk, hogy az örvendetes területnagobbodások majdnem minden őröt érintettek, létszámban is. Nagy volt a hullámszám, aminek hatása van a közgazdálkodásra is. Ezért néhány adattal, szóval arról is tájékoztassanak, hogy mi minden volt befolyással a vagyona, akár nagy, akár kicsi az. A közgazdálkodás, amely a létszámviszonyok és esetleges károk (termés vagy haszonjóságpusztulás) ellenére is egyensúlyban maradt, dicséretes munkát végzett. De az is elismeréreméltó, ha állandó alacsony létszám mellett is jó ellátásban és kellő vagyonban részesülnek a tagok. Nemesak tehát a dús közgazdálkodások, de a szegények is jelenjenek meg a pályázatunkon. Az adatokat az őrparancsnokkal kell láttatni. A legérdemesebbnek bizonyult közgazdálkodások között jutalomtárgyakat sorsolunk ki, azért írják meg olvasóink, mit kívánnak, ha a sors nekik kedvez? A pályázatot december 15-éig kérjük. Közétkezések nem pályázhatnak.

II.

Pályázataink legszorgalmasabb résztvevőit, akik jutalom-
ban még nem részesülhettek, emléktárggyal kívánjuk meg-
ajándékozni. Meg kell írni, hogy ki, milyen pályázatunkra
küldött be megfejtést. A lap számát is fel kell tüntetni. Be-
küldés határideje: december 15. Meg kell írni: ki milyen
emléktárgyat kíván.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

1 költséggel 3 helyen 16z
ALADDIN petróleumgáz

Hőtankja

Díjtalan ismertetés

Budapest, VII., Rákóczi-út 32
Rökussal szemben
Központi iroda: VII., Nyár-u. 7

Rheinmetall írógépek

**STRUBE
REZSÖNÉL**

BUDAPEST, VI. ker.,
Vilmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLŐ 114-142.

A magy. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fizetési feltételek.